

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY DOBRZANY

OPRACOWANIE:

E-Projekt Karol Jaworski
Ewelina Jaworska

Dobrzany, 2025

SPIS TREŚCI

1. PRZEDMIOT, CEL, METODA OPRACOWANIA	2
1.1 PRZEDMIOT I CEL PROGNOZY	2
1.2 METODA OPRACOWANIA	2
1.3 PODSTAWY PRAWNE, NA KTÓRYCH OPARTO PROGNOZĘ	4
1.4 ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANE PRZY SPORZĄDZENIU PROGNOZY	4
2 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI	8
2.1 POŁOŻENIE TERENU	8
2.2 ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE DOKUMENTU	9
2.3 POWIĄZANIA PROJEKTU PLANU Z INNYMI DOKUMENTAMI	11
3 STAN ŚRODOWISKA OBJĘTEGO PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO	12
3.1 GŁÓWNE UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE	12
3.2 STAN ŚRODOWISKA	42
3.3 ZASOBY PRZYRODNICZE I ICH OCHRONA PRAWNA	58
3.4 TERENY ZAGROŻONE POWODZIĄ	76
4 ANALIZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCYCH OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	80
5 CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	83
6 ANALIZA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ RÓŻNEGO RODZAJU NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO	84
6.1 SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	85
6.2 WPLYW USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA	86
7 ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	116
8 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	118
9 INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	118
10 STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	119
11 MAPA	122
12 OŚWIADCZENIE, O KTÓRYM MOWA W ART. 74A UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.	122

1. PRZEDMIOT, CEL, METODA OPRACOWANIA

1.1 Przedmiot i cel prognozy

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego dla obszaru określonego w uchwale Nr V/32/24 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy Dobrzany.

Prognoza oddziaływania na środowisko powstała jako realizacja zapisów ustawy o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a także ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 46 ust 1 pkt 1 ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko projekt planu ogólnego wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt planu ogólnego gminy sporządza prognozę oddziaływania na środowisko. Stanowi ona niezbędny załącznik do projektu planu ogólnego i podlega opiniowaniu przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska i organy państwowej inspekcji sanitarnej oraz podlega konsultacjom społecznym.

Celem opracowania prognozy jest:

wypełnienie wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ustaw związanych z ochroną środowiska,

określenie warunków lokalizacji, zagospodarowania terenu i procesu budowy, które spowodują, że podstawowe walory środowiska przyrodniczego nie ulegną zniszczeniu. Ponadto zagospodarowanie musi spełnić takie warunki, ażeby w procesie eksploatacji nie wystąpiły zjawiska niekorzystne dla człowieka i przyrody.

Przy opracowaniu prognozy kierowano się wytycznymi zawartymi w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zgodnie z którym prognoza ta powinna:

1. zawierać:
  - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. określać, analizować i oceniać:
  - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,

- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
  - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. przedstawiać:
- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
  - biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.2 Metoda opracowania

Informacje zawarte w niniejszej prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz zostały dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanych ustaleń planu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z projektowanym planem ogólnym.

Podczas opracowywania prognozy dokonano:

- określenia stanu środowiska na podstawie obserwacji terenowych oraz analizy materiałów archiwalnych,
- analizy i oceny przydatności terenów pod względem planowanych funkcji terenu oraz ich oddziaływań na środowisko,
- oceny potencjalnych zagrożeń środowiska, istotnych z punktu widzenia projektowanych zmian oraz wpływ zapisów ustaleń projektu planu na funkcjonowanie środowiska.

1.3 Podstawy prawne, na których oparto prognozę

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz. U. 2024 r. poz. 1478 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. *o lasach* (Dz. U. z 2024 r. poz. 530);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 82);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1290);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 ze zm.);
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. *Prawo energetyczne* (Dz.U. z 2024 r. poz. 266 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. z 2024 r. poz. 399);
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. *w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 138);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r. poz.1839 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków* (Dz. U. z 2011 r. Nr 25, poz. 133 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. *w sprawie ochrony gatunkowej grzybów* (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. *w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym* (Dz.U. 2011 nr 210 poz. 1260);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r. poz. 463);
- Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. poz. 2448);
- Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r. poz. 2311);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 poz. 1475);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona);
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie (PLH320067) (Dz. U. z 2021 r. poz. 2126);
- Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008 (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1931 ze zm.);
- ROZPORZĄDZENIE Nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377);
- ROZPORZĄDZENIE Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 92, poz. 1874);
- Uchwała Nr XXVII/285/2009 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 2 września 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ptaszyniec” w Dobrzanych (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 75 poz. 1995 z 30.10.2009 r.);
- Rozporządzenie Nr 19/92 Wojewody Szczecińskiego z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego nr 13 poz. 144 z 1992 r.);

- Uchwała Nr XXXIV/344/14 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Niebieski Korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 1089 z 12.03.2014 r.);
- Uchwała Nr XLVIII/456/23 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. z 2023 r. poz. 3410);
- Uchwała Nr XIX/187/2008 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uznania drzewa za pomnik przyrody (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 108 poz. 1946 z 27.10.2010 r.);
- Uchwała Nr IV/32/03 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie uznania pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 33 poz. 491 z 24.04.2003 r.);
- Rozporządzenie Nr 1/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie określenia zakazów dla pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2005 r., Nr 12 poz. 204).

1.4 Źródła informacji wykorzystane przy sporządzeniu prognozy

- <https://mapy.geoportal.gov.pl/>;
- <https://mapa.korytarze.pl/>;
- www.natura2000.gdos.gov.pl/;
- <https://www.pgi.gov.pl/>; mapy hydrogeologiczne;
- <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy>; mapy geologiczne;
- <https://isok.gov.pl/hydroportal.html>;
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>;
- <https://crfop.gdos.gov.pl/>; Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/>; Inspekcja Ochrony Środowiska;
- <https://mjwp.gios.gov.pl/>; monitoring jakości wód podziemnych;
- <https://audytkrajobrazowy-projekt.rbgp.pl/mapa-krajobrazy.html>;
- <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>; Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- <https://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>; system MIDAS;
- Program ochrony środowiska województwa zachodniopomorskiego 2030, Szczecin 2021 r.;
- Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2022. GIOŚ Szczecin;
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport wojewódzki za rok 2022. GIOŚ Szczecin, 2023 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030;
- Rejestr zabytków nieruchomych województwa z wyłączeniem zabytków archeologicznych, 27.03.2023 r., BIP Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie;

- Projekt Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego;
- Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego, Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, 2010 r.;
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023–2026 z perspektywą na lata 2027–2030;
- Raport o stanie Gminy Dobrzany za rok 2023;
- Raport z wykonania programu ochrony środowiska dla Gminy Dobrzany za lata 2021–2022;
- Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026, Szczecin 2016 r.;
- Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dobrzany na lata 2024–2030;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobrzany, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska Zakład Technicznych Usług Komunalnych w Szczecinie, (uchwała Nr XXVII/220/02 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 7 października 2002 roku);
- Zarządzenie Nr 78/15 Burmistrza Miasta i Gminy Dobrzany z dnia 20.08.2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Dobrzany;
- Opracowanie ekofizjograficzne dla obszaru gminy Dobrzany;
- Wizja w terenie.

2 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO PLANU OGÓLNEGO ORAZ JEGO POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1 Położenie terenu

Gmina Dobrzany położona jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego, w południowo-wschodniej części powiatu stargardzkiego. Sąsiaduje z gminami: Chociwel (od północy), Ińsko (od północy), Marianowo (od zachodu) oraz Suchań (od południowego zachodu). Od wschodu gmina Dobrzany graniczy z gminą Kalisz Pomorski, która leży w powiecie drawskim. Gmina Recz, leżąca w powiecie choszczeńskim, graniczy z Dobrzanami od południowego wschodu.

Stanowi gminę miejsko-wiejską obejmującą miasto Dobrzany oraz 13 sołectw, w tym miejscowości: Biała, Błotno, Bytowo, Dolice, Grabnica, Kępno, Kozy, Krzemień, Lutkowo, Mosina, Odargowo, Ognica, Sierakowo, Szadzko. Miejscowości Dolice i Grabnica tworzą jedno sołectwo. Całkowita powierzchnia gminy Dobrzany wynosi 134,72 km², co stanowi około 8,9% powierzchni powiatu stargardzkiego. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 37 os./km². W ostatnich latach w gminie Dobrzany, w wyniku migracji oraz niskiego przyrostu naturalnego, obserwuje się spadek liczby ludności.

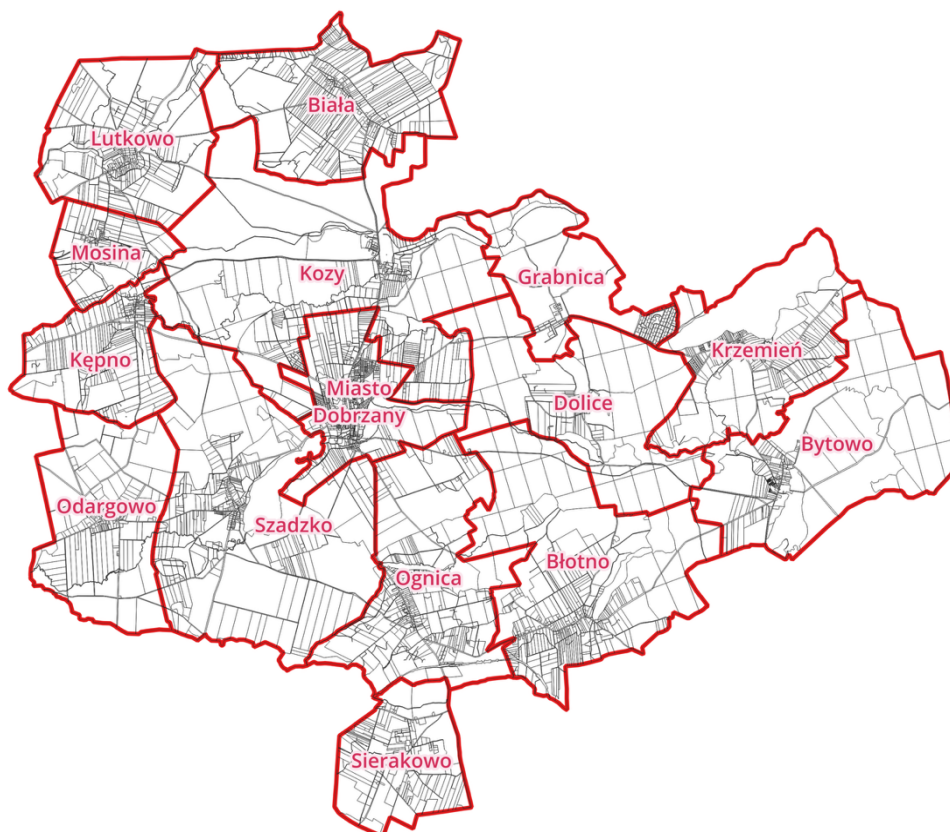
Dobrzany są gminą, na obszarze której nie przebiegają drogi krajowe. W skład sieci komunikacyjnej gminy wchodzi droga wojewódzka nr 151, a także drogi gminne i powiatowe, realizujące wewnętrzne potrzeby komunikacyjne i powiązania z gminami sąsiednimi. Na obszarze gminy przebiega również linia kolejowa nr 403 Piła Północ – Ulikowo, odcinek Kalisz Pomorski – Ulikowo.

Największy udział w powierzchni gminy stanowią użytki rolne oraz grunty leśne – 34,48% obszaru gminy to lasy wchodzące w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, pozostała część stanowi otulinę tego parku. 54,38% powierzchni gminy obejmuje użytki rolne, z których większość wykorzystywana jest jako grunty orne. Pozostałe grunty w gminie stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane (ok. 3,54%) oraz nieużytki (ok. 3,33%).

Pod względem gospodarczym, gmina stanowi obszar o rozwiniętej funkcji rolniczo-leśnej z atrakcyjnymi krajobrazowo i przyrodniczo terenami, stwarzającymi możliwości ich turystycznego wykorzystania. Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w gminie jest rolnictwo, które stanowi źródło utrzymania znacznej części ludności.

Gmina charakteryzuje się unikalnymi walorami krajobrazowymi, położona jest wśród lasów, jezior oraz doliny rzeki Iny i Pęczynki. Wschodnia część gminy znajduje się w granicach Ińskiego Parku Krajobrazowego. Obszar gminy pełni również niezwykle ważną funkcję w krajowej sieci korytarzy ekologicznych. Leży on w obrębie dwóch międzynarodowych obszarów węzłowych: Dolina Drawy i Pojezierze Ińskie.

Rysunek 1 Mapa gminy Dobrzany z podziałem na sołectwa¹

2.2 Zawartość i główne cele dokumentu

Projekt planu ogólnego gminy Dobrzany, zwany dalej „projektem planu ogólnego” sporządzony został w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.). Zgodnie z art. 13a ust. 1 przywołanej wyżej ustawy, dla obszaru gminy z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalane przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy. W planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Można określić również obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej.

Art. 13c ust. 2 ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* wskazuje możliwość wyznaczenia następujących stref planistycznych:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- 4) strefa usługowa;
- 5) strefa handlu wielkopowierzchniowego;
- 6) strefa gospodarcza;

¹ Opracowanie własne.

- 7) strefa produkcji rolniczej;
- 8) strefa infrastrukturalna;
- 9) strefa zieleni i rekreacji;
- 10) strefa cmentarzy;
- 11) strefa górnictwa;
- 12) strefa otwarta;
- 13) strefa komunikacyjna.

Zgodnie z art. 13b ustawy o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, ustalenia planu ogólnego określa się uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności:

- 1) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 2) znajdujące się na obszarze gminy:
  - a) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
  - b) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
  - c) obszary gruntów zmeliorowanych,
  - d) tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
  - e) strefy ochronne ujęć wody,
  - f) obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
  - g) tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
  - h) udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
  - i) obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
  - j) zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o *ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
  - k) obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
  - l) tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
  - m) obszary ograniczonego użytkowania,
  - n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
  - o) obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
  - p) obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
  - q) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I–III oraz grunty leśne,
  - r) zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
  - s) obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- 3) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;

- 4) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 5) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1–3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*;
- 6) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

Zgodnie z art. 13a ust. 7 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.), plan ogólny jest aktem prawa miejscowego.

Plan ogólny w zakresie stref planistycznych, gminnych standardów urbanistycznych oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej uwzględnia się przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 13a ust. 5 pkt. 1). Natomiast w zakresie obszarów uzupełnienia zabudowy plan ogólny stanowi podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy (art. 13a ust. 5 pkt. 2).

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni. Zawiera normy wskazujące jedynie ramy docelowego zagospodarowania, będące również wytycznymi dla działań realizowanych na dalszych etapach procesu planistycznego. Należy więc podkreślić, że plan ogólny nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyboru i wyznaczenia w planach miejscowych.

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany wskazano strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne obejmujące gminny katalog stref planistycznych, obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary zabudowy śródmiejskiej.

Prognoza oddziaływania na środowisko wraz z projektem planu ogólnego, jest przedmiotem społecznej oceny i podlega konsultacjom społecznym, a jej ustalenia mogą mieć wpływ na decyzję Rady Gminy w sprawie uchwalenia planu ogólnego.

2.3 Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Na politykę przestrzenną i ekologiczną gminy Dobrzany znaczący wpływ wywierają przyjęte przez Radę Miejską w Dobrzanych dokumenty o charakterze strategicznym, w szczególności:

- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dobrzany;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobrzany (uchwała Nr XXVII/220/02 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 7 października 2002 roku);
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.;
- Strategia Rozwoju Gminy Dobrzany na lata 2016-2026, Szczecin 2016 r.;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023-2026 z perspektywą na lata 2027-2030;
- Raport o stanie Gminy Dobrzany za rok 2023;
- wnioski złożone w ramach procedury sporządzania planu ogólnego gminy Dobrzany.

3 STAN ŚRODOWISKA OBJĘTEGO PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO

3.1 Główne uwarunkowania środowiskowe

3.1.1 Położenie terenu

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski wg Kondrackiego, tereny objęte opracowaniem położone są w:

Megaregionie: Pozaalpejska Europa Zachodnia (3)

Prowincji: Niż Środkowoeuropejski (31)

Podprowincji: Pojezierze Południowobałtyckie (314–316)

Makroregionie: Pojezierze Zachodniopomorskie (314.4)

Mezoregionie: **Pojezierze Ińskie** (314.43)

Makroregion Pojezierze Zachodniopomorskie to obszar obejmujący strefę marginalną fazy pomorskiej ostatniego zlodowacenia. Wzgórza morenowe osiągają dość znaczne wysokości przekraczające 250 m. Występują tu żyzne gleby brunatne wytworzone na glinach zwałowych, stanowiące potencjalne siedlisko lasów bukowych.

Mezoregion Pojezierze Ińskie położony w północno-zachodniej części Pojezierza Zachodniopomorskiego, między Wysoczyzną Łobeską na północy, a Pojezierzem Choszczeńskim na południu oraz między Równią Nowogardzką na zachodzie a Pojezierzem Drawskim i Równiną Drawską na wschodzie. Pojezierze Ińskie jest terenem morfologicznie bardzo urozmaiconym i atrakcyjnym krajobrazowo. Elementy rzeźby związane są z działalnością lądolodu i wód fluwioglacjalnych ostatniego zlodowacenia. Licznie występujące tu wzgórza moren czołowych, towarzyszą pagóry kemów i wały ozów. Rynny subglacjalne o stromych zboczach i nierównym dnie wypełniają jeziora (Ińsko, Dłusko, Wisola, Krzemień). Wysokości bezwzględne w granicach obszaru arkusza Ińsko wahają się od 90 m n.p.m. w obniżeniu Jeziora Krzemień do 170 m n.p.m. na wzgórzach morenowych w okolicach Sarnikierza. Stoki wzgórz moren czołowych osiągają nachylenie do 10%, przy znacznych deniwelacjach, dochodzących do 30 m.

3.1.2 Geologia. Geomorfologia

Gmina Dobrzany leży na wschodnim skraju Niecki Szczecińskiej, będącej pomorską częścią synklinorium szczecińsko – łódzko – miechowskiego. Na powierzchni zalegają tutaj utwory tylko jednego okresu geologicznego – utwory czwartorzędowe o różnej miąższości, przeważnie zawartej w granicach 60 – 100 m. Podłoże czwartorzędu na obszarze gminy stanowią iłowce i mułowce oligoceńskie. Utwory trzeciorzędowe zalegają na głębokości 100 – 40 m p.p.m. na linii Kępno – Biała. Utwory czwartorzędowe na powierzchni wykazują skomplikowaną budowę geologiczną pod względem strukturalnym i litologicznym.

Na ukształtowanie współczesnej rzeźby miał największy wpływ stadiał pomorski bałtyckiego zlodowacenia. Obszar gminy leży na skrajnie strefy marginalnej Pojezierza Zachodniopomorskiego, obejmującego fragment wschodniego skrzydła lobu Odry. Różnorodność procesów morfogenetycznych

spowodowała, że rzeźba gminy jest urozmaicona. Została ona w obecnej postaci ukształtowana w plejstocenie i wyraźnie nawiązuje do morfologii podłoża czwartorzędu. Wyróżniają się tu dwie zasadnicze jednostki morfologiczne:

- **wzniesienia moreny czołowej** – we wschodniej części gminy,
- **wysoczyzna moreny dennej** – w zachodniej części gminy.

Gmina Dobrzany zajmuje przede wszystkim obszary wysoczyzn morenowych zbudowanych na powierzchni z gliny zwałowej, zalegającej niekiedy pod niezbyt grubą pokrywą utworów żwirowo – kamienistych. Miąższość samej gliny jest dość znaczna i dochodzi najczęściej do około 20 – 30 metrów, między innymi w Dobrzanach, Szadzku, Lutkowie i Białej, a także w Kozach, gdzie przekracza nawet 40 metrów.

Strefa moreny czołowej przebiega na terenie gminy Dobrzany pasem w kierunku północ-południe z okolic jeziora Krzemień i Okole do rejonów Błotna i Bytowa. Na obszarze tym wyróżnić można kilka charakterystycznych zgrupowań wzgórz o deniwelacjach przekraczających 30 m i spadkach powyżej 10%:

- pomiędzy północno – wschodnimi brzegami jeziora Krzemień a Suliborzem ciągnie się pasmo wzgórz o wysokości 120-132 m n.p.m. (Jaźwcową Górą),
- na południe od wsi Krzemień leży grupa wzgórz położona na wschodnim brzegu Iny, wśród nich drugie co do wysokości wzniesienie w gminie – Kopa (136,4 m n.p.m.).

Wzniesienia tworzące krajobraz pagórkowaty o deniwelacjach 10 – 20 m i spadkach powyżej 10% występują:

- pomiędzy Grabnicą a Dolicami w dwóch grupach – zachodniej (Góra Wilcza 131 m n.p.m.) i wschodniej (ciąg bezimiennych pagórków o wysokości przekraczającej 120 m n.p.m.),
- na południe i wschód od Białej leżą wzniesienia, w tym najwyższe w gminie o wysokości do 139 m n.p.m.

Pozostałe obszary czołowo – morenowe charakteryzują się rzeźbą falisto – pagórkowatą o deniwelacjach 10 – 15 m i spadkach 7 – 10%. Ten typ rzeźby występuje głównie w pasie pomiędzy Błotnem (od południa) a Kozami i Okolem (od północy). W okolicach wsi Bytowo i w kierunku jeziora Krzemień, pomiędzy zgrupowaniami wzgórz rozciąga się enklawa terenów o rzeźbie falistej (deniwelacje w granicach 6 – 10 m, spadki 5 – 7%). W dolinach rzecznych głównie Krępy i Pęczniki występują obszary lekko faliste i równinne. Równiny dominują również w obniżeniach terenu (rejon na północny-wschód od Grabnicy).

Charakterystyczne dla strefy moren czołowych jest występowanie licznych bezodpływowych oczek wodnych i mokradeł, w które obfitują zwłaszcza tereny leśne. Na terenie gminy Dobrzany, obszary wysoczyznowe są także w niektórych miejscach rozcięte dosyć szerokimi dolinami marginalnymi oraz rynnami polodowcowymi na dnie, których znajdują się najważniejsze jeziora gminy, rzeki a także niewielkie złoża torfów, z których część jest prawdopodobnie podścielona niezbyt miąższymi pokładami kredy jeziornej.

Spośród dolin marginalnych (o przebiegu równoleżnikowym, prostopadłym do pasa moren czołowych) najważniejszymi są:

- **Dolina Krępy**, ciągnąca się od Okoła, poprzez Kozy w kierunku Kępna. Jej dno osiąga miejscami do około 500 metrów szerokości.
- **Dolina Pęczinki**, węższa od poprzedniej, ciągnąca się od bezimiennych i płytkich jezior, znajdujących się na północny – zachód od Bytowa i biegnąca na zachód aż do miejscowości Dobrzany i dalej na południowy zachód do Jeziora Szadzko.
- **Dolina Rzeczyca**, której fragment znajduje się w południowej części gminy, na zachód od Jeziora Sierakowskiego.

Najważniejszymi rynnami glacialnymi znajdującymi się na terenie gminy Dobrzany są:

- **Rynna Jeziora Bytowskiego**, kończąca się na północ od wsi Bytowo zatorfionymi obniżeniami bezodpływowymi, które mogą być w dolnej części wypełnione osadami kredy jeziornej.
- **Rynna Jeziora Błotno**, przebiegająca w części północnej i południowej w zatorfione obniżenia o wydłużonym kształcie (stanowiąca boczne odgałężenie rynny Pęczinki, położona południkowo).
- **Rynna Jeziora Szadzko**, otoczona od północy i północnego wschodu równinami morenowymi.
- **Rynna Jeziora Krzemień**, do której przylegają od południowego wschodu dość rozległe równiny torfowe.

Oprócz dolin marginalnych i rynien jeziornych na terenie gminy znajdują się mniej lub bardziej rozległe równiny i kotliny wytopiskowe, których powierzchnia jest zbudowana z utworów torfowych. Największa z nich znajduje się w pobliżu miejscowości: Grabnica, Dolice, Krzemień oraz na wschód od wsi Bytowo.

W strefie moren czołowych, w sąsiedztwie wsi Biała występują również kemy, formy szczelinowe w formie wzniesień o stromych stokach i rozległych falistych partiach wierzchołkowych. W tym rejonie, w krajobrazie wyróżnia się granica strefy moren czołowych. Nad lekko falistą wysoczyzną moren dennych okolic wsi Biała i Kozy górują zalesione wzgórza, wznoszące się do wysokości około 30 m ponad poziom wysoczyzny.

Strefa wysoczyzny moreny dennej rozciąga się po zachodniej stronie pasa moren czołowych. Wysokość wynosi tu 80 – 100 m n.p.m. Przeważają formy lekko faliste o deniwelacjach 3 –10 m i spadkach 3 – 7%. Występują również tereny równinne w rejonie Odargowa i Kępna oraz w dolinach rzecznych (Reczyca, Ognica, Pęczinka, Krępa). Rynny glacialne przebiegające na tym obszarze, są głównie przedłużeniami rynien z terenu moren czołowych. Rynny te są w tej strefie szersze i płytsze. Większość układa się równoleżnikowo (rynny Rzeczyca, Pęczinki, Krępy).

Wyrazistym elementem rzeźby gminy Dobrzany, występującym w tej strefie, są również wały ozów, zbudowane z dobrze wysortowanych utworów żwirowych i żwirowo-piaszczystych. Najwyraźniejszy ciąg wałów i pagórków ozowych, którym często towarzyszą tzw. obniżenia przyozowe, rozpoczyna się w północno-zachodniej części gminy, w okolicach wsi Mosina, a następnie przebiega w kierunku południowo-wschodnim w pobliżu miejscowości Kępno i dalej na wschód od Dobrzan aż po okolice wsi Ognica. Te formy wałowe są w dużej części zniszczone przez eksploatację żwirów, zwłaszcza w pobliżu Mosiny oraz Dobrzan.

3.1.2.1 *Złoża surowców mineralnych*

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego udostępnionymi poprzez system MIDAS, na terenie gminy Dobrzany nie znajdują się złoża surowców mineralnych.²

3.1.3 *Gleby*

Ogólna powierzchnia gminy Dobrzany wynosi 13,472 ha, z czego największy udział w powierzchni stanowią użytki rolne oraz grunty leśne – 34,48 % obszaru gminy to lasy wchodzące w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, pozostała część stanowi otulinę tego parku. 54,38 % powierzchni gminy obejmuje użytki rolne, z których większość wykorzystywana jest jako grunty orne. Pozostałe grunty w gminie stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane (ok. 3,54 %) oraz nieużytki (ok. 3,33 %).

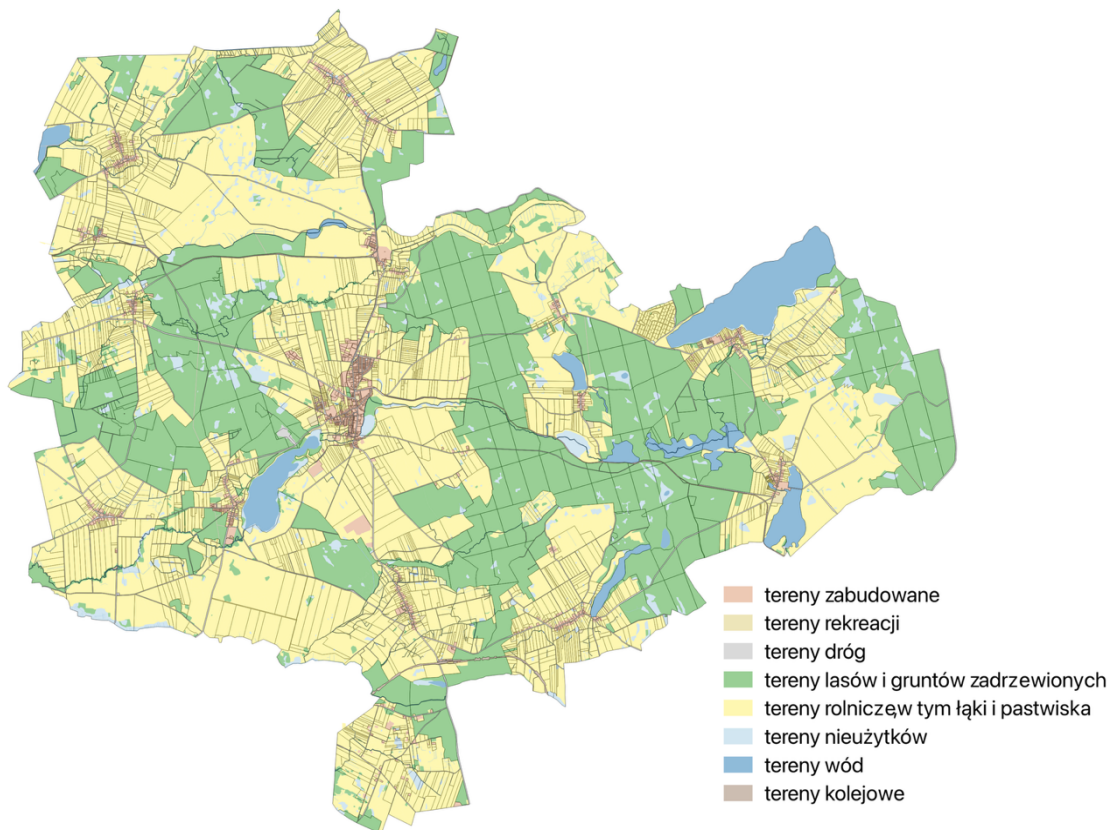
Na terenie gminy Dobrzany nie występują gleby należące do I oraz II klasy bonitacyjnej, natomiast gleby klas III stanowią około 6% powierzchni wszystkich użytków rolnych. Gleby klas IV zajmują około 54% powierzchni użytków rolnych. Grunty niższych klas bonitacyjnych – V i VI zajmują z kolei około 40% powierzchni użytków rolnych. Teren gminy Dobrzany należy do geologicznie młodych. Krótki okres procesu glebotwórczego bardzo silnie uzależnił właściwości gleb od właściwości skał macierzystych. Na glinach i piaskach naglinowych wysoczyzn morenowych występują gleby płowe i rdzawe IV a i IV b klas bonitacyjnych. Na obszarze rozciągającym się w południowo-zachodniej części gminy dominują gleby bielcowe klas V i VI. W dolinach rzecznych (Pężinka, Krępa) występują gleby hydromorficzne i mady, przeważnie silnie nawilgocone.

Na terenie gminy występują stosunkowo niewielkie obszary zagrożone erozją wodną. Należą do nich między innymi niezalesione krawędzie rynien i dolin marginalnych, a także niektóre krawędzie kotlin wytopiskowych. Do tych terenów zaliczono także niektóre obszary kemowo-wytopiskowe, odznaczające się stosunkowo dużym nachyleniem stoków, z reguły większym od około 5%. Obszary zagrożone erozją wodną znajdują się przede wszystkim we wschodniej części gminy. Są to między innymi okolice wsi Biała, Krzemień i Bytowo. Ciągną się one także wzdłuż doliny Krępy, od wsi Kozy po Kępno oraz wzdłuż doliny Pężinki, szczególnie na wschód od Dobrzan. W chwili obecnej znaczna część terenów o dużych spadkach nie jest uprawiana. Obserwuje się tam przeważnie naturalną sukcesję roślinności zielnej, a także wkraczanie światłolubnych drzew (głównie brzozy). Proces ten znakomicie zabezpiecza gleby przed erozją wodną. Jednakże ponowne przeznaczenie tych terenów pod uprawę może spowodować okresowe wzmoczenie procesów erozyjnych, zwłaszcza podczas roztopów wiosennych oraz w czasie nawalnych opadów. Z tego też względu, większość tych terenów powinna być przeznaczona pod zalesienie, co skutecznie zapobiegnie procesom erozyjnym i uchroni krajobraz od nieodwracalnych zmian.

---

² <https://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

Rysunek 2 Użytki gruntowe na terenie gminy Dobrzany³

3.1.4 Hydrografia

Wody podziemne i gruntowe

Zgodnie z podziałem Paczyńskiego, gmina Dobrzany położona jest w regionie V-pomorskiego regionu hydrogeologicznego. Obszar opracowania znajduje się w zasięgu dwóch jednolitych części wód podziemnych: (JCWPd) nr 7 (PLGW60007), który obejmuje przeważającą część powierzchni gminy oraz nr 25 (PLGW600025).⁴ Gmina zlokalizowana jest w obszarze Dorzecza Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz częściowo w regionie wodnym Noteci.

JCWPd nr 7 (PLGW60007) posiada dwa główne piętra wodonośne: czwartorzędowe (obejmujące poziomy Q1 oraz Q2+Q3) oraz piętro paleogeńsko-neogeńskie. Charakterystyczną cechą modelu hydrogeologicznego tego obszaru jest złożony, wielopoziomowy system wodonośny, tworzony przez struktury hydrogeologiczne różnej genezy. Jest to system wielowarstwowy wód podziemnych, obejmujący utwory kenozoiczne – zarówno czwartorzędowe, jak i trzeciorzędowe – które pozostają ściśle powiązane z rzeką Iną i jej dopływami. Granicę systemu wyznaczają działy wodne II-rzędu oraz rzeka Odra. W przypadku płytszych poziomów Q1, działy wód powierzchniowych, stanowiących granice omawianego systemu są w ogólnym zarysie zgodne z działami wód podziemnych. Natomiast, w przypadku poziomów głębszych, drenowanych w regionalnym ujęciu przez Odrę, wododziały

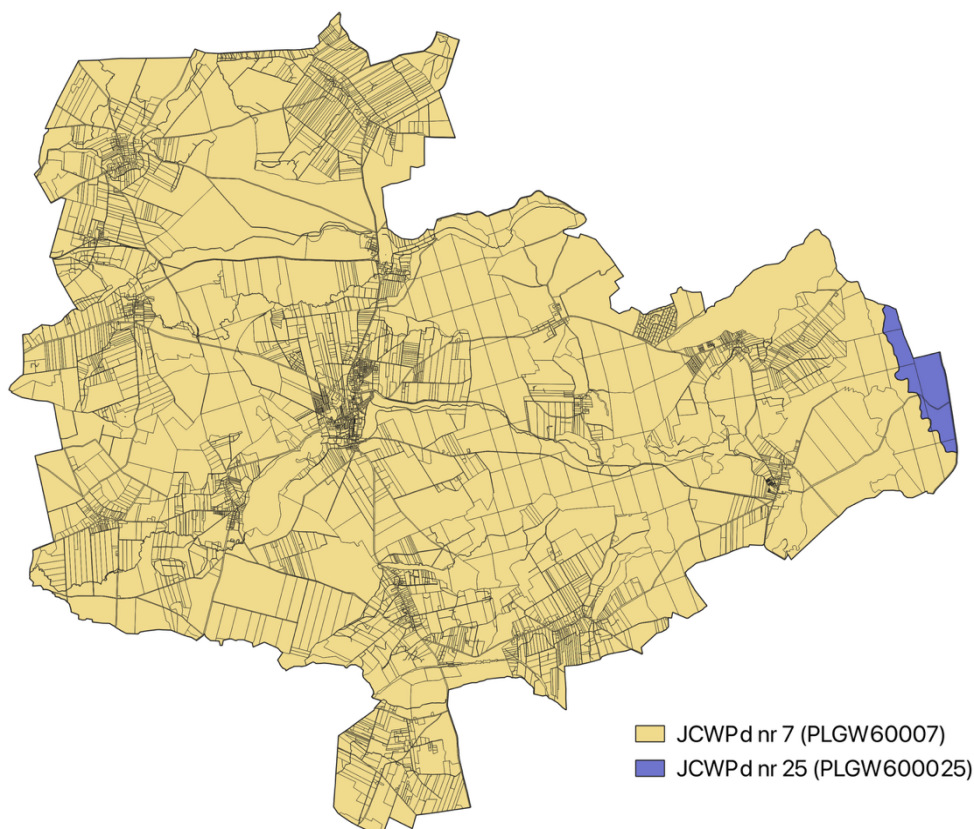
³ Opracowanie własne

⁴ <http://mjwp.gios.gov.pl>

powierzchniowe nie pokrywają się z działami wód podziemnych. Wody podziemne poziomu gruntowego i górnego międzyglinowego na obszarze JCWPd nr 7 zasilane są praktycznie na obszarze wszystkich kulminacji obszaru wysoczyznowego, zlokalizowanego w południowej wschodniej części JCWPd. Zasilanie poziomu Q2+Q3 i Ng odbywa się często na obszarach wysoczyzn znacznie oddalonych od granic samej JCWPd. Drenaż wód z tych poziomów odbywa się wyłącznie w dolinie Odry. Poziomy najpłytsze zasilane są przez infiltrację z powierzchni terenu, lokalnie poprzez dopływ boczny oraz przy odpowiedniej różnicy ciśnień mogącej pokonać opór warstw izolujących, przez infiltrację z niżej leżących struktur hydrogeologicznych.

JCWPd nr 25 (PLGW600025) posiada dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe (składające się z poziomu przypowierzchniowego, międzyglinowego i podglinowego) oraz piętro neogeńskie. Użytkowe poziomy wodonośne występują głównie w utworach czwartorzędowych, w strukturach sandru Drawy oraz poziomie międzyglinowym w poziomie mioceńskim neogenu. Obszar zlewni stanowi w większości obszar zasilania poziomu mioceńskiego, którego osią drenażu jest dolina Noteci. Ze względu na niewielkie pobory wód podziemnych, obieg wody w zlewni pozostaje w stanie bliskim naturalnemu.

Rysunek 3 Zasięg jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na tle gminy Dobrzany⁵

Moreny czołowe w granicach gminy stanowią wyraźny obszar wododziałowy. Natomiast pomiędzy zlewniami rzek płynących na zachód występują niskie i niewyróżniające się w morfologii terenu działy wodne.

⁵ Opracowanie własne na podstawie <https://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web>

Wody podziemne w powierzchniowych utworach czwartorzędowych występują w trzech poziomach:

- poziom związany z obniżeniami utworów trzeciorzędowych (rejon Lutkowa),
- warstwa wodonośna poniżej glin zlodowacenia bałtyckiego (na całym obszarze),
- poziom związany z utworami fluwioglacjalnymi Vistulianu i Holocenu (doliny Iny, Krępy, Pęczinki).

Obszar objęty opracowaniem położony jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych.

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Dobrzany należy do zlewni III rzędu rzeki Iny. Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, teren gminy Dobrzany należy do 6 jednolitych części wód powierzchniowych: Głęboka, Ina od źródeł do Stobnicy, Struga Nosowo-Sierakowo, Rzeczyca, Krępa, Pęczinka oraz 4 jednolitych części wód jeziornych: Szadzko, Krzemień, Bytowskie, Sierakowo.

Wody powierzchniowe stanowią około 4,6% powierzchni gminy. Na terenie gminy występuje pasowy – równoleżnikowy układ sieci rzecznej, w którym dominuje odprowadzenie wód w kierunku zachodnim.

Sieć rzeczna na terenie gminy stanowią głównie następujące rzeki:

- Rzeka Ina,
- Rzeka Pęczinka,
- Rzeka Krępa,
- Rzeka Rzeczyca,
- Rzeka Reczyca.

Rzeka Ina stanowi prawy dopływ Odry o długości 126 km. Powierzchnia dorzecza obejmuje obszar 2151 km². Płynie przez Pobrzeże Szczecińskie, Pojezierze Zachodniopomorskie i na krótkim odcinku źródłowym przez Pojezierze Południowopomorskie. Spośród wielu przepływających przez gminę Dobrzany rzek, stanowi tą najważniejszą. Nad Iną leżą między innymi dwa duże miasta Województwa Zachodniopomorskiego: Stargard Szczeciński i Goleniów. Ina ma źródło na wschód od kolonii Gronówko (ok. 2,5 km), na obszarze gminy Kalisz Pomorski, na Równinie Drawskiej. Stąd płynie w kierunku zachodnim do wsi Ciemnik, gdzie łączy się z Kanałem Iny biegnącym z jeziora Ińsko i Stubnica. Następnie płynie na południowy zachód przez jezioro Krzemień i dalej na południe do jeziora Bytowskiego. Rzeka w dolnym biegu płynie przez Puszcę Goleniowską i dalej uchodzi do Odry, koryta Domiąża, poniżej jeziora Dąbie, na północ od wsi Inoujście, w granicach gminy Goleniów, koło południowego krańca wyspy Mnisi Ostrów.

Rzeka Pęczinka stanowi lewostronny dopływ Krapieli o długości 28,78 km. Przepływa południkowo przez powiat stargardzki, przez miejscowości Dobrzany, Barzkowice, Sulino, Pęczino. W pobliżu wsi Bytowo około 50% wód Iny kierowanych jest do Pęczinki, zwanej także Skradzioną Iną. W połowie biegu rzeka opływa od południa Dobrzany, tworząc na spiętrzeniu Staw Młyński. Poniżej przepływa przez jezioro Szadzko. Do Krapieli uchodzi w postaci bagnistego rozlewiska, u podnóża zamku w Pęczynie. Na północny zachód od Bytowa, na rzece znajdują się stawy hodowlane, a rzeka w tym fragmencie podlega dość silnej antropopresji. Przepompowywanie wody oraz zespół dużych stawów karpowych wpływają na obniżenie poziomu wód oraz pogorszenie warunków środowiskowych dla bytującej tam ichtiofauny.

Rzeka Krępa stanowi lewy dopływ Krąpieli o długości 27,14 km. Wypływa z jeziora Okonie i płynie dalej w północnej części gminy Dobrzany. W kierunku wschodnim od wsi Wiechowo (w gminie Marianowo) tworzy niewielkie jezioro Wiechowskie, natomiast pomiędzy Marianowem, a Wiechowem – jezioro Marianowskie. Uchodzi do Krąpieli na zachód od Dzwonowa.

Rzeka Reczyca stanowi prawobrzeżny dopływ Iny o długości 16,79 km oraz powierzchni zlewni wynoszącej około 60 m². Płynie w przeważającej części na terenie gminy Suchań, jedynie niewielki fragment zlokalizowany jest na południowych krańcach gminy Dobrzany. Wypływa z jeziora Sierakowo, a na północny wschód od miejscowości Modrzewo łączy się z Kanalem Ognica, którego obszar źródłowy znajduje się na podmokłych terenach w kierunku północnym od Błotna. Struga przepływa przez miejscowość Suchań, gdzie w średniowieczu nawadniała fosę zamkową.

Na obszarze gminy Dobrzany położonych jest 5 jezior:

- Jezioro Krzemień,
- Jezioro Szadzko,
- Jezioro Bytowskie,
- Jezioro Błotno,
- Jezioro Dolice.

Jezioro Krzemień stanowi największe jezioro na terenie gminy Dobrzany. Znajduje się w południowej części Ińskiego Parku Krajobrazowego, około 4 km na wschód od miasta Dobrzany oraz około 5 km na południe od miasta Ińsko. Według danych gminy, powierzchnia zbiornika wynosi 233,35 ha, a maksymalna głębokość 29,2 m. Stanowi jezioro o II klasie czystości i jest wykorzystywane przez pletwonurków. Linia brzegowa jeziora Krzemień jest przeważnie prosta, a brzegi wysokie, porośnięte od strony północnej lasem bukowym. Od strony północno-wschodniej jeziora, znajduje się ujście rzeki Iny – dość wąskie, kamieniste z szybko płynącą wodą. Na południowym brzegu jeziora leży wieś Krzemień, a 400 m na wschód znajduje się wypływ Iny z jeziora – szeroki oraz silnie zabagniony. Na południe od jeziora występują tereny polne. Według typologii rybackiej jest jeziorem sielawowo-leszczowym. Dominuje tu leszcz, szczupak, a gatunkami towarzyszącymi są okoń i węgorz. Ze względu na występowanie tu rzadkich gatunków i bogactwo florystyczne jeziora, proponuje się włączenie tego akwenu do Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Jaźwcową Góra”.

Jezioro Szadzko znajduje się około 1 km na południowy zachód od miasta Dobrzany. Według danych gminy, powierzchnia zbiornika wynosi 78,42 ha, a maksymalna głębokość 2,6 m. Linia brzegowa jeziora jest średnio rozwinięta – występują łagodne zatoki, od północy wysokie brzegi. Część południową cechują brzegi niskie z szerokim pasem trzcinowisk. Na północnym krańcu Szadzka znajduje się ujście rzeki Pężynki – silnie zabagnione i zatrzciniowane. Rzeka uchodzi z jeziora w okolicy wsi Szadzko leżącej nad południowo-zachodnim brzegiem. Nad północnym brzegiem biegnie droga lokalna do Dobrzan. O bardzo dużej wartości krajobrazowej decyduje w większości zadrzewiona, niezabudowana linia brzegowa oraz wyraźne akcenty historyczne – grodziska na brzegu południowym, wzgórze zamkowe oraz ruiny starego kościoła w Szadzku. Według danych gminy, w typologii rybackiej jest jeziorem linowo-szczupakowym, jednak według danych Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej jest to jezioro typu karasiowego. Dominuje tu leszcz, a sandacz jest gatunkiem towarzyszącym.

Jezioro Bytowskie pełni rolę zbiornika przepływowego, przez który przepływa rzeka Ina. Według danych gminy Dobrzany powierzchnia zbiornika wynosi 12,00 ha. Nad północno-zachodnim brzegu jeziora położona jest wieś Bytowo, skąd przebiega też lokalna droga dzieląca jezioro na dwie części.

Jezioro Błotno posiada wydłużony kształt o długości około 1,6 km i szerokości do około 170 m. Powierzchnia zbiornika wynosi 23,76 ha. Jezioro Błotno jest jeziorem rynnowym o bardzo wysokich i stromych brzegach dochodzących do 10 m wysokości względnej. Nad północnym brzegiem jeziora znajduje się niewielki las. Nad południowym brzegiem jeziora leży wieś Błotno. Według typologii rybackiej jest jeziorem linowo-szczupakowym.

Jezioro Dolice znajduje się około 4 km na wschód od miasta Dobrzany i zlokalizowane jest w południowej części Ińskiego Parku Krajobrazowym. Według danych gminy Dobrzany powierzchnia zbiornika wynosi 19,72 ha. Jezioro ma słabo zalesione brzegi. Linia brzegowa jest prosta, brzegi są wysokie, strome z wąskim pasem zadrzewień i fragmentem lasu od strony wschodniej. Jezioro uznawane jest za zbiornik o dość ubogo wykształconej roślinności i czystej wodzie. Nad południowym brzegiem jeziora leży wieś Dolice. Według typologii rybackiej jest jeziorem sandaczowym. Dominuje tu jednak leszcz, a sandacz jest gatunkiem towarzyszącym.

3.1.5 Klimat

Klimat województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje się dużą zmiennością wynikającą z oddziaływania zarówno klimatu morskiego, jak i lądowego, a także z wpływu czynników lokalnych, takich jak rzeźba terenu czy wysokość nad poziomem morza, które wpływają na przebieg zjawisk pogodowych. Przez środkową część województwa, z południowego zachodu na północny wschód, przebiega wał morenowy, który istotnie wpływa na przestrzenny rozkład temperatur, opadów, nasłonecznienia oraz siły wiatru po obu jego stronach. Obszary północne i zachodnie charakteryzują się niewielką zmiennością temperatur w skali rocznej, sezonowej i dobowej, wysoką wilgotnością powietrza oraz częstymi i silnymi wiatrami. Lato jest tam chłodniejsze, a zima krótka i łagodna, z dużą ilością opadów. W miarę oddalania się od wybrzeża i przesuwania na wschód, temperatury latem rosną, zimą zaś spadają, co skutkuje większymi dobowymi amplitudami, dłuższą zimą oraz utrzymującą się pokrywą śnieżną. Bliskość Morza Bałtyckiego i Zalewu Szczecińskiego powoduje lokalne zróżnicowanie warunków meteorologicznych, które ulegają osłabieniu pod wpływem silnych wiatrów i przemieszczaniu się układów niżowych. Średnie roczne temperatury powietrza w regionie województwa zachodniopomorskiego wahają się między 7,0°C a 8,5°C, natomiast średnia roczna suma opadów w granicach 490–770 mm. Najczęściej występującym kierunkiem wiatrów na terenie województwa, jest wiatr zachodni oraz południowo-zachodni.

Gmina Dobrzany zlokalizowana jest w obrębie Zachodniopomorskiego Regionu klimatycznego (Woś, 1999). Region Zachodniopomorski od większości pozostałej części kraju wyróżnia częstsze występowanie dni z pogodą przymrozkową umiarkowanie zimną (średnia temperatura dobową w zakresie od 0,0 °C do –5,0 °C; maksymalna dobową powyżej 0 °C, minimalna poniżej lub równa 0 °C), z niewielkim zachmurzeniem (średnie dobowe mniejsze lub równe 20%) oraz bez opadu (dobowa

suma poniżej 0,1 mm). Rzadsze niż w innych regionach, bo średnio dziesięć rocznie, jest występowanie dni z pogodą przymrozkową umiarkowanie zimną z dużym zachmurzeniem (średnie dobowe powyżej lub równe 80%) i opadem (powyżej lub równo 0,1 mm średnio na dobę). Niewiele jest także dni (średnio siedem rocznie) z pogodą umiarkowanie mroźną (średnia temperatura dobowa w zakresie od 0,0 °C do -5,0 °C; maksymalna i minimalna dobowa poniżej lub równa 0 °C).

Według podziału Krzysztofa Prawdzica, klimat gminy Dobrzany zaliczany jest do typu klimatu pojeziernego z wpływem bałtyckim. Gmina należy do Krainy klimatycznej Gryficko-Nowogardzkiej. Klimat tej krainy stanowi przejście od cieplejszego klimatu nadmorskiego do bardziej chłodnego i obfitszego w opady klimatu Pojezierza, który jest bardziej surowy niż na obszarze Niziny Szczecińskiej. Wartości podstawowe parametrów meteorologicznych są zbliżone do parametrów całego Pojezierza Zachodniopomorskiego.

Podstawowe wskaźniki klimatologiczne opracowane na podstawie Norm klimatycznych 1991-2020⁶ dla stacji badawczej położonej w miejscowości Resko:

- średnia dobowa (w skali roku) temperatura powietrza wynosiła 8,7 °C,
- średnia dobowa temperatura miesiąca najcieplejszego (lipiec) wynosiła 18,4 °C, a najchłodniejszego (styczeń) - 0,2°C,
- średnia minimalna temperatura miesiąca najcieplejszego (lipiec) wynosiła 12,8 °C, a najchłodniejszego (styczeń) -2,6 °C,
- średnia maksymalna temperatura miesiąca najcieplejszego (lipiec) wynosiła 23,9 °C, a najchłodniejszego (styczeń) 2,4 °C,
- maksymalną wartość temperatury miesiąca najcieplejszego zanotowano 02.07 1994 r. i wynosiła 37,5 °C, a najchłodniejszego zanotowano 10.01 1991 r. 13,7 °C,
- minimalną wartość temperatury miesiąca najcieplejszego zanotowano 02.07 1994 r. i wynosiła 4,2 °C, a najchłodniejszego zanotowano 06.02. 2012 r. - 26,2 °C,
- średnia roczna suma opadów osiągnęła wartość 714,7 mm,
- najmniej opadów notuje się w kwietniu 31,5 mm a najwięcej w sierpniu 81,2 mm,
- średnie ciśnienie atmosferyczne wynosiło 1008 hPa.

Topoklimat

Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, uwarunkowana przede wszystkim skomplikowaną rzeźbą terenu, ekspozycją, rodzajem pokrycia terenu oraz występowaniem wód powierzchniowych i terenów podmokłych.

Na omawianych w niniejszym opracowaniu terenach występuje klimat charakterystyczny dla przeważającego obszaru gminy. Pozostają one pod wpływem mas wilgotnego powietrza z uwagi na lokalizację w bezpośrednim lub pośrednim sąsiedztwie jezior i obszarów podmokłych.

Aby odnieść się do konkretnego obszaru należy określić jego topoklimat, który uzależniony jest m.in. od:

- ukształtowania terenu, głównie ekspozycji zboczy,
- warunków gruntowo-wodne,

⁶ <https://klimat.imgw.pl/>

- rodzaju podłoża: piaszczyste, gliniaste czy torfowe,
- stosunków wodnych w gruncie: tereny suche lub podmokłe,
- pokrycia szatą roślinną w zależności od siedliska, zespołami roślinności torfowiskowo-bagiennej, zespołami trawiastymi łąk i pastwisk, terenami bez zadrzewień, pokrycie lasami,
- rodzaj zagospodarowania terenu (np. tereny zurbanizowane).

Wg M. Klugego i J. Paszyńskiego wyróżnia się następujące grupy topoklimatów:

- topoklimat form wypukłych,
- topoklimat form płaskich,
- topoklimat form wklęsłych,
- topoklimat obszarów zalesionych,
- topoklimat obszarów zurbanizowanych,
- topoklimat zbiorników wodnych.

Urozmaicona rzeźba powierzchni gminy ze znacznymi deniwelacjami, występowanie jezior i dolin rzecznych oraz pokrycie roślinnością, powodują znaczne zróżnicowanie topoklimatów.

W rejonach wzgórz i pagórków oraz na wysoczyznach morenowych występują topoklimaty form wypukłych, charakteryzujące się dużą wymianą ciepła pomiędzy powierzchnią a atmosferą.

Na terenach sandrowych i zastoiskowych panują topoklimaty form płaskich, gdzie wymiana ciepła między podłożem a atmosferą osiąga wartości średnie.

W dolinach rzecznych, rynnach glacialnych i bezodpływowych obniżeniach terenu występują topoklimaty form wklęsłych. Obszary dolin rzecznych charakteryzują się okresowym zaleganiem chłodniejszych mas powietrza o zwiększonej wilgotności oraz częściej występujących przygruntowych przymrozkach. Doliny rzeczne pełnią, więc okresowo rolę korytarzy umożliwiających spływ chłodnego powietrza. Zjawiska podwyższonej wilgotności powietrza oraz większej częstotliwości występowania mgieł i zamglań towarzyszą również płytko występującym wodom gruntowym, podmokłościom, stawom i jeziorom.

Pewien swoisty mikroklimat wprowadzają także kompleksy leśne rozproszone na terenie gminy, w postaci większych i mniejszych enklaw roślinnych. Obszary zalesione charakteryzują się znacznie niższymi spadkami temperatur nocnych na skutek osłonięcia powierzchni granicznej i wysokiego promieniowania cieplnego podłoża.

Stosunkowo wysoka jeziorność gminy łagodzi klimat, ponieważ duże zbiorniki wodne charakteryzują się dużą wymianą ciepła z podłożem, na skutek czego amplitudy temperatury w przyziemnej warstwie powietrza są znacznie mniejsze niż na terenach sąsiednich.

Na terenie miasta Dobrzany panuje topoklimat obszarów zurbanizowanych, gdzie z powodu niedostatecznego przewietrzania, zanieczyszczenie przyziemnych warstw powietrza może być duże i uciążliwe.

3.1.6 Szata roślinna

Roślinność potencjalna

Według regionalizacji geobotanicznej (Matuszkiewicz J. M. 2008 r.), gmina Dobrzany położona jest w następujących jednostkach:

- Prowincja Morze Bałtyckie
- Prowincja Środkowoeuropejska
- Podprowincja Południowobałtycka
- Dział Pomorski
  - Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich
  - Okręg Nowogardzko - Choszczyński
    - Podokręg Suchański
    - Podokręg Choszczyńsko - Iński

Według potencjalnej mapy roślinności naturalnej Polski (J. M. Matuszkiewicz, 2008 r.), obszar gminy Dobrzany położony jest głównie w:

- grupie eutroficznych lasów liściastych (buczyny), żyzna buczyna niżowa, z klasy *Galio odorati-Fagetum* (=Melico-Fagetum);
- grupie eutroficznych lasów liściastych (grądy), grądy subatlantyckie, seria uboga, z klasy *Stellario-Carpinetum*.

Dodatkowo, obszary zlokalizowane w obniżeniach terenu oraz w pobliżu cieków wodnych znajdują się w:

- grupie higrofilnych lasów liściastych (olsy), olsy środkowoeuropejskie, z klasy *Carici elongatae-Alnetum* (=Ribeso nigri-Alnetum + Sphagno squarroosi-Alnetum);
- grupie higrofilnych lasów liściastych (łęgi), niżowy łęg jesionowo-olszowy, z klasy *Fraxino-Alnetum* (=Circae-Alnetum);
- grupie eutroficznych lasów liściastych (grądy), grądy subatlantyckie, seria żyzna, z klasy *Stellario-Carpinetum*;
- grupie eutroficznych lasów liściastych (buczyny), uboga buczyna niżowa, z klasy *Luzulo pilosae-Fagetum*.

Żyzna buczyna niżowa, z klasy *Galio odorati-Fagetum* (=Melico-Fagetum) zbiorowisko charakteryzuje się strukturą czterorzędową i drzewostanem o przeciętnie dużym zwarciu. Kompleks zdominowany przez buka, z domieszką innych gatunków drzew: grab *Carpinus betulus*, klony – jawor *Acer pseudoplatanus* i pospolity *A. platanoides*, dęby – szypułkowy *Quercus robur* i bezszypułkowy *Q. petraea*, wiąz górski *Ulmus glabra* czy lipa drobnolistna *Tilia cordata*. Warstwa krzewów słabo rozwinięta, najczęściej składająca się z podrostu buka oraz rzadko występującym jarzębem pospolitym *Sorbus aucuparia*. Warstwa zielna z reguły dobrze wykształcona, zajmuje od 30% do 60% powierzchni i bogata jest w liczne gatunki bylin oraz traw, takich jak: przytulia wonna *Galium odoratum*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, trędownik bulwiasty *Scrophularia*

nodosa, fiołek leśny *Viola reichenbachiana*, żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis* oraz perlówka jednokwiatowa *Melica uniflora*, prosownica rozpięzchła *Milium effusum*, kostrzewa leśna *Festuca altissima* i wiechlina gajowa *Poa nemoralis*. W najżyźniejszych obszarach zbiorowiska, zaobserwować można kwitnące geofity wiosenne, np. czosnek niedźwiedzi *Allium ursinum*. Warstwa mszysta z następującymi gatunkami: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, dzióbekowiec *Zetterstedtia Eurhynchium angustriete* i płonnik strojny *Polytrichum formosum*.

Grądy subatlantyckie, seria uboga, z klasy *Stellario-Carpinetum* zbiorowisko obejmuje wielowarstwowe i wielogatunkowe lasy, budują go przede wszystkim: grab zwyczajny *Carpinus betulus*, dąb szypułkowy *Quercus robur* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*, ze stałą domieszką buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* i sosny zwyczajnej *Pinus sylvestris*. Warstwa krzewów ma duże pokrycie i jest wielogatunkowa, a w jej skład wchodzi podrost gatunków drzewostanu oraz jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*, leszczyna pospolita *Corylus avellana* i klon zwyczajny *Acer platanoides*. W warstwie drzew i krzewów wysoką wartość diagnostyczną ma przede wszystkim grab zwyczajny *Carpinus betulus* i lipa drobnolistna *Tilia cordata*. Warstwa zielna jest zróżnicowana. Cechuje się występowaniem gatunków o charakterze suboceanicznym oraz udziałem taksonów lasów liściastych i borów. Gatunki najczęściej występujące w warstwie zielnej, to m.in. należące do rzędu *Fagetales*: gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, gajowiec żółty *Lamium galeobdolon*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, turzyca palczasta *Carex digitata*, perlówka zwisła *Melica nutans*, przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*, zerwa kłosowa *Phyteuma spicatum* czy wiechlina gajowa *Poa nemoralis*. Istotną grupę stanowią także gatunki borowe i acydofilne: konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, śmiełek pogięty *Avenella flexuosa*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, kosmatka owłosiona *Luzula pilosa* i trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea*. Najobficiej w warstwie zielnej występuje trzcinnik leśny *Calamagrostis arundinacea* i śmiełek pogięty *Avenella flexuosa*. Warstwa mszysto-porostowa nie ma dużego pokrycia. Jej najczęstszym składnikiem jest żurawiec falisty *Atrichum undulatum*.

Roślinność rzeczywista

Charakterystyki roślinności rzeczywistej występującej na terenie gminy Dobrzany dokonano na podstawie dostępnych danych, tj. Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany oraz w oparciu o dane własne zgromadzone podczas prac terenowych. W wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 1999 roku na obszarze gminy Dobrzany stwierdzono **660 gatunków flory naczyniowej, 2 gatunki glonów oraz 235 gatunków grzybów**⁷. Zdecydowana większość taksonów należy do często i pospolicie występujących. Z uwagi na brak aktualnych danych można przypuszczać, że część gatunków prawdopodobnie zmieniła swoją liczebność w stosunku do lat wcześniejszych.

Roślinność wodna i szuwarowa

Zbiorniki wodne występujące na terenie gminy Dobrzany w przeważającej większości, z wyjątkiem jeziora Krzemień, odznaczają się dość znaczną eutrofizacją i stosunkowo niskimi walorami

⁷ Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.

przyrodniczymi. W tych jeziorach stwierdzono również niewiele cennych gatunków roślin. Oprócz jezior na terenie gminy występują także liczne, niewielkie oczka polodowcowe.

Poniżej scharakteryzowano 7 zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy.

a) Jezioro Krzemień

Stanowi zbiornik mezotroficzny, o czym świadczy obecność takich gatunków jak np. ramienica szorstka, rdestnica szczeciolistna, rdestnica drobna. Na uwagę zasługują również gatunki takie jak grązel żółty, grzybień biały czy gwiazdnica bagienna.

Jezioro Krzemień jest także siedliskiem dla następujących gatunków roślin: żabieniec babka wodna, włosienicznik krążkolistny, uczepek trójlistkowy, rzeżucha, turzycza błotna, turzycza zaostrowana, turzycza nibyciborowata, turzycza brzegowa, turzycza dzióbkwata, rogatek sztywny, ponikło błotne, moczarka kanadyjska, wierzbownica kosmata, skrzyp bagienny, skrzyp błotny, sadziec konopiasty, manna mielec, żabiściek pływający, wąkrota zwyczajna, kosaciec żółty, sit członowaty, krwawnica pospolita, karbieniec pospolity, tojeść pospolita, mięta wodna, niezapominajka błotna, wywłócznik okółkowy, kropidło wodne, trzcina pospolita, wiechlina błotna, rdest ziemnowodny, rdestnica ściśniona, rdestnica kędzierzawa, rdestnica połyskująca, rdestnica pływająca, rdestnica grzebieniasta, rdestnica przeszyta, jaskier jadowity, psianka słodkogórz, jeżogłówka gałęzista, osoka aloesowata, pałka wąskolistna, pałka szerokolistna, przetacznik błotny.

b) Jezioro Błotno

Jest to zbiornik nieprzepływowy o dnie piaszczystym, miejscami kamienistym. Zaliczany do zbiorników silnie zeutrofizowanych, głównie na skutek spływów z łąk i pastwisk położonych w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika, na stromych brzegach. Niewątpliwym wpływem na eutrofizację ma również bliskie położenie pól uprawnych oraz istnienie kanału biegnącego od strony wsi do jeziora, do którego prawdopodobnie odprowadzane były ścieki bytowe.

Od strony północno-wschodniej jeziora rośnie las bukowy z domieszką sosny, a przy brzegu jeziora olsza czarna i prosienicznik plamisty. Od strony wsi brzegi jeziora dość często porasta podbiał pospolity, ponadto stwierdzono między innymi: komonicznik skrzydlatostrąkowy, krwawnica pospolita, tojeść pospolita, pokrzywa zwyczajna, manna mielec, manna jadalna, tatarak zwyczajny, oczeret jeziorny, psianka słodkogórz, karbieniec pospolity, wierzbownica błotna, mięta okrągowa, przytulia błotna, paproć – zachylnik błotny, uczepek trójlistkowy. Od strony lasu, w północno-wschodniej części jeziora występowały m.in. rdestnica pływająca, spirodela wielokorzeniowa, osoka aloesowata, grązel żółty, natomiast na brzegu: tojeść rozesełana, tojeść pospolita, tojeść błotna, tojeść nibyciborowata.

W jeziorze Błotno stwierdzono między innymi takie zbiorowiska, jak: zbiorowisko turzycowe – *Caricetum acutiformis*, zespół manny mielec, zbiorowisko z osoką aloesowatą, zespół lili wodnych (nymfeidów), szuwar tatarakowy, szuwar trzcinowy, szuwar oczeretowy i zbiorowisko z pałką szerokolistną. Antropopresja wywarła wpływ na eutrofizację jeziora, co znalazło odzwierciedlenie w występowaniu jedynie pospolitych gatunków roślin i tylko nielicznych gatunków rzadkich.

c) „Jezioro Błotno II”

Zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Błotno w odległości około 250 m od jego północno-wschodniego krańca, w tej samej rynnie polodowcowej. Stanowi niewielkie jeziorko śródleśne. Zbiornik odznacza się mniejszym stopniem eutrofizacji w porównaniu do jeziora Błotno. Wysokie brzegi zbiornika porośnięte są lasem bukowym. Na stromych stokach występują mchy *Leucobryum glaucum*. Spośród roślin naczyniowych w zbiorniku występują między innymi: grzybień białe, grąźel żółty, trzcina pospolita, turzyca błotna, turzyca rzadkokłosa, wywłócznik okółkowy, skrzyp zimowy, sit ściśniony, przytulia błotna, wyczyniec kolankowy. Zarówno szuwar, jak i zbiorowiska roślin wodnych wykształciły się tylko fragmentarycznie, głównie w postaci fragmentów zespołu *Myriophyllo-Nupharetum* i szuwaru trzcinowego.

d) Jezioro Szadzko

Zbiornik położony jest między miejscowościami Dobrzany a Szadzko. Bezpośrednie sąsiedztwo dwóch miejscowości i spływy powierzchniowe, są przyczyną dość dużej eutrofizacji zbiornika. Od strony północno-zachodniej jezioro otacza stroma skarpa, porośnięta pokrzywą zwyczajną, kielisznikiem zaroślowym oraz zaroślami olszowymi, bliżej linii brzegowej rośnie olsza czarna. Od strony Szadzka brzegi jeziora są łagodne, porastają je gatunki pospolicie występujące: trzcina pospolita, karbieniec pospolity, niezapominajka błotna, krwawnica pospolita, tojeść pospolita, mięta wodna, wierzbownica kosmata, żabiściek pływający, manna mielec. Ponadto w zbiorniku stwierdzono takie gatunki jak: kosaciec żółty, sit rozpierschły, komonica zwyczajna, grąźel żółty, pałka wąskolistna, szczaw kędzierzawy, marek szerokolistny, mozga trzcinowata, uczepek trójlistkowy.

e) Jezioro Bytowskie

Stanowi zbiornik przepływowy – przepływa przez niego rzeka Ina. Do jeziora uchodzi także szereg rowów melioracyjnych oraz kanał biegnący od byłego PGR-u odprowadzający wody z sąsiednich gruntów. Czynniki te wpływają na znaczną eutrofizację zbiornika. W zbiorniku nie stwierdzono gatunków roślin zagrożonych, natomiast występowały gatunki pospolite, między innymi takie jak: trzcina pospolita, karbieniec pospolity, krwawnica pospolita, tojeść pospolita, mięta wodna, manna mielec, sit rozpierschły, pałka szerokolistna, uczepek trójlistkowy.

f) Jezioro Dolice

Zbiornik charakteryzuje się dość ubogą wykształconą roślinnością i czystą wodą. Zbiorowiska wodne zebrane w klasie *Potamogetonetea* reprezentowane są głównie przez płaty zespołu *Myriophyllo-Nupharetum* (zbiorowisko wywłócznika i grąźela żółtego). Z gatunków wodnych w płatach zespołu wyróżniono również: włosienicznika krążkolistnego, rzęsę drobną, rzęsę trójrowkową, spirodelę wielokorzeniową i żabiściek pływający. Szuwar stanowią płaty zespołu *Scirpo-Phragmitetum* z dominacją pałki wąskolistnej, agregacje trzciny pospolitej, płaty zbiorowiska manny mielec, płaty zbiorowiska turzycy zaostrej oraz zbiorowiska turzycy brzegowej.

g) „Grzybieniowe Jeziorko”

Jest to zarastający zbiornik z niewielkim lustrem wody, zlokalizowany na południe od miejscowości Ognica. Jest on otoczony zaroślami wierzb i szuwarem trzcinowym. Wody pokryte są

dobrze rozwiniętymi płatami zespołu *Nympho-Nupharetum albae*, *Potamogetonatum natantis* i *Equisetetum limosi*.

W zbiorniku zanotowano następujące gatunki roślin naczyniowych: tatarak zwyczajny, żabieniec babka-wodna, siedmiopalecznik błotny, skrzyp bagienny, liczydło wodne, krwawnica pospolita, grążel żółty, grzybienie białe, trzcina pospolita, rdestnica pływająca, marek szerokolistny, pałka wąskolistna, pałka szerokolistna, pływacz drobny. W południowej części zarastającego zbiornika wodnego znajduje się torfowisko, z płatami, w których dominują wełnianki i żurawina błotna. Obecne są tutaj również: trzęślica modra, turzyca bagienna, skrzyp bagienny, gorysz błotny, rosziczka okrągłolistna, fiołek torfowy oraz jeden z gatunków storczyków. Poza tymi płatami rosły: bobrek trójlistny, kuklik zwisły, skrzyp bagienny, sit rozpięchły, tojeść pospolita, pałka szerokolistna, pałka wąskolistna, zachylnik błotny, gorysz błotny.

Roślinność torfowisk

Ważnym elementem krajobrazu gminy Dobrzany są liczne, zwykle niewielkie obszary torfowiska. Powstały one w obniżeniach terenu, często w miejscu dawniej istniejących zbiorników wodnych, w bezodpływowych kotlinach oraz w dolinach strumieni i rzek. Na terenie gminy występują torfowiska wysokie, przejściowe i niskie. W torfowiskach wysokich (klasa *Oxycocco-Sphagnetea*) panują mchy torfowce porośnięte przez niskie krzewinki z rodziny wrzosowatych, niemal wszystkie zaliczane do gatunków chronionych. Do takich torfowisk zaliczyć można jezioro Kutkowo oraz torfowisko położone dalej na północy-wschód od jeziora Kutkowo w stronę Czertynia (gmina Ińsko). Torfowiska niskie (klasa *Phragmitetea*) stanowią grupę bardziej liczną i wykształconą na większych obszarach. Są to najczęściej rozległe turzycowiska lub trzcinowiska wypełniające obniżenia terenu, towarzyszące ciekom wodnym i jeziorom. Przykładowo, liczne torfowiska niskie zlokalizowane są w dolinie Pęczynki. Najrzadziej spotykane i najczęściej tylko fragmentarycznie wykształcone są torfowiska przejściowe (klasa *Scheuzerio-Caricetea nigrae*), skupiające gatunki torfowisk wysokich i niskich. Niewielkie płyty tego typu torfowisk spotyka się niekiedy w głębszych obniżeniach terenu na południe od jeziora Krzemień oraz w sąsiedztwie miejscowości Kępno.

Poniżej scharakteryzowano 2 kompleksy torfowisk zlokalizowane na terenie gminy.

a) Jezioro Kutkowo

Położone jest na południowy zachód od Czertynia (gmina Ińsko), w sąsiedztwie wyniesienia nazywanego Jaźwowa Góra. Stanowi zarośnięty zbiornik dystroficzny, otoczony sosnowym lasem, przechodzącym miejscami w bór bagienny. Rosnąca wokół otwartego lustra wody roślinność wykazuje specyficzną strefowość i skład gatunkowy. Toń wodna zasiedlona jest przez niezbyt zwarte skupienia grzybieni białych i grążela żółtego, od brzegów na wodę nasuwa się pło, którego głównym składnikiem są mchy torfowce. Część pła położona najbliżej lustra wody jest silnie uwodniona i często mało zwarta. Rosną na niej takie rośliny jak np.: turzyca bagienna, turzyca nitkowata, czermień błotna, bobrek trójlistny, siedmiopalecznik błotny. Dalej ku brzegowi uwodnienie torfowców zmniejsza się, a w składzie florystycznym zaznacza się obecność rosziczki okrągłolistnej i przygielki białej. Strefę przybrzeżną tworzy darń mszysta budowana głównie przez torfowce z udziałem płonnika porośnięta przez wełniankę

pochwową, żurawinę błotną, modrzewnicę zwyczajną, bagno zwyczajne i borówkę bagienną. Rosną tam także niewielkie sosny i brzozy.

b) Bagno Kępno

Zlokalizowane na wschód od Kępna. Wykształcił się tu zespół *Junco-Molinietum* z masowo występującą trzęślicą modrą i towarzyszącym sitem rozpierchłym, karbieńcem pospolitym, wierzbownicą kosmatą, mietlicą psią i kosańcem żółtym. Za powierzchnią porośniętą roślinami tworzącymi zespół *Junco-Molinietum*, znajduje się torfowisko przejściowe z gatunkami takimi jak: rosiczka okrągłolistna, welnianka pochwowa, żurawina błotna oraz torfowce z rodzaju *Sphagnum*.

Zbiorowiska łąkowe i murawowe

Zbiorowiska łąkowe i murawowe stanowią drugi pod względem zajmowanego obszaru element krajobrazu gminy. Na pagórkach morenowych, w zależności od podłoża oraz ekspozycji zbcza rozwijają się, uboższe murawy kserotermiczne (klasa *Festuco-Brometea*) lub napiaskowe (klasa *Sedo-Scleranthetea*) oraz suche łąki z klasy *Molinio-Arrhenatheretea*. Rozproszone są one na całym obszarze gminy, jednak do najciekawszych zaliczyć można m. in. suche murawy porastające pagórki morenowe wyniesione ponad rozlewiska.

W obniżeniach terenu pomiędzy wyniesieniami oraz na terenach płaskich, oprócz torfowisk spotyka się łąki wilgotne i świeże. Najbardziej interesujące znajdują się na faliście ukształtowanym terenie w okolicach Bytowa i Błotna. Są to półnaturalne mezotroficzne lub eutroficzne łąki koszone, najczęściej rajgrasowe oraz trzęślicowe, choć niekiedy spotyka się także okresowo podmokłe łąki rdestowo-ostrożeńowe i ziołoroślowe. Najbardziej atrakcyjne murawy napiaskowe i kserotermiczne oraz fragmenty łąki ziołoroślowej występują w dolinie rzeki Pężinki.

Roślinność leśna i zaroślowa

Lasy zajmują znaczną część powierzchni gminy Dobrzany i występują głównie w jej wschodniej części. Reprezentują różne typy siedliskowe i podzielone są na wiele mniejszych i rozmieszczonych nierównomiernie kompleksów leśnych. Większe kompleksy występują we wschodniej części gminy – między Bytowem, Błotnem, Dobrzanami, Kozami, Grabnicą i Jeziorem Krzemień. Są to w większości lasy liściaste i mieszane, w których dominującym w drzewostanie gatunkiem jest buk zwyczajny.

a) Olsy i łęgi

W zagłębieniach terenu, nad strumieniami wykształcają się płaty łągu jesionowo-olszowego *Circaeo-Alnetum*, a na torfowiskach niskich i nad zarastającymi zbiornikami wodnymi płaty olsu *Carici elongatae-Alnetum*.

b) Buczyny

Reprezentowane są przez żyzną buczynę niżową *Melico-Fagetum* i kwaśną buczynę niżową *Luzulo pilosae-Fagetum*. Występują najczęściej na płaskich szczytach i stromych stokach pagórków morenowych. Żyzna buczyna niżowa *Melico-Fagetum* jest zespołem przewodnim dla tego terenu. Najlepiej zachowane fragmenty tego zespołu znajdują się między innymi w sąsiedztwie miejscowości Kozy lub są rozsiane w postaci niewielkich płatów wśród lasów mieszanych i iglastych.

c) Las dębowo-bukowy

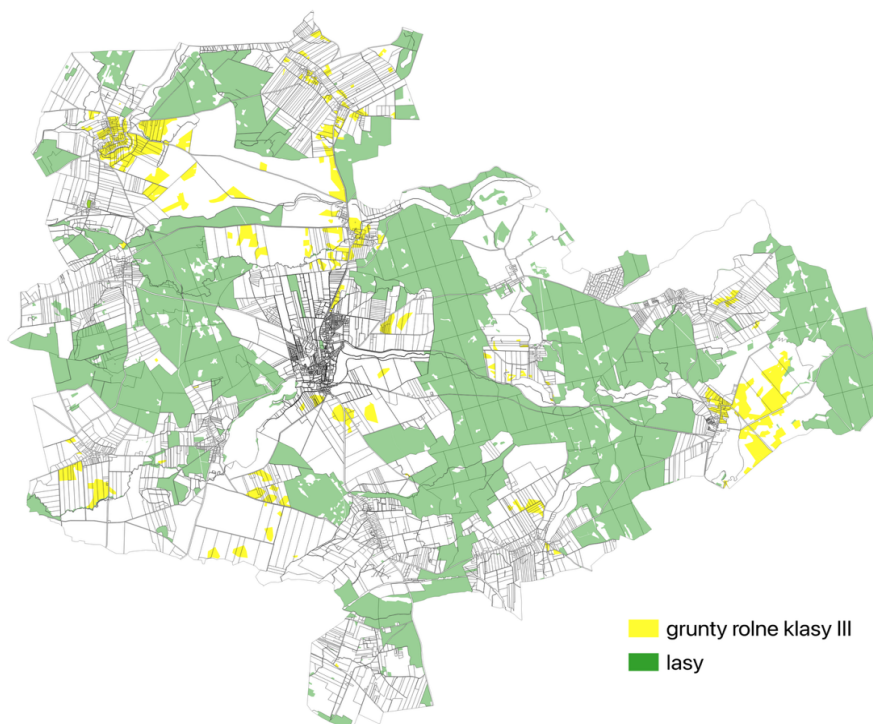
Nieznaczną część powierzchni gminy zajmuje las mieszany bukowo-dębowy *Fago-Quercetum*, który występuje na ogół fragmentarycznie wśród lasów bukowych. Na analizowanym terenie las mieszany bukowo-dębowy swoim składem gatunkowym nawiązuje do sąsiadujących z nim lasów bukowych.

d) Bory sosnowe i mieszane

Bory szpilkowe i mieszane występują na terenie gminy dość licznie. Typowe bory sosnowe (rząd *Vaccinio-Piceetalia*, związek *Dicrano-Pinion*) występują na piaszczystych glebach mineralnych i zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie. Bory mieszane sosnowo-dębowe *Pino-Quercetum* (= *Quercus roboris-Pinetum*) występują fragmentarycznie wśród lasów bukowych. Lasy iglaste są w przeważającej większości lasami gospodarczymi i część z nich jest eksploatowana.

Wokół prywatnych posesji, gospodarstw, instytucji i zakładów, a także wzdłuż ulic, występują następujące drzewa i krzewy: świerki pospolite i srebrne, sosny zwyczajne, jodły jednobarwne, platany zwyczajne, modrzew europejski, cyprysy, żywotniki, topole białe, czarne, osiki i włoskie, olchy czarne, wierzby purpurowe, wierzby kruche, wierzby wiciowe, wierzby białe, bez czarny i lilak, trzmielina pospolita, róża dzika, derenie, leszczyny pospolite, wiązy pospolite, kasztanowce zwyczajne, brzozy brodawkowate, klony zwyczajne i jawory, jesiony pospolite, robinie akacjowe, graby, lipy drobnolistne, dęby szypułkowe i czerwone, jarzębiny zwyczajne, jarzęby różaneczniki, czeremcha amerykańska, drzewa owocowe.

Rysunek 4 Lasy i grunty rolne klasy III na terenie gminy Dobrzany⁸

⁸ Opracowanie własne.

Roślinność ruderalna oraz roślinność segetalna gruntów ornych i przydomowych ogrodów

Zbiorowiska ruderalne są reprezentowane przez ugrupowania roślin o jednorocznym cyklu rozwoju z klasy *Stellarietea mediae* i rzędu *Sisymbrietalia* oraz skupienia bylin wieloletnich z klasy *Artemisietea* i rzędu *Onopordetalia*. Rozwijają się one na wszystkich typach siedlisk. Na terenach osadniczych wykształciły się na obszarach nieużytkowanych i nieurządzonych.

Na obszarach byłych zabudowań oraz wśród wiejskich zagród występują pionierskie zespoły z *Stellarietea mediae*: stoklosy dachowej, komosy wzniesionej, sałaty kompasowej, jęczmienia płonego, pokrzywy żegawki i ślazu zaniebanego a z grupy zespołów złożonych z roślin dwuletnich i wieloletnich z klasy *Artemisietea*: jeżyny sinej, powoju polnego, perzu właściwego, pyleńca pospolitego, bylicy piołunu, wrotczyca pospolitego, serdecznika pospolitego i łopianu pajęczynowatego a także mierznicy czarnej. W ostatnich latach zauważany jest intensywny rozwój nawłoci późnej *Solidago canadensis* i *S. Gigantea* na obszarach ruderalnych. Nawłoc na zajętych obszarach tworzy praktycznie monokulturowe stanowiska.

Na roślinność segetalną składa się dwanaście zespołów z klasy *Stellarietea mediae* oraz jeden ścierniskowy z Isoeto- Nanojuncetea.

W uprawach zbóż w zależności od potencjału siedliska występują maki, bławatki i chabry, różne gatunki wyki, kąkole, nawłocie i piołuny tworząc barwne kobierce. Na polach rzepaku czy gryki zaobserwować można takie chwasty jak: przytulia czepna, chwasty rumianowate, chaber bławatek, ostrożeń polny. W uprawach okopowych występuje zespół chwastnicy jednostronnej, komosy białej i goryczki polnej. Uprawy przyzagrodowe i ogródkowe są zachwaszczane przez azoto- i fosforolubne argofitocenozy z udziałem żóttlic.

W ostatnich latach niektóre gatunki segetalne stają się coraz rzadsze a nawet zanikają na polach uprawnych. Przyczyną jest udoskonalenie metod zwalczania chwastów w rolnictwie i powszechne ich stosowanie. Pozostają one tylko na miedzach, wzdłuż dróg i torowisk.

Gatunki roślin objęte ochroną, występujące na terenie opracowania, zgodnie z Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego:

- **bagno zwyczajne** *Ledum palustre*, gatunek objęty ochroną częściową, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 521 w obrębie Bytowo;
- **bobrek trójlistkowy** *Menyanthes trifoliata*, gatunek objęty ochroną częściową, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 521 w obrębie Bytowo;
- **grzybienie białe** *Nymphaea alba*, gatunek objęty ochroną częściową, cztery stanowiska zlokalizowane na działce o nr ewid. 233/1 w obrębie Krzemień; jedno stanowisko na działce o nr ewid. 8/24 w obrębie Grabnica; jedno stanowisko na działce o nr ewid. 609 w obrębie Błotno;
- **komonicznik skrzydlatostostrąkowy** *Tetragonolobus maritimus*, gatunek objęty ochroną częściową, na *Czerwonej liście roślin Polski* - gatunek bliski zagrożenia NT, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 609 w obrębie Błotno;
- **kruszczyk szerokolistny** *Epipactis helleborine*, gatunek objęty ochroną częściową, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 528/1 w obrębie Bytowo;

- **modrzewnica zwyczajna** *Andromeda polifolia*, gatunek objęty ochroną częściową, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 517 w obrębie Bytowo;
- **rosiczka okrągłolistna** *Drosera rotundifolia*, gatunek objęty ochroną ścisłą, na *Czerwonej liście roślin Polski* - gatunek bliski zagrożenia NT, stanowisko zlokalizowane na działce o nr ewid. 306/1 w obrębie Kozy oraz na działce o nr ewid. 521 w obrębie Bytowo;
- **widłak goździsty** *Lycopodium clavatum*, gatunek objęty ochroną częściową, na *Czerwonej liście roślin Polski* – gatunek bliski zagrożenia NT, stanowiska zlokalizowane na działkach o nr ewid. 569/3 i 568/1 w obrębie Krzemień.

Rysunek 5 Stanowiska chronionych gatunków roślin zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁹

3.1.7 Fauna

Charakterystyki fauny występującej na terenie gminy Dobrzany dokonano na podstawie dostępnych danych, tj Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany oraz w oparciu o dane własne zgromadzone podczas prac terenowych.

W wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 1998 roku na obszarze gminy Dobrzany zanotowano występowanie co najmniej **233 gatunków kręgowców** z czego: 21 gatunków ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 159 gatunków ptaków oraz 36 gatunków ssaków¹⁰. Z uwagi na

⁹ opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

¹⁰ Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.

brak aktualnych danych można przypuszczać, że część gatunków prawdopodobnie zmniejszyła swoją liczebność w stosunku do lat wcześniejszych m.in. perkoz dwuczuby, gągoł, łabędź niemy, kokoszka, wodnik czy brzęczka a inne, jak żuraw, dzięcioł czarny, muchołówka mała i trzciniak prawdopodobnie zwiększyły swoją liczebność.

Podczas prac terenowych przeprowadzonych w sezonie 2025, na obszarze objętym opracowaniem, stwierdzono występowanie wielu gatunków bezkręgowców charakterystycznych dla monokultur rolniczych. Należą do nich głównie gatunki reprezentowane przez motyle *Lepidoptera*, chrząszcze *Coleoptera*, błonkówki *Hymenoptera* i muchówki *Diptera*. Na terenach podmokłych i wodnych odnotowano ważki *Odonata* oraz inne owady związane ze środowiskiem wodnym, takie jak: jętki, widelnice i inne.

Na podmokłych obszarach łąk i nieużytków napotkano ślimaki: zaroślowe *Arianta arbustorum*, ogrodowe *Cepaea hortensis* oraz winniczki *Helix pomatia*, a z płazów zaobserwowano żabę trawną *Rana temporaria* i ropuchę szarą *Bufo bufo*.

Śród gadów możliwe jest występowanie na terenach objętych opracowaniem jaszczurki zwinki *Lacerta agilis*. oraz zaskrońca zwyczajnego *Natrix natrix*.

Zaobserwowane w trakcie badań gatunki ptaków, to głównie skowronki polne *Alauda arvensis* (na większości terenów rolniczych), żerujące oraz gniazdujące w miejscowościach bociany białe *Ciconia ciconia*, a także żurawie zwyczajne *Grus grus* (występujące na okresowo podmokłych terenach łąkowych). W ramach jeziora Krzemień zaobserwowano łabędzia niemego *Cygnus olor* oraz perkoza dwuczubego *Podiceps cristatus*, a także odnotowano odzywające się samce bąka *Botaurus stellaris* i trzciniaka zwyczajnego *Acrocephalus arundinaceu*.

Pozostałe gatunki, które najczęściej występowały na terenach objętych opracowaniem to kos zwyczajny *Turdus merula*, szpak zwyczajny *Sturnus vulgaris*, trznadel zwyczajny *Emberiza citrinella*, jastrząb zwyczajny *Accipiter gentilis* oraz myszołów zwyczajny *Buteo buteo*. Na analizowanych obszarach możliwe jest występowanie innych ptaków charakterystycznych dla krajobrazu polnego, np. świergotka polnego *Anthus campestris*, potrzyszca *Emberiza calandra*, makolągwy *Carduelis cannabina*, gawrona *Corvus frugilegus* czy gatunków drapieżnych błotniaków np. stawowego *Circus aeruginosus* i łąkowego *Circus pygargus*. Na terenach leśnych możliwe jest występowanie niektórych gatunków dzięciołów i sów, jak również wróblowych *Passeriformes* związanych ze środowiskiem leśnym, np. strzyżyka *Troglodytes troglodytes*, kowalika *Sitta europaea* czy pełzaczy *Certhia sp.* W pobliżu terenów zurbanizowanych zaobserwowano: turkawkę zwyczajną *Streptopelia turtur*, sierpówkę *Streptopelia decaocto*, mazurkę *Passer montanus*, srokę zwyczajną *Pica pica*, kruka zwyczajnego *Corvus corax* i wronę siwą *Corvus corone*.

Śród ssaków, do gatunków najczęściej występujących na tych terenach zaliczyć można: zające *Lepus europaeus*, sarny *Capreolus capreolus*, jelenie *Cervus elaphus* oraz dziki *Sus scrofa*. Stwierdzono także wiele nor myszy polnej *Apodemus agrarius*, nornika zwyczajnego *Microtus arvalis* oraz kreta europejskiego *Talpa europaea*.

Gatunki ptaków chronione w ramach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008, występujące na obszarze opracowania: bąk *Botaurus stellaris* na Czerwonej

liście ptaków Polski – sklasyfikowany jako gatunek bliski zagrożenia NT, **blotniak stawowy** *Circus aeruginosus*, **bocian czarny** *Ciconia nigra*, **cyranka** *Anas querquedula* na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowana jako gatunek narażony VU, **derkacz** *Crex crex* na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowany jako gatunek narażony VU, **dzięcioł czarny** *Dryocopus martius*, **gągoł** *Bucephala clangula*, **gęgawa** *Anser anser*, **kania czarna** *Milvus migrans* na Czerwonej liście ptaków Polski – gatunek bliski zagrożenia NT, **kania ruda** *Milvus milvus*, **krakwa** *Anas strepera*, **labędź niemy** *Cygnus olor*, **nurogęś** *Mergus merganser*, **orlik krzykliwy** *Aquila pomarina*, **rybitwa czarna** *Chlidonias Niger*, **zimorodek** *Alcedo atthis*, **żuraw** *Grus grus*.

Chronione gatunki fauny występujące na terenie objętym opracowaniem, podlegające ochronie gatunkowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 2380)¹¹, wyznaczone zgodnie z **Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego**:

płazy:

- **grzebiuszka ziemna** *Pleobates fuscus* objęta ścisłą ochroną gatunkową;
- **kumak nizinny** *Bombina bombina* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **ropucha szara** *Bufo bufo* objęta częściową ochroną gatunkową;
- **traszka grzebieniasta** *Triturus cristatus* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej;
- **traszka zwyczajna** *Triturus vulgaris* objęta częściową ochroną gatunkową;
- **żaba śmieszka** *Rana ridibunda* objęta częściową ochroną gatunkową;

gady:

- **padalec zwyczajny** *Anguis fragilis* objęty częściową ochroną gatunkową;
- **żmija zygzakowata** *Vipera berus* objęta częściową ochroną gatunkową;

ptaki:

- **bąk** *Botaurus stellaris* objęty ścisłą ochroną gatunkową, na Czerwonej liście ptaków Polski został sklasyfikowany jako gatunek bliski zagrożenia (NT);
- **blotniak stawowy** *Circus aeruginosus* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **bielik** *Haliaeetus albicilla* objęty ścisłą ochroną gatunkową;
- **bocian biały** *Ciconia ciconia* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **bocian czarny** *Ciconia nigra* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **brzęczka** *Locustella luscinioides* objęta ścisłą ochroną gatunkową;
- **cyranka** *Anas querquedula* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek narażony (VU);

¹¹ Uchwała Nr XLV/543/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochrony dla Drawskiego Parku Krajobrazowego (Dz.Urz. Woj. Zach. z 2023 r. poz. 5051).

- **czajka** *Vanellus vanellus* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek zagrożony (EN);
- **derkacz** *Crex crex* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej, na Czerwonej liście ptaków Polski został sklasyfikowany jako gatunek narażony (VU);
- **gągoł** *Bucephala clangula* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **jastrząb** gołębiarz *Accipiter gentilis* objęty ścisłą ochroną gatunkową;
- **kobuz** *Falco subbuteo* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej;
- **krakwa** *Anas strepera* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej;
- **krogulec** *Accipiter nisus* objęty ścisłą ochroną gatunkową;
- **kropiatka** *Porzana porzana* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej, na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek niedostatecznie rozpoznany (DD);
- **kruk** *Corvus corax* objęty częściową ochroną gatunkową;
- **nurogęs** *Mergus merganser* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej;
- **orlik krzykliwy** *Aquila pomarina* objęty ścisłą ochroną gatunkową;
- **piaskonos** *Anas clypeata* objęty ścisłą ochroną gatunkową, wymagający ochrony czynnej, na Czerwonej liście ptaków Polski został sklasyfikowany jako gatunek narażony (VU);
- **płomykówka** *Tyto alba* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek niedostatecznie rozpoznany (DD);
- **perkoz rdzawoszyi** *Podiceps grisegena* objęty ścisłą ochroną gatunkową, na Czerwonej liście ptaków Polski został sklasyfikowany jako gatunek narażony (VU);
- **pliszka górska** *Motacilla cinerea* objęta ścisłą ochroną gatunkową;
- **rybitwa czarna** *Chlidonias niger* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej, na Czerwonej liście ptaków Polski została sklasyfikowana jako gatunek narażony (VU);
- **rybitwa rzeczna** *Sterna hirundo* objęta ścisłą ochroną gatunkową, wymagająca ochrony czynnej;
- **sieweczka rzeczna** *Charadrius dubius* objęta ścisłą ochroną gatunkową;
- **trzmiełojad** *Pernis apivorus* objęty ścisłą ochroną gatunkową;

ssaki:

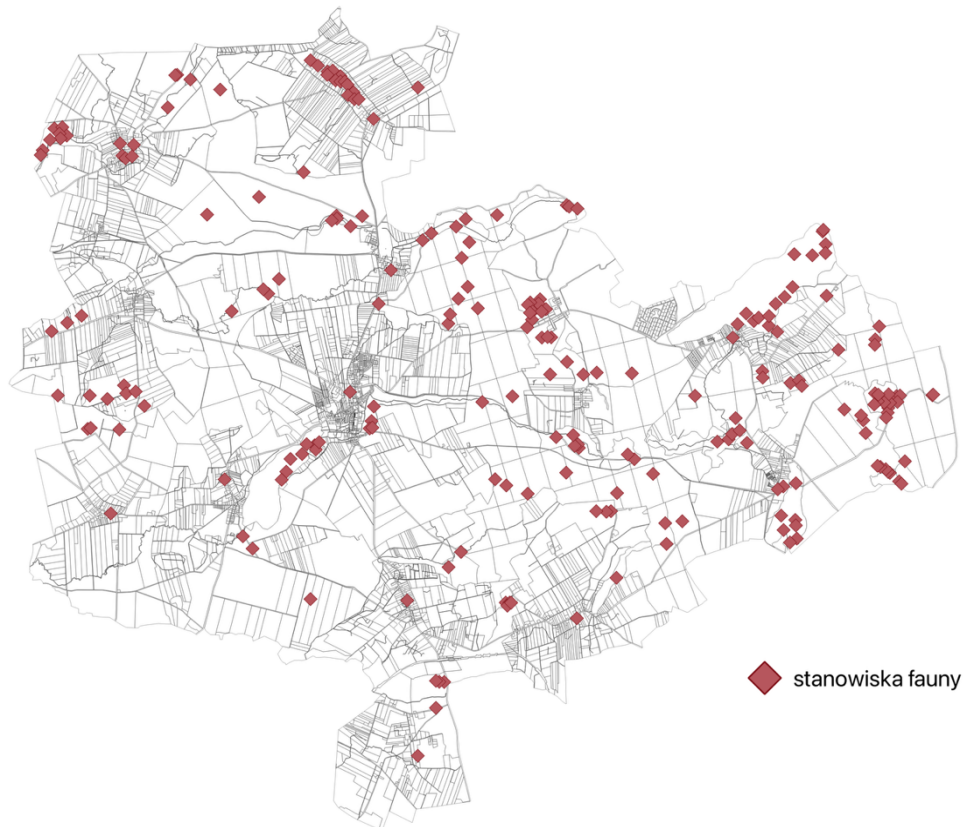
- **bóbr europejski** *Castor fiber* objęty częściową ochroną gatunkową;
- **wydra** *lutra lutra* objęta częściową ochroną gatunkową.

W granicach gminy Dobrzany zlokalizowane są również strefy ochronne wyznaczone dla bielika *Haliaeetus albicilla* oraz bociana czarnego *Ciconia nigra*. Zgodnie z art. 60 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 r. poz. 1478 ze zm.), na terenie stref ochrony zabrania się:

- przebywania osób, z wyjątkiem właściciela nieruchomości objętej strefą ochrony oraz osób sprawujących zarząd i nadzór nad obszarami objętymi strefą ochrony, oraz osób wykonujących prace na podstawie umowy zawartej z właścicielem lub zarządcą;
- wycinania drzew lub krzewów;

- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli nie jest to związane z potrzebą ochrony poszczególnych gatunków;
- wznoszenia obiektów, urządzeń i instalacji.

Rysunek 6 Stanowiska chronionych gatunków zwierząt zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany¹²

3.1.8 Wartości kulturowe

Gmina Dobrzany charakteryzuje się obecnością bogatego zasobu dziedzictwa kulturowego, obejmującego zarówno obiekty nieruchome, jak i stanowiska archeologiczne. Spośród obiektów i obszarów ujętych w wojewódzkim rejestrze zabytków, wyróżnić można przede wszystkim obiekty sakralne, cmentarze, zespół parkowo-dworski w Bytowie, jak również relikty dawnego kościoła i zamku w Szadzku. W Wojewódzkiej oraz Gminnej Ewidencji Zabytków wskazano także pozostałe obiekty sakralne wraz z cmentarzami, budynki mieszkalne oraz użyteczności publicznej, pomniki i obeliski, zespoły folwarczne oraz zabytkowe układy ruralistyczne wsi: Odargowo, Szadzko i Lutkowo. W granicach gminy stwierdzono także liczne stanowiska archeologiczne.

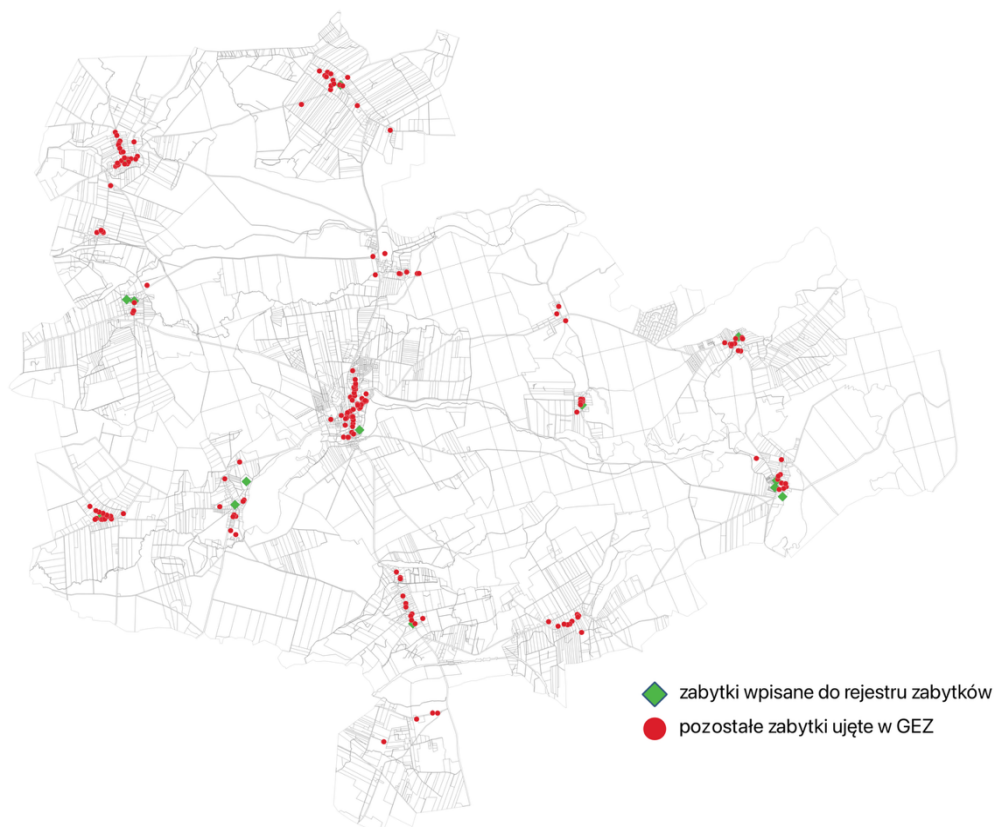
Na terenie gminy Dobrzany znajdują się:

- 22 zabytki wpisane do **rejestru zabytków nieruchomych województwa zachodniopomorskiego;**
- 64 budynki i obszary ujęte w **wojewódzkiej ewidencji zabytków;**

¹² opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

- 3 układy ruralistyczne wsi ujęte w **wojewódzkiej ewidencji zabytków**;
- 124 inne zabytki nieruchome, w tym budynki, obiekty i obszary ujęte w **gminnej ewidencji zabytków**;
- 185 stanowisk archeologicznych ujętych w **wojewódzkiej ewidencji zabytków**.

Rysunek 7 Zabytki wpisane do rejestru i objęte ochroną w Gminnej Ewidencji Zabytków¹³

3.1.9 Krajobraz

Na terenie gminy Dobrzany, zgodnie z projektem *Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego*, znajdują się następujące krajobrazy priorytetowe:

1) Krajobraz wiejski okolic wsi Krzemień i Bytowo

Obszar zlokalizowany we wschodniej części gminy Dobrzany, położony jest niemal całkowicie w granicach gminy, z wyjątkiem południowych krańców. Stanowi tereny wykorzystywane rolniczo

¹³ Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 78/15 Burmistrza Miasta i Gminy Dobrzany z dnia 20.08.2015 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Dobrzany.

z przewagą wielkoobszarowych pól ornych, łąk i pastwisk o urozmaiconej rzeźbie terenu, z miejscowościami Bytowo w centrum krajobrazu oraz Krzemień w północnej jego części. Zachodnia i południowa część krajobrazu położona jest na wysoczyźnie moreny pagórkowatej, północna i wschodnia na akumulacyjnej morenie czołowej. W południowej części krajobrazu zlokalizowane jest jezioro Bytowskie. Na północy w pobliżu miejscowości Krzemień znajduje się dolina rzeki Iny, która przepływa dalej na południe przez obszar krajobrazu. Od strony wschodniej obszar sąsiaduje z lasami o przewadze drzewostanów liściastych. Na obszarze występują liczne zagłębienia śródpolne, w których wytworzyły się lokalne zabagnienia i torfowiska.

Obszar jest miejscem bytowania wielu cennych gatunków ptaków m.in.: bielika, błotniaka stawowego, bociana białego, derkacza, zimorodka, żurawia.

2) Krajobraz leśny wraz z jeziorem Okole

Obszar położony niemal całkowicie w gminie Ińsko. W granicach gminy Dobrzany znajdują się jedynie fragmenty obszaru zlokalizowane wzdłuż północno wschodnich granic, rozciągają się od miejscowości Biała, do jeziora Krzemień. Obszar stanowi pagórkowaty krajobraz leśny z przewagą siedlisk lasowych, z wyróżniającym się wzniesieniem Sarnia Góra 157,82 m n. p. m. Zachodnia część krajobrazu położona jest na wysoczyźnie moreny pagórkowatej, wschodnia na akumulacyjnej morenie czołowej, przez środek natomiast przebiega rynna subglacjalna, w której położone jest Jezioro Okole, dodatkowo na północy krajobrazu znajduje się Jezioro Linówko. Od południa wyznaczony obszar graniczy z jeziorem Krzemień, a od wschodu z jeziorem Wisola. Przez krajobraz przebiega droga o ogromnych walorach krajobrazowych tzw. Ińska wstęga z 56 zakrętami.

Obszar stanowi kompleks leśny charakteryzujący się licznymi zagłębieniami terenu, w których wykształciły się obszary podmokłe. Występuje tutaj wiele gatunków ptaków m.in. bielik, dzięcioł czarny, gągoł, jastrząb gołębiarz, orlik krzykliwy, krakwa, puchacz, zimorodek i żuraw oraz stanowisk roślin chronionych: bagna zwyczajnego, bobrka trójlistkowego, kruszczyka szerokolistnego, modrzewnicy zwyczajnej, rosiczki okrągłolistnej, sasanki łąkowej, wawrzynka wilczegołyka. Obszar pełni funkcję ponadregionalnego płatowego korytarza ekologicznego, przez środek krajobrazu wzdłuż rynny subglacjalnej przebiega regionalny korytarz ekologiczny. ¹⁴

---

¹⁴ Projekt Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego.

Tabela 1 Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego – Krajobraz wiejski okolic wsi Krzemień i Bytowo¹⁵

Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego - Krajobraz wiejski okolic wsi Krzemień i Bytowo			
Dziedzictwo przyrodnicze	Dziedzictwo kulturowe i fizjonomia krajobrazu	Walory akustyczne, zapachowe i sanitarne	Wytyczne do gminnych aktów planistycznych
<ul style="list-style-type: none"> • Zakaz eksploatacji torfu i kruszyw naturalnych. • Przekształcanie gruntów ornych w trwałe użytki zielone na stokach o nachyleniu powyżej 10%, w przypadku pozostawienia w użytkowaniu ornym stosowanie technik i metod zabiegów agrotechnicznych zapobiegających erozji. • Ochrona i utrzymanie zadrzewień śródpolnych, oczek wodnych i mokradeł, w tym ich odtwarzanie. • Ochrona i kształtowanie pasów ochronnych z roślinności drzewiastej, krzewiastej lub szuwarowej wzdłuż brzegów jezior, śródpolnych oczek wodnych, mokradeł i cieków. • Wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej oraz propagowanie wśród rolników programów rolnośrodowiskowo-klimatycznych, ograniczanie do niezbędnego minimum ilości stosowanych nawozów mineralnych i środków ochrony roślin. • Zaleca się ograniczenie wielkopowierzchniowego grodzenia powierzchni rolnych z zastrzeżeniem potrzeb ochrony zwierząt gospodarskich przed drapieżnikami. • Eliminacja gatunków inwazyjnych ze środowiska, w tym w miarę możliwości nawłoci kanadyjskiej. • Ograniczenie zmian przeznaczenia gruntów 	<ul style="list-style-type: none"> • W obrębie wsi: Krzemień i Bytowo lokalizacja nowej zabudowy wyłącznie w formie uzupełnień w lukach istniejącej zabudowy. • Zachowanie historycznych układów ruralistycznych poprzez niedopuszczenie do lokalizowania zabudowy rozpraszającej układ tradycyjny. • Utrzymanie tradycyjnej linii zabudowy i sieci dróg. • Ochrona historycznych gabarytów, kształtów dachów, elewacji i układu okien budynków przed przekształceniami. • Przy termomodernizacji budynków, należy stosować ocieplenia wewnątrz budynku lub odtworzyć elewację po ociepleniu zewnętrznym. • Opracowanie systemu zachęt ekonomicznych dla właścicieli remontujących obiekty pofolwarczne i adaptujących je dla nowych potrzeb. • Zakaz lokalizowania tymczasowych obiektów budowlanych. • Ograniczenie zabudowy terenów otwartych i pozostawienie niezabudowanych szczytów wzniesień pełniących funkcje punktów widokowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja dzikich wysypisk odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie zabudowy terenów otwartych oraz wyznaczenie maksymalnego zasięgu rozwoju jednostek osadniczych. • Ochrona historycznego układu ruralistycznego wsi Krzemień. • Zakaz eksploatacji torfu i kruszyw naturalnych. • Obowiązuje utrzymanie / odtworzenie istniejącej kompozycji architektonicznej obiektów, w tym gabarytów wysokościowych, form dachu, kompozycji elewacji, wystroju architektonicznego, formy stolarki. Zakazuje się zmiany ilości, wielkości i kształtów otworów okiennych i drzwiowych. Utrzymuje się lub odtwarza detale architektoniczne. Dopuszcza się docieplenie elewacji budynku pod warunkiem powtórzenia detalu wystroju zachowanego i odtworzenia wg dokumentacji archiwalnej. • Nowe budownictwo jako uzupełnienie istniejących struktur osadniczych, z utrzymaniem lokalnych linii zabudowy, budynki mieszkalne sytuowane w pierwszej linii zabudowy, z dopuszczeniem lokalizowania budynków gospodarczych w

¹⁵ Projekt Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY DOBRZANY

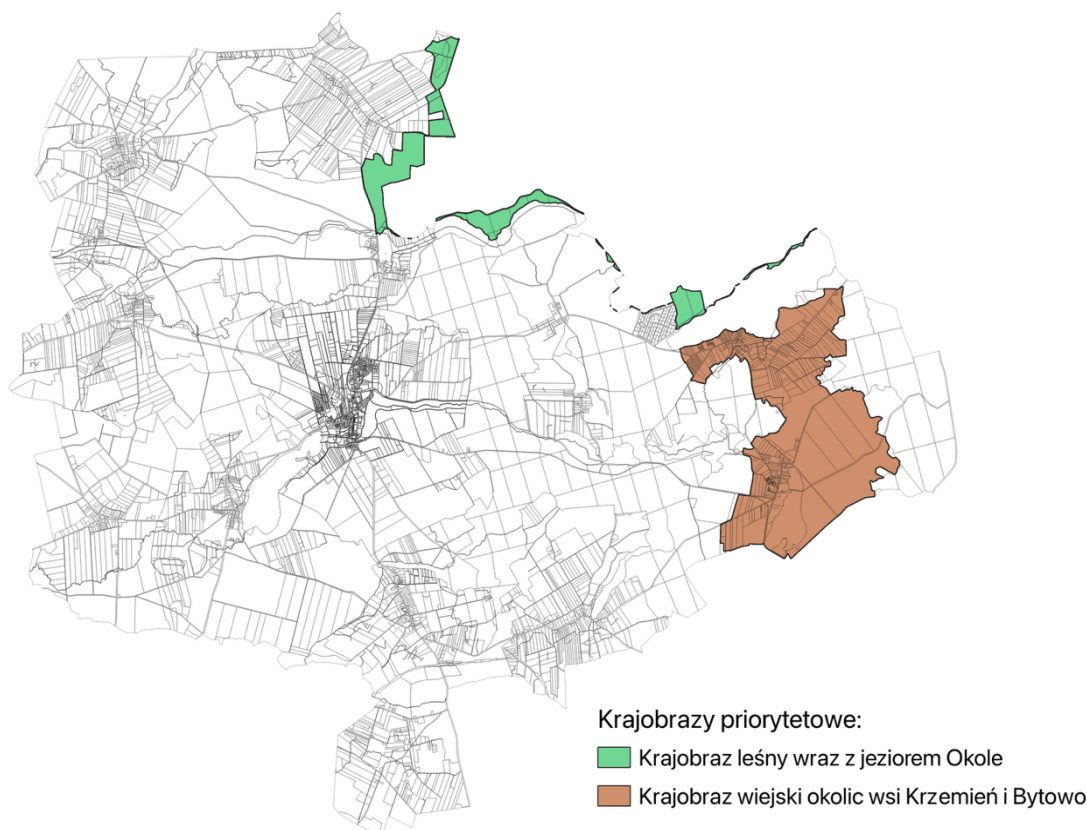
<p>rolnych na cele nierolnicze.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie lub rozszerzanie stref buforowych w sąsiedztwie zbiorników wodnych o szerokości min. 20 m, w sąsiedztwie lasów o szerokości min. 10 m. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakaz lokalizowania wielkopowierzchniowych farm fotowoltaicznych o łącznej powierzchni powyżej 10 ha w granicach jednostki krajobrazowej. • Egzekwowanie prawa w zakresie samowolnie wznoszonych obiektów budowlanych. • Wykluczenie lokalizacji masztów telefonii komórkowej oraz współpraca z innymi podmiotami w zakresie ich lokalizowania i maskowania. • Zwiększanie świadomości społeczeństwa i decydentów w zakresie odpowiedniego kształtowania ładu przestrzennego. • Ochrona i pielęgnacja zachowanych pozostałości nagrobków oraz drzewostanów na obszarze nieczynnych cmentarzy. • Ochrona i pielęgnacja i rekompozycja istniejącego parku zabytkowego z rzadkimi okazami drzew przy XIX wiecznym pałacu w Bytowie • Ochrona w planach miejscowych w formie strefy ochrony konserwatorskiej lub terenów zieleni. 		<p>drugiej linii zabudowy. Dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych w pierwszej linii zabudowy wyłącznie w układzie szczytowym.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona walorów ekspozycji krajobrazu poprzez zakaz zabudowy terenów oraz powstrzymanie przed zarastaniem roślinnością wysoką, w szczególności: a) ekspozycji krajobrazu z drogi Bytowo - Sulibórz w kierunku północnym, b) ekspozycji krajobrazu z drogi Krzemień - Bytowo w kierunku wschodnim.
--	---	--	---

Tabela 2 Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego – Krajobraz leśny wraz z jeziorem Okole¹⁶

Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego - Krajobraz leśny wraz z jeziorem Okole			
Dziedzictwo przyrodnicze	Dziedzictwo kulturowe i fizjonomia krajobrazu	Walory akustyczne, zapachowe i sanitarne	Wytyczne do gminnych aktów planistycznych
<ul style="list-style-type: none"> • Modyfikacja gospodarki leśnej na wyjątkiem o nachyleniu powyżej 10° w zakresie wykluczenia stosowania rębni zupełnych i sprzyjających erozji gleb. Każdorazowo stosowane rębnie (w tym sposoby odnowień drzewostanu) oraz sposób wykonywania zabiegów hodowlanych powinny być dostosowane do rzeźby terenu oraz rodzaju podłoża, zapobiegając zjawiskom erozyjnym. Podczas zabiegów gospodarczych unikanie silnego przerzedzenia drzewostanu. • Podjęcie działań mających na celu wzmacnianie funkcji wodochronnych lasu oraz zwiększanie retencji wodnej lasu. Zachowanie lub kształtowanie, podczas użytkowania gospodarczego, ekotonowego pasa ochronnego wzdłuż naturalnych cieków oraz wokół mokradeł, o szerokości minimum jednej wysokości drzewostanu. Zaleca się, aby strefy ekotonowe były maksymalnie wypełnione przez roślinność zielną, krzewy i drzewa w układzie pionowym i poziomym. • Utrzymanie właściwych dla siedlisk bagiennych stosunków wodnych, w szczególności torfowisk przejściowych i trzęsawisk (7140); zahamowanie odpływu wód z mokradeł poprzez zablokowanie rowów odwadniających. • Z wyjątkiem sytuacji kłęskowych oraz przypadków zagrażających trwałości lasu i/lub bezpieczeństwu ludzi i mienia rekomenduje się: - wyłączenie z użytkowania rębego i pozostawienie do naturalnej sukcesji siedlisk: łęgów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (91E0) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona parku dworskiego w Linówku poprzez regularne wykonywanie niezbędnych prac pielęgnacyjnych, służących zachowaniu jego wartości przyrodniczych i kulturowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykluczenie możliwości stosowania przydomowych oczyszczalni ścieków oraz wdrożenie systematycznej kontroli szczelności zbiorników bezodpływowych i wywozu ścieków w miejscowości Okole i Linówko. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenu; dopuszcza się formy zagospodarowania terenu służące celom turystyczno-rekreacyjnym, w szczególności miejsca wypoczynku oraz punkty widokowe wraz niezbędną infrastrukturą techniczną i urządzeniami budowlanymi oraz budowy obiektów i urządzeń służących celom gospodarki leśnej, ochronie przyrody, ochronie przeciwpożarowej oraz ochronie przeciwpowodziowej. • Utrzymanie terenów otwartych w strukturze przestrzennej lasu; zakaz zabudowy i zalesiania. • Wyłączenie z zabudowy obszarów znajdujących się w odległości 100 m od brzegu jeziora Linówko.

¹⁶ Projekt Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego, Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego.

<p>oraz borów i lasów bagiennych (91D0), we właściwym stanie (FV), z wyjątkiem zabiegów związanych z utrzymaniem właściwego stanu siedlisk. - preferowanie rębni złożonych z długim okresem odnowienia, - zwiększanie w ramach realizowanej gospodarki leśnej zasobów martwego drewna, starych drzew i pozostawianie drzew biocenotycznych do ich biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu, - wyłączenie lub ograniczenie użytkowania rębego pasa drzewostanu o szerokości ok. 50 m wokół jezior Wisola i Krzemień oraz ok. 30 m wokół jeziora Linówko z uwzględnieniem przylegających do brzegu jeziora terenów podmokłych, w celu umożliwienia kształtowania się strefy buforowej, tworzenia bariery biogeochemicznej i unikania silnego przerzedzenia drzewostanu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie terenów otwartych w strukturze przestrzennej lasu, w tym trwałych użytków zielonych poprzez ekstensywne użytkowanie kośne. • Ograniczenie ilości i powierzchni grodzień upraw leśnych oraz czasu ich utrzymywania w celu ograniczenia tworzenia barier ekologicznych. • Ochrona stref brzegowych jezior Okole i Linówko poprzez monitoring w zakresie ciągłości ich strefy buforowej obejmującej szuwar i zarośla oraz nielegalnego przekształcania strefy brzegowej, usuwania roślinności oraz występowania samowoli budowlanych. • Likwidacja nielegalnych elementów przekształcania brzegów jeziora, szczególnie pomostów, dojsć wędkarskich, ogrodzeń. • Wyłączenie z zabudowy obszarów znajdujących się w odległości 100 m od brzegu jeziora Linówko. 			
--	--	--	--

Rysunek 8 Krajobrazy priorytetowe na terenie gminy Dobrzany¹⁷

3.2 Stan środowiska

Gmina Dobrzany w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat nie uległa radykalnym przeobrażeniom. W związku z przekształceniami w rolnictwie, na obszarze gminy nastąpiło częściowe zahamowanie rozwoju gospodarczego. Zauważalny jest jednak nieznaczny wzrost zapotrzebowania na nowe grunty budowlane. Powolny rozwój zabudowy na terenach dotychczas rolniczych, skutkuje przeobrażaniem się struktur przyrodniczych. Na terenach przeznaczonych pod zabudowę, obszary rolnicze – częściowo otwarte, zostały zabudowane i ogrodzone. W otoczeniu nowopowstałej zabudowy, pojawiła się nowa szata roślinna. Powstały nowe ciągi komunikacyjne, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. W obrębie tych terenów w związku z realizacją zainwestowania, nastąpiło zabudowanie powierzchni materiałami nieprzepuszczalnymi. Grunt został częściowo zniwelowany, a powierzchniowa warstwa gleby zniszczona i zastąpiona gruntem antropogenicznym. Dotychczas niezagospodarowane tereny rolnicze, zostały zlikwidowane i zastąpione roślinnością ozdobną, towarzyszącą terenom zurbanizowanym. Najsilniej przekształconą przestrzeń stanowią krajobrazy osadniczo – polne opalone przez roślinność ruderalną i segetalną.

Istotne zmiany, do których doszło na obszarze opracowania związane są także z prowadzoną w przeszłości eksploatacją kruszyw naturalnych. Realizacja tych przedsięwzięć doprowadziła do lokalnej degradacji krajobrazu, niszczenia form geomorfologicznych, a także zmiany warunków

¹⁷ Opracowanie własne na podstawie <https://audyt krajobrazowy-projekt.rbgp.pl/mapa-krajobrazy.html>.

siedliskowych. W większości przypadków wyrobiska były założone w obrębie wałów i pagórków ozowych, zlokalizowanych w okolicy miejscowości Mosina, Kępno, Ognica i Dobrzany. Zarówno nieczynne, jak i częściowo zrehabilitowane wyrobiska, pozostawiły widoczne ślady w krajobrazie, zmieniając jego pierwotny charakter. W przypadku przeprowadzenia rekultywacji w kierunku wodnym lub leśnym, nastąpiło urozmaicenie bioróżnorodności środowiska przyrodniczego na tych obszarach.

Na terenie gminy występuje zagrożenie pokrywy glebowej związane z erozją wodną. Do obszarów o potencjalnie silnej erozji wodnej należy zaliczyć stoki rynien jeziornych, dolin rzecznych i zagłębień wytopiskowych. Obszary zagrożone erozją wodną znajdują się przede wszystkim we wschodniej części gminy. Są to między innymi okolice wsi Biała, Krzemień i Bytowo. Ciągną się one także wzdłuż doliny Krępy, od wsi Kozy po Kępno oraz wzdłuż doliny Pęczynki, szczególnie na wschód od Dobrzan. W chwili obecnej znaczna część terenów o dużych spadkach nie jest uprawiana. Obserwuje się tam przeważnie naturalną sukcesję roślinności zielonej, a także wkraczanie światłolubnych drzew (głównie brzozy). Dla ograniczenia erozji gleb wskazane jest zachowanie przydrożnych szpalerów drzew, miedz, niewielkich zadrzewień i terenów leśnych, występujących w obrębie rolniczej przestrzeni. Również utrzymanie korzystnych warunków gruntowo-wodnych oraz zachowanie oczek wodnych w obrębie bezodpływowych obniżen, pozwoli na skuteczne zapobieganie procesom erozyjnym i uchroni krajobraz od nieodwracalnych zmian.

Dotychczasowe zmiany klimatu wpłynęły także na procesy fizyczne, chemiczne i biologiczne w ciekach wodnych. Z powodu wzrostu temperatury następuje przyspieszenie zjawiska eutrofizacji. Dodatkowo, mechanizacja i intensyfikacja rolnictwa, wraz ze stosowaniem środków chemicznych, skutkują przedostawaniem się zanieczyszczeń do gleb i wód, co w konsekwencji prowadzi do ich zanieczyszczenia i degradacji. Spośród zbiorników wodnych zlokalizowanych na terenie gminy, do najbardziej przekształconych oraz poddanych silnej antropopresji należą jezioro Bytowskie oraz jezioro Błotno. Oba zbiorniki charakteryzują się wysokim poziomem eutrofizacji, wraz z zaburzeniem warunków tlenowych oraz zachwianiem równowagi biologicznej ekosystemu. Jako główną przyczynę tego stanu wymienić można spływy powierzchniowe z okolicznych łąk, pastwisk i pól uprawnych, ale także fakt uchodzenia do jezior rowów melioracyjnych i kanałów, do których mogły być odprowadzane ścieki bytowe. Dodatkowo, w przypadku jeziora Bytowskiego do istotnych problemów należą zmiany morfologiczne powstałe w obrębie misy jeziornej, w postaci fragmentacji, której przyczyną jest lokalizacja drogi dzielącej jezioro na dwie części. Antropopresja wywarła wpływ na eutrofizację obydwu jezior, co znalazło odzwierciedlenie w występowaniu tam jedynie pospolitych gatunków roślin naczyniowych i tylko nielicznych taksonów rzadkich. W celu ograniczenia części powyżej opisanych skutków wymagane jest podjęcie działań ograniczających spływ biogenów z pól uprawnych poprzez ograniczenie wykorzystania sztucznych nawozów przez rolników. Również niezbędne jest prawidłowe prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej, w postaci scentralizowanego systemu zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków do oczyszczalni.

Wraz z postępującymi zmianami klimatycznymi, następuje obniżenie poziomu wód gruntowych, mogące prowadzić do utraty bioróżnorodności oraz bezpośredniego zniszczenia rodzimych siedlisk naturalnych. Zanik małych powierzchniowych zbiorników wodnych (bagien, stawów, oczek wodnych, potoków i małych cieków) stanowi zagrożenie dla licznych gatunków, które bytują na tych terenach bądź

korzystają z nich okresowo. Obniżanie się poziomu wód gruntowych negatywnie wpływa na różnorodność biologiczną, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe.

Większość terenów znajdujących się w gminie Dobrzany pod względem faunistycznym zakwalifikować można do obszarów o średniej wartości. Istnieją tu jednak również obszary o wysokich lub bardzo wysokich wartościach. W związku z tym, istotne jest określenie barier ekologicznych zlokalizowanych w obrębie tego obszaru. Bariery ekologiczne uniemożliwiają zachowanie łączności obszarów cennych, miejsc rozrodu zwierząt z terenami, będącymi miejscem ich zimowania, żerowania. Zachowanie naturalnych środowisk na obszarze gminy, takich jak: podmokłe tereny, śródpolne i śródleśne oczka wodne, ma istotny wpływ na ochronę występującej tu flory i fauny. Struktury ekologiczne zlokalizowane w gminie Dobrzany są przerwane przede wszystkim przez zlokalizowaną zabudowę oraz ciągi komunikacyjne, które przedzielają ciągle zasięgi zbiorowisk roślinnych. Do głównych barier ekologicznych występujących na tych terenach zalicza się odcinek drogi wojewódzkiej nr 151 oraz lokalne drogi realizujące wewnętrzne potrzeby komunikacyjne gminy i powiązania z gminami sąsiednimi. Również wszelkie obiekty zlokalizowane w obrębie dolin rzecznych, jak np. budowle piętrzące czy mostowe, stanowią barierę dla niektórych gatunków. Poza tym jako istotną barierę ekologiczną wyróżnić można linię kolejową nr 403 Piła Północ – Ulikowo, przebiegającą w południowej części gminy. W konsekwencji, wszelkie elementy przerywające ciągłość struktur ekologicznych, uniemożliwiają lub znacznie utrudniają odbywanie sezonowych migracji wielu gatunkom zwierząt. Ponadto przyczyniają się do zagłady poszczególnych osobników, np. płazów i małych ssaków oraz ptaków, chociażby w efekcie kolizji z samochodami.

Kumulację potencjalnych źródeł zanieczyszczeń stanowią na omawianym terenie miasto Dobrzany oraz większe miejscowości wiejskie. Największy wpływ na emisję przemysłową mają zakłady produkcyjne wykorzystujące procesy technologiczne wymagające spalania paliw. Na obszarze gminy nie znajdują się większe zakłady przemysłowe. Do najbardziej znaczących zakładów spośród istniejących na terenie gminy, zalicza się:

- SKATOM – ul. Staszica 47, 73-130 Dobrzany;
- Pol-Osteg – ul. Jana Pawła II 34, 73-130 Dobrzany;
- Forest Sp. z o.o. – ul. Stargardzka 5a, 73-130 Dobrzany;
- VT-Sport Sp. z o.o. – ul. Stargardzka 16, 73-130 Dobrzany.¹⁸

Na obszarze gminy Dobrzany brak jest scentralizowanego systemu ciepłowniczego – nie działają tu ciepłownie ani elektrociepłownie. Dominującym źródłem ciepła są indywidualne instalacje o niewielkiej mocy oraz kilka lokalnych kotłowni, głównie opalanych paliwami stałymi. Ponadto, na terenie gminy nie istnieje sieć gazowa, a gaz użytkowy jest dostępny wyłącznie w butlach.

Woda dla utrzymania ludności dostarczana jest mieszkańcom gminy poprzez system wodociągowy. Na terenie gminy Dobrzany znajduje się sześć ujęć wody. Sieć wodociągowa obejmuje teren niemal całej gminy. Na terenie gminy brak jest natomiast powszechnej sieci kanalizacyjnej. W miejscach, gdzie nie jest doprowadzona kanalizacja stosuje się przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe, które następnie wywożone są do komunalnej

---

¹⁸ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 – 2030.

oczyszczalni ścieków Dobrzany, wozami asenizacyjnymi. W przypadku wykorzystywania zbiorników bezodpływowych, istnieje ryzyko przedostania się nieczystości płynnych do gruntu i warstw wodonośnych (wód powierzchniowych i podziemnych), co może spowodować zmiany składu fizyczno-chemicznego i zanieczyszczenie bakteriologiczne wody. Dodatkowo, na terenie gminy znajduje się znacznie więcej zbiorników bezodpływowych przy małej liczbie przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi gminnej ewidencji Urzędu Miejskiego w Dobrzanach, w 2022 roku liczba zbiorników bezodpływowych na terenie gminy wynosiła 184, natomiast liczba przydomowych oczyszczalni ścieków – 84.¹⁹

Środowisko przyrodnicze na terenie objętym analizą, podlega typowej presji ze strony czynników występujących na terenach zurbanizowanych. Natomiast, zapoczątkowane procesy sukcesyjne i inwestycyjne nie zaburzyły jeszcze w istotny sposób funkcjonowania środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze.

3.2.1 Stan powietrza atmosferycznego

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Główny Inspektor Ochrony Środowiska corocznie dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w strefach województwa zachodniopomorskiego. Ocenę jakości powietrza wykonuje się według obowiązującego układu stref w województwie, zgodnie z załącznikiem do ustawy *Prawo ochrony środowiska*:

- aglomeracja szczecińska (PL3201) – miasto Szczecin,
- miasto Koszalin (PL3202) – miasto o liczbie ludności zbliżonej do 100 tys.,
- strefa zachodniopomorska (PL3203) – stanowiąca pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin.

Gmina Dobrzany należy do strefy zachodniopomorskiej. Oceny poziomów substancji w powietrzu na obszarze stref województwa dokonano na podstawie funkcjonującego systemu oceny jakości powietrza, szczegółowo określonego w *Wykonawczym Programie Państwowego Monitoringu Środowiska za rok 2023. Monitoring jakości powietrza*. Na terenie gminy **w roku 2023 nie prowadzono pomiarów stężeń substancji w powietrzu, a oceny dla tego obszaru, wchodzącego w skład strefy zachodniopomorskiej, dokonano w oparciu o obliczenia modelowe rozprzestrzeniania zanieczyszczeń powietrza** oraz metody szacowania oparte o wyniki tych obliczeń.

Zgodnie z przepisami, istnieje obowiązek prowadzenia następujących ocen:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5} oraz zawartość ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (BaP) w pyłe zawieszonym PM₁₀;
- ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃).

W przeprowadzonej za 2023 rok klasyfikacji stref dla zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu

¹⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 – 2030.

zawieszono PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) oraz ozonu (O₃ – poziom docelowy), nie odnotowano przekroczeń poziomów kryterialnych w strefie zachodniopomorskiej, w skład której wchodzi **gmina Dobrzany – klasa A ze względu na ochronę zdrowia ludzi** (tabela 1). W przypadku wystąpienia klasy A nie są wymagane działania naprawcze.

Tabela 3 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r., dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.²⁰

Strefa zachodnio-pomorska	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie												
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
	PL 3203	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	D2

dc – poziom docelowy

dt – poziom celu długoterminowego

Nie odnotowano również przekroczenia poziomów kryterialnych określonych ze względu na ochronę roślin dla dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃) – poziom docelowy (tabela 2). Ocenie ze względu na ochronę roślin podlega tylko strefa zachodniopomorska.

W ocenie za rok 2023 **zdiagnozowano przekroczenie dodatkowego kryterium ustanowionego dla ozonu, w zakresie dotrzymania poziomu celu długoterminowego**, zarówno pod kątem ochrony zdrowia, jak i pod kątem ochrony roślin. Z tego powodu strefa zachodniopomorska **otrzymała klasę D2**. W przypadku przekroczenia tego dodatkowego kryterium opracowanie programu ochrony powietrza nie jest wymagane, a podejmowane działania mają dotyczyć ograniczenia emisji ozonu w zakresie (tlenków azotu, węglowodorów i lotnych związków organicznych). Działania te powinny być ujęte w wojewódzkich programach ochrony środowiska.

Tabela 4 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.²¹

Strefa zachodnio-pomorska	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie			
		SO ₂	NO _x	O ₃ (dc)	O ₃ (dt)
	PL3203	A	A	A	D2

dc – poziom docelowy

dt – poziom celu długoterminowego

Na obszarze gminy Dobrzany brak jest scentralizowanego systemu ciepłowniczego – nie działają tu ciepłownie ani elektrociepłownie. Dominującym źródłem ciepła są indywidualne instalacje o niewielkiej mocy oraz kilka lokalnych kotłowni, głównie opalanych paliwami stałymi. Ponadto, na terenie gminy nie istnieje sieć gazowa, a gaz użytkowy jest dostępny wyłącznie w butlach.

²⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport 2023. GIOŚ Szczecin.

²¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport 2023. GIOŚ Szczecin.

Źródłem zanieczyszczeń na obszarze gminy jest także transport drogowy, który generuje tzw. emisję liniową. Powstaje ona w wyniku spalania paliw w pojazdach, ścierania nawierzchni dróg, opon oraz elementów hamulcowych, a także poprzez unoszenie pyłu z jezdni. W wyniku tych procesów do atmosfery trafiają m.in. tlenki azotu, pyły zawieszone, węglowodory aromatyczne, tlenek węgla, dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza i przyczyniają się do wzrostu poziomu ozonu w warstwie przyziemnej. Ilość emitowanych substancji zależy m.in. od natężenia ruchu, jego płynności oraz jakości infrastruktury drogowej. Najbardziej narażone na oddziaływanie emisji liniowej są tereny położone w pobliżu dróg, co negatywnie wpływa m.in. na rolnictwo. Warto podkreślić, że substancje emitowane przez pojazdy nie tylko zanieczyszczają powietrze, ale także przenikają do gleby i wód w wyniku spływu powierzchniowego. Aby ograniczyć te negatywne skutki, konieczne jest przeprowadzenie modernizacji dróg o złym stanie technicznym, usprawnienie organizacji ruchu, promowanie transportu zbiorowego oraz rozbudowa infrastruktury dla rowerzystów i pieszych. Aktualnie w gminie Dobrzany istnieje 0,8 km ścieżek rowerowych.

Emisja punktowa, czyli przemysłowa, to kolejny istotny czynnik kształtujący jakość powietrza. Źródłem tej emisji są procesy technologiczne i systemy grzewcze działające w zakładach przemysłowych. Emitują one pyły zawieszone PM_{2,5} i PM₁₀ oraz benzo(a)piren. Największy wpływ na całkowitą emisję przemysłową mają zakłady produkcyjne wykorzystujące procesy technologiczne wymagające spalania paliw. Na obszarze gminy nie znajdują się większe zakłady przemysłowe. Do najbardziej znaczących zakładów spośród istniejących na terenie gminy, zalicza się:

- SKATOM – ul. Staszica 47, 73-130 Dobrzany;
- Pol-Osteg – ul. Jana Pawła II 34, 73-130 Dobrzany;
- Forest Sp. z o.o. – ul. Stargardzka 5a, 73-130 Dobrzany;
- VT-Sport Sp. z o.o. – ul. Stargardzka 16, 73-130 Dobrzany.²²

3.2.2 Klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu, na który składają się oddziaływania:

- hałasu komunikacyjnego od dróg, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie,
- hałasu komunalnego towarzyszącego obiektom sportu, rekreacji i rozrywki.

Na terenie gminy Dobrzany najistotniejsze zagrożenie hałasem stanowi działalność produkcyjno-przemysłowa oraz transport i związany z nim hałas komunikacyjny oddziałujący wzdłuż głównych dróg i (okresowo) linii kolejowej.

W skład sieci komunikacyjnej gminy wchodzi droga wojewódzka nr 151, jednak przebiega ona na obrzeżach gminy – zaledwie na odcinku 2,6 km, na wschód od miejscowości Bytowo. Dobrzany są także miejscowością, do której nie prowadzą drogi krajowe. Przez gminę przebiegają natomiast drogi

---

²² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 – 2030.

gminne i powiatowe, realizując wewnętrzne potrzeby komunikacyjne gminy i powiązania z gminami sąsiednimi.

Na obszarze gminy Dobrzany przebiega linia kolejowa nr 403 Piła Północ – Ulikowo, odcinek Kalisz Pomorski – Ulikowo, o średnim natężeniu ruchu 13 pociągów na dobę, ze sporadycznym ruchem pociągów towarowych. W granicach gminy znajduje się także przystanek osobowy Ognica, którego funkcjonowanie może stanowić dodatkowe źródło uciążliwości akustycznych. Źródłem uciążliwości będą także przejazdy kolejowo-drogowe znajdujące się na obszarze gminy.

W latach 2018-2021 na terenie województwa zachodniopomorskiego wykonane zostały przez Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie, pomiary hałasu w punktach pomiarowych. W latach 2018-2021 nie prowadzono jednak pomiarów hałasu na terenie gminy Dobrzany.

Na terenach przeznaczonych na pobyt ludzi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112,) obowiązują następujące dopuszczalne długotrwałe średnie poziomy dźwięku w dB, powodowane przez drogi lub linie kolejowe:

- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 64 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach;
- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 68 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów mieszkaniowo – usługowych.

Do istotnych źródeł hałasu zaliczana jest także działalność zakładów przemysłowych. Poziom hałasu przemysłowego jest uzależniony od specyfiki danego obiektu, typu maszyn i urządzeń generujących dźwięki, właściwości izolacyjnych konstrukcji hal przemysłowych, przebiegu procesów technologicznych oraz charakteru urbanistycznego otaczających terenów. Na terenie gminy Dobrzany przy ulicy Stargardzkiej 5a znajduje się Zakład Drzewny należący do spółki FOREST Sp. z o.o., dla którego Starosta Stargardzki wydał decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu przenikającego do środowiska na granicy najbliższego terenu chronionego akustycznie w wysokości:

1. $L_{Aeq} D = 55$ dB – dopuszczalny poziom hałasu w porze dziennej, tj. w godz. 6:00 – 22:00,
2. $L_{Aeq} N = 45$ dB – dopuszczalny poziom hałasu w porze nocnej, tj. w godz. 22:00 – 6:00.²³

Na uciążliwość hałasu przemysłowego w dużym stopniu wpływa jego długotrwałość (wynikająca ze zmianowego trybu pracy) oraz okresowe, krótkotrwałe, lecz intensywne natężenia. W ostatnich latach presja hałasu przemysłowego maleje. Nowo powstające zakłady są projektowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, co pozwala na ograniczenie emisji hałasu do środowiska. Istniejące zakłady podejmują niezbędne działania techniczne i organizacyjne, które redukuje hałas do poziomów

²³ Decyzja o dopuszczalnym poziomie hałasu. NS.6241.1.5.2019.LS2.

zgodnych z wymaganymi standardami jakości i środowiska. Poprawie warunków akustycznych sprzyjają przede wszystkim modernizacja dróg oraz kontrole przeprowadzane w zakładach przemysłowych.

Pole elektromagnetyczne (PEM) obejmuje pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne w zakresie częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz, zaliczane do promieniowania niejonizującego. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie *przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. 2019 poz. 1839), w kontekście pól elektromagnetycznych, zalicza się:

- stacje elektroenergetyczne lub napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym nie mniej niż 110 kV;
- instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, których równoważna moc promieniowana izotropowo wyznaczona dla jednej anteny wynosi nie mniej niż 15 W.

Na terenie gminy Dobrzany jednym z głównych źródeł emitujących pole elektromagnetyczne są linie energetyczne. Gmina zasilana jest z krajowej sieci elektroenergetycznej liniami napowietrznymi średnich napięć napowietrznych magistralnych 15 kV oraz linii 15 kV zasilających stacje transformatorowe w poszczególnych miejscowościach. Sieć 15 kV wykonana została jako linie napowietrzne zamontowane na słupach żelbetonowych. W każdej miejscowości w gminie znajdują się również linie napowietrzne o napięciu 0,4 kV. Sporadycznie, bo tylko w miejscowości Dobrzany, występują linie kablowe 15 kV i 0,4 kV. Przyłącza do budynków są realizowane jako linie napowietrzne, jedno- lub trójfazowe, w zależności od zapotrzebowania. Stacje transformatorowe zasilane są liniami kablowymi.

Innym źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są bazowe stacje telefonii komórkowej. Stacje te nadają i odbierają sygnały radiowe o niskiej mocy, zapewniając komunikację pomiędzy telefonami komórkowymi a główną siecią telekomunikacyjną. Typowa konfiguracja sieci komórkowej opiera się na systemie węzłów komórkowych. Na terenie gminy Dobrzany zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej. Wszystkie stacje położone są w sąsiedztwie miejscowości Dobrzany – na północ oraz południe od miejscowości.

W roku 2023 przeprowadzono pomiary natężenia pola elektromagnetycznego (PEM) na terenie województwa zachodniopomorskiego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie *zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz.U. 2020, poz. 2311). Zgodnie z wyżej wymienionym rozporządzeniem, zasadą funkcjonowania sieci monitoringu PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska jest wyznaczanie punktów pomiarowych w stałej sieci monitoringu oraz w sieci monitoringu badawczego. Na obszarze każdego województwa punkty pomiarowe stałej sieci monitoringu wyznacza się dla dwuletniego cyklu pomiarowego na obszarze miast. Natomiast punkty pomiarowe dla monitoringu badawczego wyznacza się dla czteroletniego cyklu pomiarowego na obszarze wszystkich gmin wiejskich.

Zgodnie z *Wykonawczym programem Państwowego Monitoringu Środowiska na rok 2023 Monitoring pól elektromagnetycznych*, Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie w

roku 2023 wykonało pomiary pól elektromagnetycznych na terenie **miasta Dobrzany przy ul. Jana Pawła II** w ramach stałej sieci monitoringu.

Pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wykonane w roku 2023, wykazały że wartości dla częstotliwości objętych badaniami w ramach monitoringu PEM **wynosiły 0,6 V/m** i **były znacznie poniżej wartości dopuszczalnych** wynoszących od 28 V/m do 61 V/m, określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku*, a wyliczona wartość wskaźnika poziomu emisji nie przekroczyła 1 V/m biorąc pod uwagę niepewność pomiaru.

3.2.3 Jakość wód podziemnych i powierzchniowych

Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych JCWPd. Badania wykonywane są w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań i oceny stanu wód jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), stanowiący zgodnie z ustawą *Prawo Wodne* państwową służbę hydrologiczną – zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych. Monitoring diagnostyczny prowadzony jest raz na trzy lata, natomiast monitoring operacyjny prowadzony jest co roku z wyłączeniem roku, w którym wykonywany był monitoring diagnostyczny i obejmuje dane o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego lub/i ilościowego wód.

Gmina Dobrzany znajduje się w zasięgu dwóch jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) nr 7 (PLGW60007), stanowiącą przeważającą część powierzchni gminy oraz nr 25 (PLGW600025). W 2012 r., 2016 r., 2019 r. oraz 2022 r. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, przeprowadził na zlecenie Głównego Inspektoratu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych na obszarze JCWPd nr 7. Podczas każdego z przeprowadzonych badań, na terenie gminy Dobrzany zlokalizowany był jeden punkt kontrolny. W analizowanych latach, na terenie powiatu stargardzkiego nie prowadzono badań na obszarze JCWPd nr 25.

Wyniki monitoringu diagnostycznego jednolitych części wód podziemnych na terenie JCWPd nr 7 zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 5 Ocena jakości wód podziemnych JCWPd nr 7²⁴

Numer JCWPd (wg podziały na 172 części)	Kod UE JCWPd (wg podziału na 172 części)	Powiat	Gmina	Rodzaj punktu pomiarowego	Rok badań	Klasa jakości końcowa
7	GW60007	stargardzki	Dobrzany	st. wiercona	2012	III
7	GW60007	stargardzki	Dobrzany	st. wiercona	2016	II
7	GW60007	stargardzki	Dobrzany	st. wiercona	2019	II
7	GW60007	stargardzki	Dobrzany	st. wiercona	2022	II

²⁴ <http://mjwp.gios.gov.pl/>

Badania przeprowadzone w ramach monitoringu diagnostycznego wód podziemnych JCWPd nr 7 wykazały, że w 2016 r., 2019 r. i 2022 r. stan wód podziemnych na terenie gminy Dobrzany otrzymał **II klasę jakości końcowej**, stanowiącą **wody dobrej jakości**. Jedynie w roku 2012 jakość wód na terenie gminy oceniono jako **wody zadowalającej jakości (III klasa)**.

Na jakość wód podziemnych na analizowanym terenie wpływ mają istniejące tu warunki hydrogeologiczne oraz formy prowadzonej działalności. Stan poziomu wód gruntowych uzależniony jest przede wszystkim od ilości opadów, dlatego też jego wzrost odnotowuje się szczególnie w okresie wiosennym podczas roztopów pokrywy śniegowej oraz wzmożonych opadów atmosferycznych. Skład chemiczny wód gruntowych jest efektem oddziaływania opadów atmosferycznych, litologii, czasu krążenia, sytuacji morfologicznej oraz użytkowania terenu. Coraz częściej wody gruntowe charakteryzuje wzrost zawartości substancji biogenych – związków azotu i fosforu, który spowodowany jest przede wszystkim procesami ługowania nawozów mineralnych do wód gruntowych oraz zanieczyszczeniami ściekami bytowymi nieskanalizowanych wsi. Na pogorszenie jakości wód gruntowych wpływa również depozycja atmosferyczna.

Infiltracja wód opadowych do pokładów zasobów wód podziemnych i gruntowych, wpływająca na pogorszenie jakości tych wód może wynikać z różnorodności izolującej pokrywy w stropie warstw wodonośnych. Ukształtowane warstwy izolujące ujmowanych wód zapobiegają łatwemu przenikaniu do wód zanieczyszczeń z powierzchni, głównie przez infiltrację wód deszczowych wraz z którymi przedostają się do wód gruntowych środki ochrony roślin oraz zanieczyszczenia pochodzące z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych (szamb).

Badania jakości wód powierzchniowych realizowane są w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, operacyjnego chemicznego i monitoringu badawczego. Monitoring diagnostyczny obejmuje badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i hydromorfologicznych oraz substancji szczególnie szkodliwych – specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Monitoring operacyjny realizowany jest w odniesieniu do wszystkich jednolitych części wód, w przypadku do których uznano ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. W ramach tego rodzaju monitoringu badane są elementy biologiczne i fizykochemiczne. Monitoring operacyjny chemiczny dotyczy badania substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, w szczególności substancji priorytetowych, których źródła uwolnienia znajdują się na obszarze danej JCWP. Monitoring badawczy realizowany jest w określonych w rozporządzeniu sytuacjach. Wyniki monitoringu badawczego są wykorzystywane m.in. do określenia skutków przypadkowego zanieczyszczenia.

Zgodnie z §14 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie *klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych*, klasyfikacji elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych oraz klasyfikacji wskaźników stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się w terminie do dnia 30 czerwca roku, bezpośrednio następującego po roku wykonania badań. Klasyfikacja stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonywana jest nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat.

Zgodnie z Planem Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry, teren gminy Dobrzany położony jest w zasięgu 10 jednolitych części wód powierzchniowych. Zalicza się do nich sześć jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Głęboka, Ina (od źródeł do Stobnicy), Struga Nosowo-Sierakowo, Rzeczyca, Krępa oraz Pęczinka. Ponadto na tym terenie znajdują się cztery jednolite części wód powierzchniowych jeziornych: Szadzko, Krzemień, Bytowskie i Sierakowo. Szczegółowa charakterystyka jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy Dobrzany, została przedstawiona w poniższych tabelach.

Tabela 6 Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na terenie gminy Dobrzany²⁵

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Pow. (km ²)	Status JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	Ina od źródeł do Stobnicy	RW600009198399	156,11	NAT – naturalne części wód	zagrożona
2.	Pęczinka	RW600009198889	90,72	NAT – naturalne części wód	zagrożona
3.	Krępa	RW6000091988699	154,00	NAT – naturalne części wód	zagrożona
4.	Rzeczyca	RW600009198549	91,31	NAT – naturalne części wód	zagrożona
5.	Głęboka	RW60000918885669	79,04	NAT – naturalne części wód	niezagrożona
6.	Struga Nosowo - Sierakowo	RW60000919852	18,62	NAT – naturalne części wód	niezagrożona

Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany, zostały zaliczone do typu PN – potok lub strumień nizinny. Również każda z JCWP rzecznych uzyskała **status naturalnych części wód**. Cztery jednolite części wód powierzchniowych rzecznych zostały ocenione jako **zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego**, w ich skład wchodzi następujące JCWP: Ina od źródeł do Stobnicy, Pęczinka, Krępa oraz Rzeczyca. Pozostałe JCWP – Głęboka i Struga Nosowo-Sierakowo uznano za niezagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celu środowiskowego.

Zlewnie JCWP w obrębie których położona jest gmina Dobrzany, zarówno rzeczne, jak i jeziorne zaliczane są do obszarów wyznaczonych jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. Zlewnie stanowią obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują

²⁵ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.

Tabela 7 Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na terenie gminy Dobrzany²⁶

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Pow. (km ²)	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	Szadzko	LW11097	4,08	NAT – naturalne części wód	WSd_b	zagrożona
2.	Krzemień	LW11052	12,93	NAT – naturalne części wód	WSd_a	niezagrożona
3.	Bytowskie	LW90214	3,47	SZCW – silnie zmienione części wód	WSd_b	zagrożona
4.	Sierakowo	LW11072	9,15	NAT – naturalne części wód	WSd_a	zagrożona

Zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany jednolite części wód powierzchniowych jeziornych, należą do dwóch różnych typów abiotycznych – WSd_a oraz WSd_b. Typ WSd_a stanowi jeziora na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane. Ten typ jezior charakteryzuje się warstwowaniem termicznym wody oraz długim czasem retencji wody, co sprzyja akumulacji substancji odżywczych i może prowadzić do zwiększonej produkcji biologicznej, a w konsekwencji do eutrofizacji. Do tego typu zaliczają się jezioro Krzemień oraz Sierakowo. Typ WSd_b stanowi jeziora na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne. W obrębie takich jezior występuje również długi czas retencji wody, natomiast w ciągu roku słup wody od dna do powierzchni jest ciągle mieszany. Jezioro Szadzko oraz Bytowskie sklasyfikowane są jako jeziora WSd_b.

Spośród JCWP jeziornych występujących na terenie gminy, jedynie jezioro Bytowskie uzyskało **status silnie zmienionych części wód – SZCW**. Pozostałe zbiorniki posiadają status naturalnej części wód. Dodatkowo, tylko jezioro Krzemień zostało uznane jako **niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego**.

Wyznaczenie jednolitych części wód powierzchniowych jako SZCW – silnie zmienione części wód, wynika ze zmian charakterystyk hydromorfologicznych tych wód, spowodowanych przez sposób ich użytkowania. W przypadku jeziora Bytowskiego istnieje brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, a także brak alternatyw dla pełnionych funkcji. Przekroczone zostały decydujące wskaźniki: Cc (Chlorophyll-a concentration, Db (Dissolved oxygen – bottom layers), Dc (Dissolved oxygen – surface layers), co wskazuje na wysoki poziom eutrofizacji, zaburzenie warunków tlenowych oraz zachwianie równowagi biologicznej ekosystemu. Do zmian hydromorfologicznych, które wystąpiły na obszarze jeziora należą zmiany morfologiczne w obrębie misy jeziornej, w postaci fragmentacji (lokalizacja drogi, dzielącej jezioro na dwie części) oraz piętrzenie się wód.

²⁶ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Spośród dziesięciu jednolitych części wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie gminy Dobrzany, **siedem zostało objętych monitoringiem operacyjnym jakości wód powierzchniowych** (4 JCWP rzeczne oraz 3 jeziorne).

Ocena jakości wód powierzchniowych została przeprowadzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, a także zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Tabela 8 Ocena stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)²⁷

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu wód
1.	Ina od źródeł do Stobnicy	RW600009198399	umiarkowany	dobry	zły
2.	Pęczinka	RW600009198889	umiarkowany	brak danych	zły
3.	Krępa	RW6000091988699	słaby	poniżej dobrego	zły
4.	Reczyca	RW600009198549	umiarkowany	brak danych	zły
5.	Szadzko	LW11097	brak danych	poniżej dobrego	zły
6.	Krzemień	LW11052	brak danych	dobry	brak danych
7.	Sierakowo	LW11072	brak danych	dobry	brak danych

Dla jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych Szadzko, Krzemień i Sierakowo **nie określono stanu/ potencjału ekologicznego**.

Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych Krzemień oraz Sierakowo oceniono na dobry. Z kolei **stan chemiczny JCWP Szadzko określony został jako poniżej dobrego**. Główne źródło presji chemicznych w przypadku JCWP Szadzko i Sierakowo stanowił rozwój obszarów zurbanizowanych, rozwój transportu, turystyki oraz odpływ ścieków z obszarów miejskich.

W przypadku jednolitych części wód powierzchniowych Krzemień i Sierakowo nie wskazano ogólnej oceny stanu wód. Natomiast stan wód dla JCWP Szadzko został **oceniony jako zły**.

Spośród jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych, jedynie **stan/ potencjał ekologiczny JCWP Krępa został określony jako słaby**. Pozostałe JCWP rzeczne zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany posiadają **stan/ potencjał ekologiczny umiarkowany**.

Stan chemiczny jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych Ina od źródeł do Stobnicy oceniono na dobry. Z kolei stan chemiczny JCWP Krępa określony został na poziomie **poniżej dobrego**. Pozostałe JCWP rzeczne nie posiadają określonego stanu chemicznego.

²⁷ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Wszystkie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych zlokalizowane na obszarze gminy Dobrzany pod kątem ogólnej oceny stanu wód, **zostały sklasyfikowane jako wody o złym stanie**.

Główne źródło presji hydromorfologicznych jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych zlokalizowanych na terenie gminy Dobrzany, stanowią budowle piętrzące, obiekty gospodarki wodnej, w tym zbiorniki i stawy rybne (w przypadku Pęczynki i Iny), a także obiekty mostowe (w przypadku Iny).

Do głównych źródeł presji troficznych jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych zalicza się: nawożenie i depozycja atmosferyczna, spływ wód deszczowych z terenów zurbanizowanych, a także zanieczyszczenia przemysłowe i komunalne.

Czynnikami wpływającymi na jakość wód powierzchniowych są uwarunkowania naturalne – zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń są przede wszystkim:

- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących) w zlewniach rzek i jezior, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne. Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach;
- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo – gospodarcze, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów oraz na obszarach rekreacji, zarówno zbiorowej jak i indywidualnej, usytuowanych w sąsiedztwie jezior.

Jako zanieczyszczenia punktowe, stwarzające bardzo poważne zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych zalicza się przede wszystkim:

- bezpośrednie zrzuty surowych ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych i jezior (na nieskanalizowanych obszarach);
- zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nieodpowiadających warunkom pozwolenia wodnoprawnego).

Do najważniejszych zadań w zakresie ochrony wód należy:

- prowadzenie odpowiedniej gospodarki wodno-ściekowej (kanalizacja wsi, budowa oczyszczalni ścieków, prowadzenie monitoringu),
- doskonalenie gospodarki odpadami (likwidacja dzikich wysypisk, modernizacja i monitorowanie legalnych),
- zmniejszenie emisji (zmiana technologii, paliwa, stosowanie urządzeń odpylających),
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej, co poprawi funkcjonowanie obiektów mieszkalnych i turystycznych położonych nad jeziorami,
- prowadzenie niezbędnych działań proekologicznych dla poprawy bilansu wodnego,
- ochrona naturalnych zbiorników retencyjnych (jeziora, oczka wodne, bagna, torfowiska),

- wyeliminowanie odwodnienia torfowisk i źródlisk, przeprowadzenie renaturalizacji dolin rzek i odwodnionych torfowisk,
- ochrona lasów w sposób ukierunkowany,
- zachowanie struktury krajobrazu w postaci charakterystycznych form rzeźby polodowcowej.

3.2.4 Przekształcenia rzeźby terenu

Przekształcenia rzeźby na terenie gminy Dobrzany związane są przede wszystkim z prowadzoną na tych terenach w przeszłości eksploatacją surowców naturalnych. Natomiast na ukształtowanie analizowanego obszaru, wpływ miał także rozwój infrastruktury komunikacyjnej, związany z realizacją dróg oraz linii kolejowej, a także rozwój zabudowy. Na skutek działalności antropogenicznej, zarówno tereny wysoczyznowe, jak i dolinne uległy w różnym stopniu przekształceniom.

Zrealizowane w granicach gminy ciągi komunikacyjne – drogi gminne i powiatowe spełniające wewnętrzne potrzeby komunikacyjne gminy i powiązania z gminami sąsiednimi oraz fragment drogi wojewódzkiej nr 151, a także linia kolejowa nr 403 Piła Północ – Ulikowo, doprowadziły do zmian w rzeźbie terenu głównie w postaci lokalnych niwelacji oraz nasypów, stanowiących trwałe formy antropogeniczne, które miejscami kontrastują z naturalnym ukształtowaniem powierzchni ziemi.

Istotny wpływ na przekształcenia rzeźby terenu w gminie Dobrzany wywarły dawne wyrobiska po prowadzonej eksploatacji kruszyw naturalnych. W większości przypadków wyrobiska były założone w obrębie wałów i pagórków ozowych, zlokalizowanych na następujących obszarach:

- **Dobrzany I i II**, pagórki i wały ozów na zachodnim skraju miejscowości Dobrzany (na północ od drogi Szadzko – Dobrzany);
- **Ognica**, wał ozowy znajdujący się ok. 1 km na północ od miejscowości Ognica;
- **Mosina II i III**, wał ozowy oddalony na południowy zachód od miejscowości Mosina;
- **Mosina I** – wał ozowy na zachód od miejscowości Mosina;
- **Kępno**, wał ozowy na północny wschód od miejscowości Kępno;
- **Kępno-Dobrzany**, wał ozowy przy drodze z Dobrzany do Kępna.²⁸

Zarówno nieczynne, jak i częściowo zrehabilitowane wyrobiska, pozostawiły widoczne ślady w krajobrazie, zmieniając jego pierwotny charakter. W przypadku przeprowadzenia rekultywacji w kierunku wodnym lub leśnym, nastąpiło urozmaicenie bioróżnorodności środowiska przyrodniczego na tych obszarach.

Na terenie gminy występuje zagrożenie pokrywy glebowej związane z erozją wodną. Do obszarów o potencjalnie silnej erozji wodnej należy zaliczyć stoki rynien jeziornych, dolin rzecznych i zagłębień wytopiskowych. Obszary zagrożone erozją wodną znajdują się przede wszystkim we wschodniej części gminy. Są to między innymi okolice wsi Biała, Krzemień i Bytowo. Ciągają się one także wzdłuż doliny Krępy, od wsi Kozy po Kępno oraz wzdłuż doliny Pężinki, szczególnie na wschód od Dobrzan. W chwili obecnej znaczna część terenów o dużych spadkach nie jest uprawiana.

²⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobrzany, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska Zakład Technicznych Usług Komunalnych w Szczecinie, 2002 r.

Obserwuje się tam przeważnie naturalną sukcesję roślinności zielonej, a także wkraczanie światłolubnych drzew (głównie brzozy). Dla ograniczenia erozji gleb wskazane jest zachowanie przydrożnych szpalerów drzew, miedz, niewielkich zadrzewień i terenów leśnych, występujących w obrębie rolniczej przestrzeni. Również utrzymanie korzystnych warunków gruntowo-wodnych oraz zachowanie oczek wodnych w obrębie bezodpływowych obniżzeń, pozwoli na skuteczne zapobieganie procesom erozyjnym i uchroni krajobraz od nieodwracalnych zmian.

3.2.5 Odpady

Gospodarka odpadami na terenie gminy Dobrzany odbywa się zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2020 – 2026 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2027 – 2032, który stanowi aktualizację WPGO 2016 i został przyjęty przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego Uchwałą Nr XX/240/20 z dnia 22 października 2020 roku. System gospodarowania odpadami jest oparty o regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych.

Głównym celem Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami jest wskazanie sposobów gospodarowania odpadami na terenie województwa zachodniopomorskiego, zgodnie z hierarchią określoną w ustawie o odpadach oraz KPGO 2022. Działania wskazane w WPGO 2020 mają doprowadzić do realizacji celów, które zapewnią racjonalną gospodarkę odpadami na terenie województwa zachodniopomorskiego.

Gmina Dobrzany w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi należy do Celowego Związku Gmin R -XXI. Na terenie gminy znajduje się Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK), który mieści się przy ul. Dalekiej 3 w Dobrzanach.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz.U. z 2024 r. poz.399) gminy mają obowiązek sporządzenia regulaminu utrzymania czystości i porządku, który jest aktem prawa miejscowego. Dokumentem prawnym regulującym gospodarkę odpadami w gminie, jest uchwała Nr XXXVII/364/22 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 11 sierpnia 2022 r. *w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dobrzany*. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2022 r. poz. 3531).

Na terenie gminy Dobrzany odpady komunalne pochodzą przede wszystkim z gospodarstw domowych, terenów nieruchomości niezamieszkałych, obiektów i miejsc użyteczności publicznej oraz z prowadzonej działalności gospodarczej. Obecnie gmina nie dysponuje odpowiednimi środkami finansowymi ani zapleczem organizacyjnym, które umożliwiłoby przetwarzanie odpadów na jej obszarze. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na terenie gminy Dobrzany nie znajdują się składowiska odpadów, a także nie odnotowano istnienia dzikich wysypisk śmieci.

Koordinacją zadań związanych z gospodarką odpadami zajmuje się Urząd Miejski w Dobrzanach. Prowadzi on ewidencję podmiotów realizujących zadania z zakresu usuwania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, wydaje pozwolenia podmiotom ubiegającym się o prawo wywozu odpadów, a także prowadzi ewidencję ilości odpadów powstających na tym terenie.

3.3 Zasoby przyrodnicze i ich ochrona prawna

3.3.1 Obiekty i obszary objęte ochroną zasobów przyrodniczych

3.3.1.1 Iński Park Krajobrazowy

Został utworzony uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 4 listopada 1981 r. w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych Ińskiego i Szczecińskiego (Dz. Urz. WRN w Szczecinie Nr 9, poz. 13). Zlokalizowany jest w czterech gminach – Ińsko, Dobrzany, Chociwel oraz Węgorzyno i obejmuje obszar o łącznej powierzchni 17 763 ha. Wyznaczona wokół parku otulina rozciąga się na obszarze, którego całkowita powierzchnia wynosi 26 240 ha. Celem ochrony parku jest zachowanie najcenniejszych wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych Pojezierza Ińskiego.²⁹ Strefa wzgórz moreny czołowej na Pojezierzu Ińskim, tworzy charakterystyczny łuk o szerokości 6 – 12 km, na obszarze którego wskazać można zgrupowania wzgórz. Pomiędzy jeziorami Ińskim i Dłuskim zlokalizowane są najwyższe wzniesienia, w tym Głowacz (180 m n.p.m.), stanowiący najwyższy punkt w regionie. Istotnym elementem obszaru parku są bagna i torfowiska mszarne, źródłiska, ciek i rzeki.

Wschodnia część gminy Dobrzany położona jest w granicach Ińskiego Parku Krajobrazowego, co stanowi powierzchnię 3 490 ha, czyli 19% całkowitej powierzchni parku. Obszar otuliny obejmuje 6 877 ha, rozciągając się w środkowej części gminy – od granicy z gminą Chociwel w okolicy Lutkowa, do granicy z gminą Suchań w okolicy wsi Sierakowo. Na obszarze gminy Dobrzany ochroną objęte zostały najbardziej różnorodne krajobrazowo tereny, które obejmują rozległe kompleksy lasów bukowych i łęgowych, śródleśne torfowiska oraz jeziora Krzemień, Dolice, Szadzko i Błotno, otoczone dużymi obszarami rolnymi, w znacznej części odłogowymi. Lasy zajmują około 60% powierzchni parku, a dominującymi zbiorowiskami są bory z przewagą sosny i świerka oraz lasy dębowe z domieszką innych gatunków, takich jak sosna, modrzew, brzoza czy buk. Lasy gospodarcze zostały posadzone na terenach, które jeszcze kilka dekad temu wykorzystywane były do upraw rolnych. Do lasów o składzie naturalnym, zaliczają się bagienne olszyny, fragmenty grądów, łągi i buczyny. W zagłębieniach terenu, gdzie występują podmokłe bagniska, występuje olsza czarna, która rośnie w postaci kęp między którymi utrzymuje się woda i szuwary. Wzdłuż rzek i strumieni, gdzie dochodzi do lokalnych wylewów, występują łągi z udziałem olszy czarnej i jesionów.

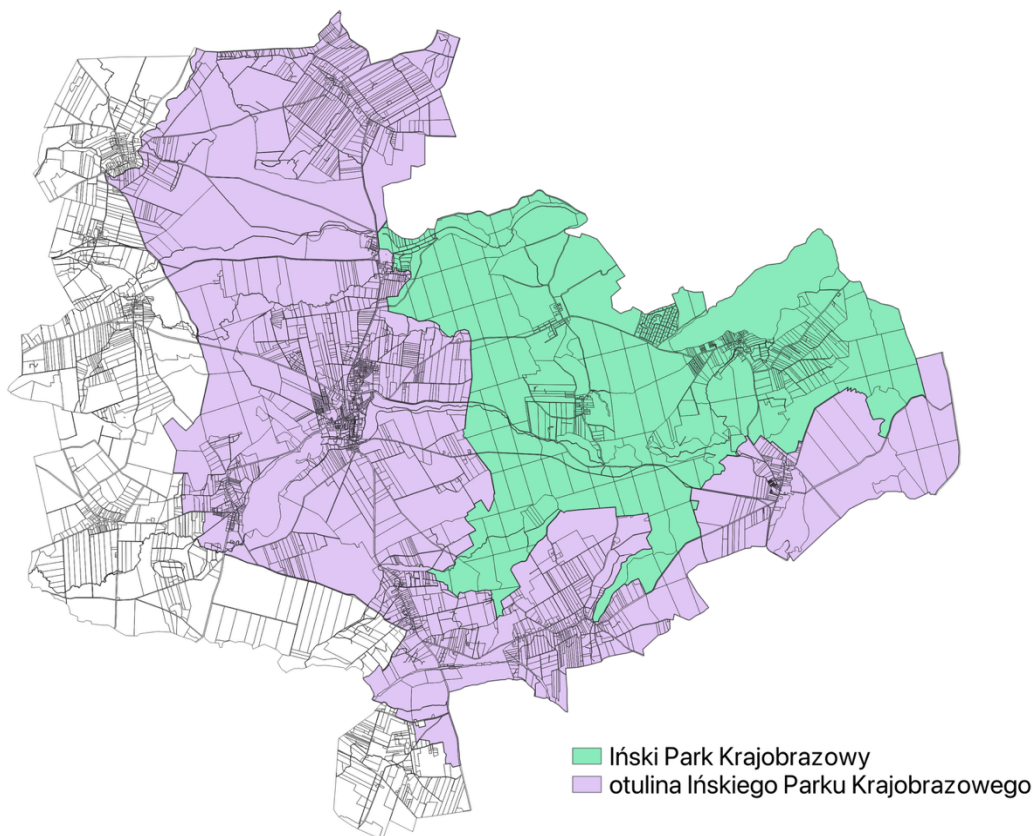
Ze względu na charakterystykę przyrodniczą parku, w tym występowanie licznych jezior, małych zbiorników wodnych, cieków i podmokłych łąk, herpetofauna znajduje tam doskonałe warunki do rozwoju i życia. Wśród płazów na terenie parku spotyka się traszkę zwyczajną i grzebieniastą, różne gatunki żab, takie jak żaba jeziorkowa, wodna, trawna i moczarowa, a także rzekotkę drzewną. Kumak nizinny, będący gatunkiem objętym ścisłą ochroną, również występuje w Ińskim Parku Krajobrazowym. Z gadów można wymienić jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, padalca, zaskrońca zwyczajnego oraz żmiję zygzakowatą. Obecność licznych obszarów wodnych i podmokłych stanowi świetną bazę żerową, natomiast otaczające lasy i pola są idealnym środowiskiem łągowym dla wielu gatunków ptaków. Na tym obszarze można zaobserwować ptaki drapieżne, takie jak bieliki, orliki krzykliwe, kanie

²⁹ ROZPORZĄDZENIE Nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377).

czarne i rude oraz błotniaki stawowe. Znaczną grupę stanowią również ptaki wodno-błotne, w tym bąki, kropiatki, derkacze i żurawie. W krajobrazie parku wyróżniają się również wsie, gdzie licznie gniazdują bociany białe. Wśród ssaków na tym terenie, oprócz dzików, saren i jeleni, można spotkać lisy, borsuki, jenoty, kuny domowe i leśne, tchórze, zające szaraki, dzikie króliki oraz piżmaki. W pobliżu jezior i cieków wodnych często występują wydry oraz bobry.³⁰

Na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny obowiązują przepisy zawarte w rozporządzeniu Nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377) oraz przepisy zawarte w rozporządzeniu Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 92, poz. 1874).

Rysunek 9 Iński Park Krajobrazowy oraz jego otulina na tle gminy Dobrzany³¹

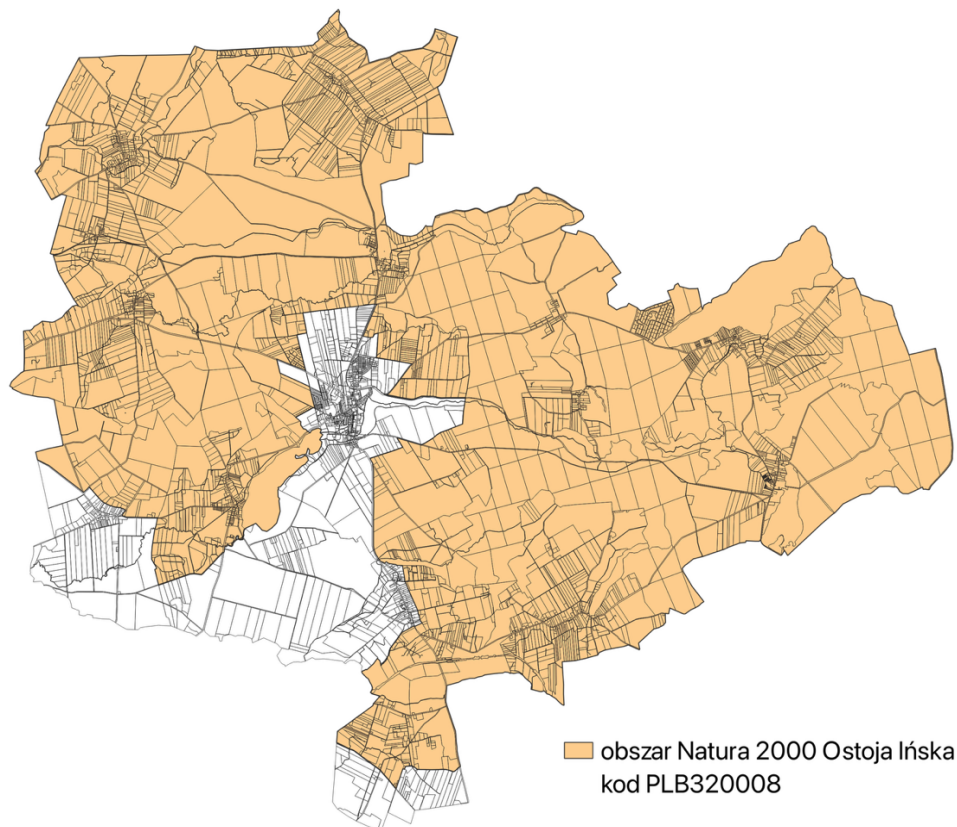
3.3.1.2 Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska obejmuje znaczny fragment Pojezierza Ińskiego i położony jest na terenie czterech powiatów. Łączna powierzchnia obszaru wynosi 87 710,9 ha. OSO zajmuje 87,2 % powierzchni gminy Dobrzany.

³⁰ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobrzany na lata 2023 – 2026 z perspektywą na lata 2027 – 2030.

³¹ Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

Rysunek 10 Obszar Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 na tle gminy Dobrzany³²

Obszar stanowi obszar typowy dla krajobrazu postglacjalnego Pojezierza Ińskiego. Rzeźba terenu została ukształtowana podczas stadiau pomorskiego ostatniego zlodowacenia i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form i wysokości względnych – można tu wyróżnić trzy zasadnicze jednostki geomorfologiczne i związane z nimi typy krajobrazu: wyniesienia moreny czołowej, sandry i wysoczyznę moreny dennej. Teren odwadniany jest przez rzekę Inę i jej dopływy, jedynie jego północna część odwadniana jest przez Regę. Cechy charakterystyczne ostoi to pofalowany teren, silnie rozczłonkowane lasy, liczne bagna i małe zbiorniki wodne. Bogatej morfologii odpowiada mozaikowe użytkowanie terenu. Lasy zajmują blisko 60 % powierzchni. Są to przeważnie świeże lasy liściaste z bukiem i dębem oraz bory mieszane. Znaczący udział mają również lasy siedlisk wilgotnych i bagiennych z olchą i jesionem oraz sosną i brzozą. Stosunkowo niewielką część ostoi pokrywają zbiorowiska łąkowe oraz siedliska wilgotne: trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Pozostała część stanowi użytki rolne.

Występuje tu co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W ostoi gniazduje ponad 140 gatunków ptaków. Bardzo ważna ostoja bielika i kilku innych gatunków drapieżnych, kilku gatunków kaczek i żurawia (>1% populacji krajowej). W okresie lęgowym obszar zasiedla około 10% populacji krajowej cyraneczki, gągoła i krakwy, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: cyranka, gęgawa, nurogęs, perkoz rdzawoszyi, samotnik, bąk, bielik, błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna, kania

³² Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

ruda, orlik krzykliwy, puchacz, rybitwa czarna, przepiórka, strumieniówka i zimorodek; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: bocian biały, derkacz, gąsiorek, lerka, muchołówka mała, trzmielojad, dzięcioł czarny, perkozek, zausznik, łabędź niemy, płaskonos i srokosz. W okresie wędrówek występuje co najmniej 1% populacji szlaku wędrówkowego następujących gatunków: bielik (40 osobników) i żuraw (1800-2000 osobników); w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występują: łabędź krzykliwy (do 480 osobników), cyraneczka (1000 osobników), siewka złota (450-1100 osobników), łączak (do 800 osobników) i batalion (do 1200 osobników). Dobrze zachowane są zbiorowiska roślinne, zwłaszcza leśne, oprócz nich, duże znaczenie przyrodnicze ma roślinność wodna i terenów podmokłych. Występują tu też cenne zespoły roślinności łąkowej. Na terenie ostoi znajdują się stanowiska licznych storczykowatych. Jeziora: Ińsko, Wisola i Krzemień są jeziorami ramienicowymi, o bardzo dobrze wykształconych siedliskach, występują w nich rzadkie i zagrożone gatunki glonów.

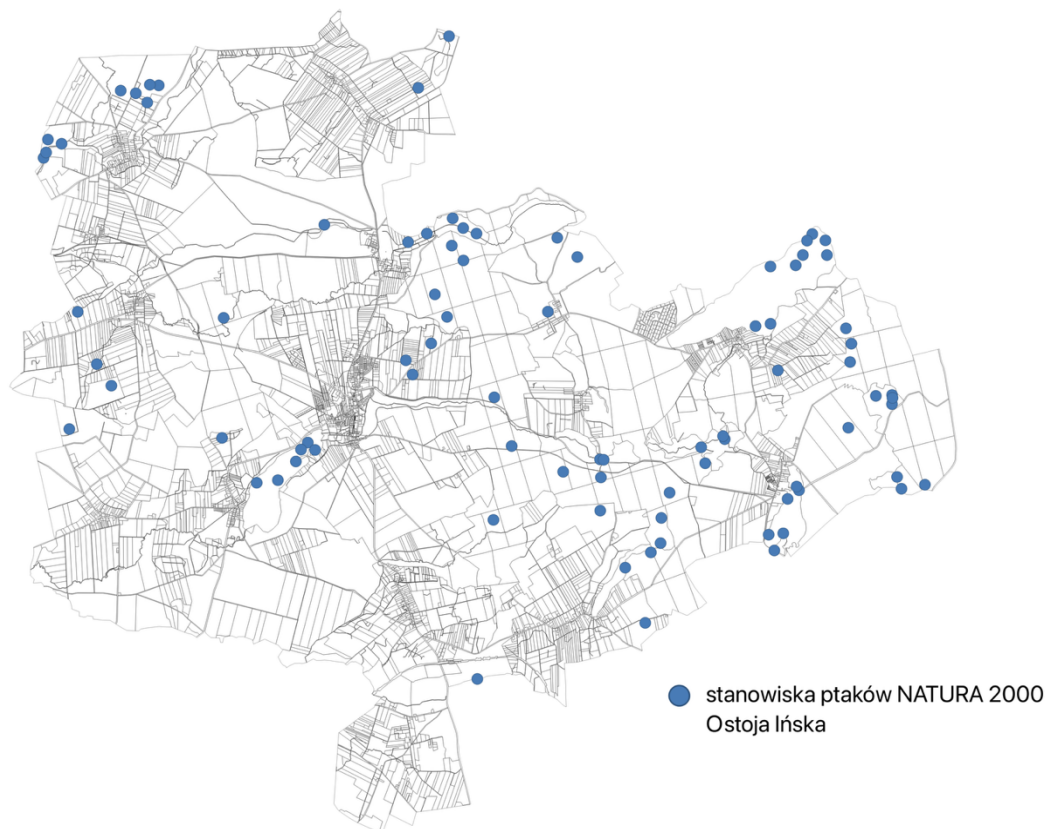
Obszar ma także duże znaczenie dla fauny, w szczególności dla ptaków oraz płazów (12 gatunków) i gadów (4 gatunki) ze względu na duży udział dobrze zachowanych siedlisk podmokłych. Występują tu 3 gatunki ryb z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Poza tym, w jeziorze Krzemień stwierdzono występowanie skójki gruboskorupowej *Unio crassus* a w jeziorze Ińsko pływaka szerokobrzeżka *Dytiscus latissimus*. Na tym terenie występują także silne populacje zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis*. Na obszarze Ostoi introdukowano żubra *Bison bonasus*. Zachodni skraj swojego arealu w Polsce osiąga tu wilk.

Zgodnie ze standardowym formularzem danych – Natura 2000, do zagrożeń o istotnym poziomie negatywnego oddziaływania dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska należą:

- zabudowa rozproszona;
- intensyfikacja rolnictwa;
- produkcja energii wiatrowej;
- zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie;
- drapieżnictwo.

Na obszarze obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008 (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1931 ze zm.). Ustalony dla obszaru OSO Natura 2000 Ostoja Ińska plan zadań ochronnych, wprowadza szereg działań ochronnych, wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz obszarów ich wdrażania. Wskazane działania ochronne, dotyczą ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, a także utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania, jak również monitorowania stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.

Rysunek 11 Schemat rozmieszczenia ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska PLH320008 na terenie gminy Dobrzany³³

3.3.1.3 Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie obejmuje środkową część Pojezierza Ińskiego – obszar najbardziej urozmaicony pod względem ukształtowania i pokrycia terenu. Rzeźba terenu została ukształtowana podczas stadiału pomorskiego ostatniego zlodowacenia i charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem form i wysokości względnych. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 10229,9 ha.

Ważną rolę w krajobrazie obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie stanowią jeziora, wypełniające system krzyżujących się rynien glacialnych. Bogatej morfologii ostoi odpowiada mozaikowe użytkowanie terenu. Lasy zajmują około 60% powierzchni obszaru, a są to głównie lasy liściaste z bukiem i dębem oraz bory mieszane. Poza tym, znaczący udział mają także lasy siedlisk wilgotnych i bagiennych z olchą i jesionem oraz sosną i brzozą. Obszar bogaty jest także w występowanie roślinności charakterystycznej dla terenów podmokłych – trzcinowiska, turzycowiska, roślinność szuwarowa, czy roślinność torfowisk niskich i przejściowych. Sieć hydrologiczna obszaru składa się z dwóch głównych cieków: Iny (w najbardziej górnym biegu) oraz Pęczynki. Cechę charakterystyczną ostoi stanowią duże jeziora mezotroficzne (Ińsko, Wisola, Krzemień, Długie) z rozległymi łąkami ramienicowymi, rzadkimi i zagrożonymi gatunkami glonów oraz zbiorowiskami z klasy Littorelletea (zespół wywłócznika skrętoległego i brzeżycy jednokwiatowej). Rozległe przestrzenie zajmują lasy z dominacją dobrze

³³ Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

zachowanych buczyn żyznych (płaty z perłowką jednokwiatową i żywcem cebulkowym) i kwaśnych, tworzących mozaikę z grądami, łęgami oraz bagiennymi brzezunami, borami i olsami. W buczynach został odnaleziony grzyb *Botryobasidium pruinaum*, uznawany już od wieku za wymarły, ponadto w obszarze tym stwierdzono dwa nowe dla Polski gatunki grzybów: czarnobruszek i *Tomentella subtetacea*. Wśród lasów rozproszone są dobrze zachowane torfowiska mszarne, a na torfowiskach niskich stwierdzono wiele gatunków storczyków.

Obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie ma także duże znaczenie dla fauny, w szczególności dla ptaków (148 gatunków lęgowych) oraz płazów (12 gatunków) i gadów (4 gatunki) ze względu na duży udział dobrze zachowanych siedlisk podmokłych. Duża liczba drobnych zbiorników i mokradeł sprzyja licznemu występowaniu bezkręgowców wodnych, w tym zalotki większej. Kompleks torfowisk i drobnych zbiorników położonych między jeziorem Pośrzadło i Sarnowo zasiedlają liczne i cenne populacje bezkręgowców związanych z siedliskami wodnymi i podmokłymi (zalotka większa, czerwończyk nieparek, czerwończyk fioletek).

Zgodnie ze standardowym formularzem danych – Natura 2000, do zagrożeń o istotnym poziomie negatywnego oddziaływania dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie należą:

- wycinka lasów,
- pożary i gaszenie pożarów,
- zalesienie terenów otwartych,
- zabudowa rozproszona,
- usuwanie podszytu.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie (PLH320067) (Dz. U. z 2021 poz. 2126):

- celem wyznaczenia obszaru, jest trwała ochrona siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt innych niż ptaki lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony tychże gatunków;
- przedmiotem ochrony na obszarze są siedliska przyrodnicze określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia, a także gatunki zwierząt inne niż ptaki, określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia oraz ich siedliska.

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony na obszarze SOO Natura 2000 Pojezierze Ińskie (zgodnie z załącznikiem nr 3 do wyżej wymienionego rozporządzenia), wraz ze wskazaniem liczby poszczególnych siedlisk zlokalizowanych w granicach gminy Dobrzany.

Na terenie gminy znajdują się łącznie 222 siedliska przyrodnicze chronione w ramach obszaru SOO Natura 2000.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY DOBRZANY

Tabela 9 Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067³⁴ wraz z liczbą siedlisk znajdujących się na terenie gminy Dobrzany³⁵

Kod	Nazwa siedliska	Liczba*
3130	Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i>, <i>Isoëto Nanojuncetea</i>	-
3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łąkami ramienic (<i>Charcteria spp.</i>)	-
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>	5
3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	-
6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	5
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	-
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	7
7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	-
9110	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagenion</i>)	19
9130	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	119
9160	Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	35
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	4
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>, <i>Pino mugo- Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	-
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>.) i olsy źródłiskowe	28

Tabela 10 Gatunki zwierząt inne niż ptaki, będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067³⁶

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa
1.	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>
2.	czerwończyk fioletek	<i>Lycaena helle</i>
3.	czerwończyk nieparek	<i>Lycaena dispar</i>

³⁴ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie (PLH320067) (Dz. U. z 2021 poz. 2126).

³⁵ <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/widok/viewnatura2000.js?fop=PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH320023.H>

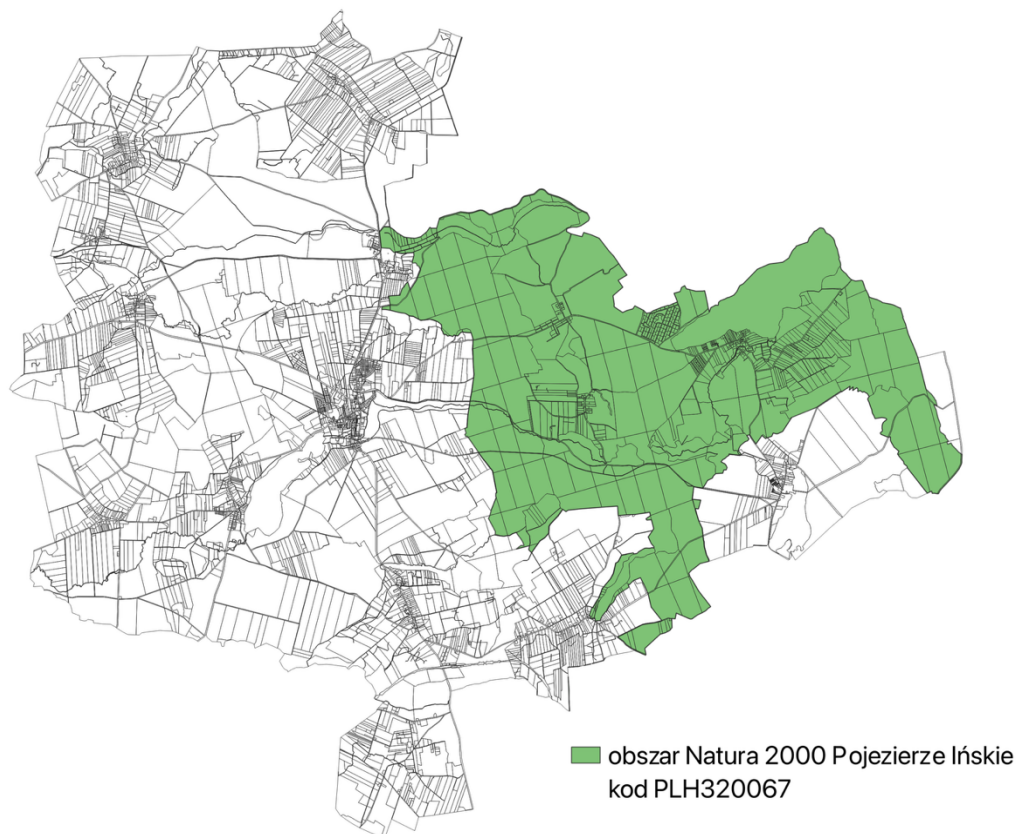
*Dotyczy siedlisk zlokalizowanych w granicach SOO Natura 2000 Pojezierze Ińskie.

³⁶ Załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie (PLH320067) (Dz. U. z 2021 poz. 2126).

4.	głowacz białopłetwy	<i>Cottus gobio</i>
5.	koza	<i>Cobitis taenia</i>
6.	kumak nizinny	<i>Bombina bombina</i>
7.	minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>
8.	traszka grzebieniasta	<i>Triturus cristatus (Triturus cristatus cristatus)</i>
9.	wydra	<i>Lutra lutra</i>
10.	zalotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>

W „Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego” wskazano, że na terenie gminy Dobrzany, w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie, występują następujące gatunki zwierząt inne niż ptaki, stanowiące przedmiot ochrony tego obszaru: bóbr europejski (2 stanowiska); kumak nizinny (11 stanowisk); traszka grzebieniasta (2 stanowiska); wydra (3 stanowiska).

Rysunek 12 Obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 na tle gminy Dobrzany³⁷

3.3.1.4 Chronione siedliska przyrodnicze położone poza obszarami chronionymi

W tabeli poniżej przedstawiono wykaz siedlisk przyrodniczych położonych poza obszarami chronionymi, wraz ze wskazaniem liczby poszczególnych siedlisk zlokalizowanych na terenie gminy.

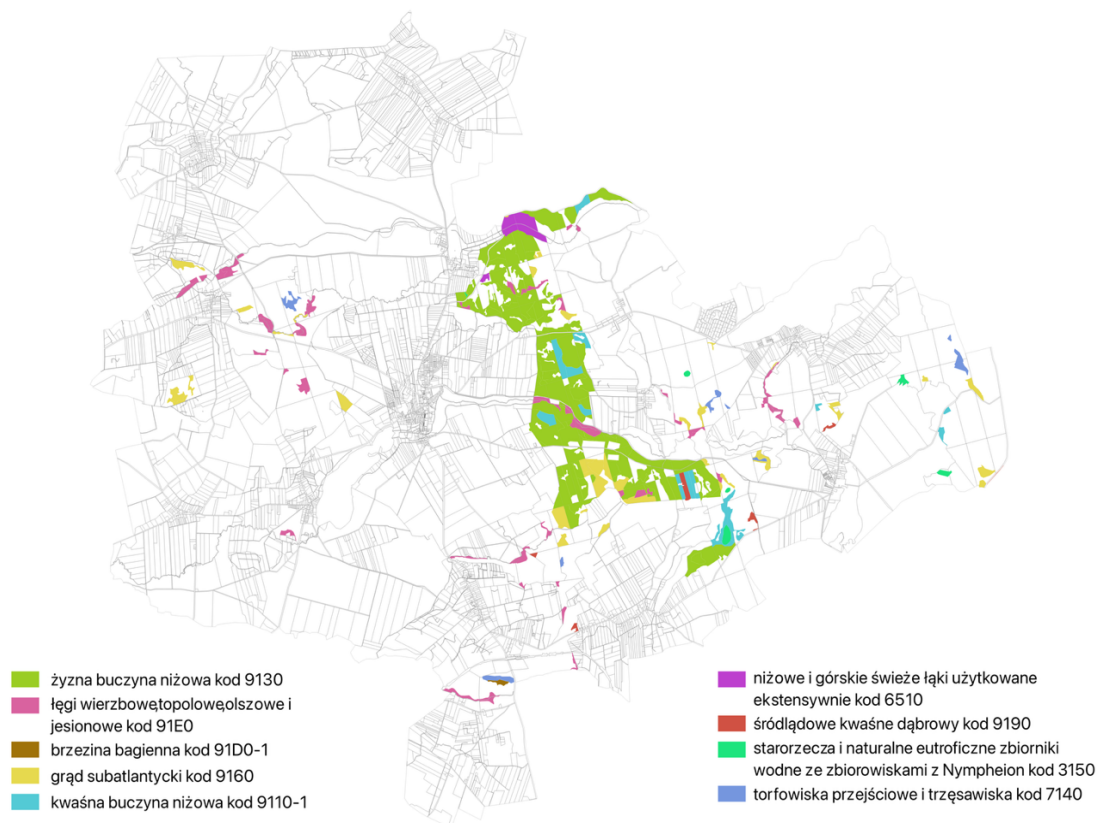
³⁷ Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego”, na terenie gminy Dobrzany znajduje się łącznie 48 siedlisk przyrodniczych położonych poza obszarami chronionymi.

Tabela 11 Siedliska przyrodnicze (położone poza obszarami chronionymi) znajdujące się na terenie gminy Dobrzany³⁸

Kod	Nazwa siedliska	Liczba
3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	2
7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	4
9160	Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	10
9190	Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	2
91D0	Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	1
91E0	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> ,) i olsy źródliskowe	29

Rysunek 13 Siedliska przyrodnicze zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany³⁹

³⁸ Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego, Biuro Konserwacji Przyrody, Szczecin 2010 r.

³⁹ opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

3.3.1.5 Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Dobrzany zlokalizowanych jest 6 pomników przyrody. Szczegółowe informacje dotyczące ich charakterystyki zostały omówione poniżej.

- 1) **Dąb szypułkowy** *Quercus robur* L. (pierścienica: 145 cm; obwód: 454 cm; wysokość: 17,3 m); typ – jednoobiektowy, podtyp – drzewo. Zlokalizowany na działce o nr ewid. 215 w obrębie Biała, na terenie Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Matki Boskiej Bolesnej w Białej. Ustanowiony uchwałą Nr XLVIII/456/23 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
- 2) **Dąb szypułkowy** *Quercus robur* L. (pierścienica: 129 cm; obwód: 406 cm; wysokość: 18,2 m); typ – jednoobiektowy, podtyp – drzewo. Zlokalizowany na działce o nr ewid. 215 w obrębie Biała, na terenie Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Matki Boskiej Bolesnej w Białej. Ustanowiony uchwałą Nr XLVIII/456/23 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
- 3) **Dąb szypułkowy** *Quercus robur* L. (pierścienica: 116 cm; obwód: 364 cm; wysokość: 16,8 m); typ – jednoobiektowy, podtyp – drzewo. Zlokalizowany na działce o nr ewid. 215 w obrębie Biała, na terenie Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Matki Boskiej Bolesnej w Białej. Ustanowiony uchwałą Nr XLVIII/456/23 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
- 4) **Dąb szypułkowy** *Quercus robur* L. (pierścienica: 147 cm; obwód: 463 cm; wysokość: 17,5 m); typ – jednoobiektowy, podtyp – drzewo. Zlokalizowany na działce o nr ewid. 215 w obrębie Biała, na terenie Kościoła Rzymskokatolickiego pw. Matki Boskiej Bolesnej w Białej. Ustanowiony uchwałą Nr XLVIII/456/23 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.
- 5) **Lipa drobnolistna** *Tilia cordata* (pierścienica: 246 cm; obwód: 773 cm; wysokość: 16 m); typ – jednoobiektowy, podtyp – drzewo. Zlokalizowana na działce o nr ewid. 163 w obrębie Szadzko, przy ruinach Kościoła w Szadzku. Ustanowiony uchwałą Nr XIX/187/2008 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 27 października 2008 r. w sprawie uznania drzewa za pomnik przyrody.
- 6) **Lipa drobnolistna** *Tilia cordata*; typ – wieloobiektowy, podtyp – grupa drzew (2 szt.) (I – pierścienica: 184 cm; obwód: 578 cm; wysokość: 25 m; II – pierścienica: 181 cm; obwód: 569 cm; wysokość: 25 m). Zlokalizowane na działce o nr ewid. 108 w obrębie Krzemień, za Kościołem Rzymskokatolickim pw. Michała Archanioła w Krzemieniu. Ustanowione uchwałą Nr IV/32/03 Rady Miejskiej w Dobrzanach z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie uznania pomników przyrody.

Rysunek 14 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁴⁰

3.3.1.6 Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Dobrzany znajdują się 3 użytki ekologiczne, których charakterystyka została przedstawiona poniżej.

1) Użytek ekologiczny „Ptaszyniec”

Użytek powołany Uchwałą Nr XXVII/285/2009 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 2 września 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ptaszyniec” w Dobrzanych (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego nr 75 poz. 1995 z 30.10.2009 r.). Przedmiotem i celem ochrony jest zachowanie naturalnego środowiska będącego siedliskiem i ostoją chronionych i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków. Użytek ekologiczny „Ptaszyniec” stanowi zbiorowiska torfowisk, szuwarów, zbiorników z zaroślami wierzbowymi i olszynowymi, które tworzą dogodne warunki bytowania dla gatunków ptaków chronionych i pospolitych. Łączna powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 14,29 ha. Użytek ekologiczny „Ptaszyniec” zlokalizowany jest we wschodniej części miejscowości Dobrzany. Położony jest w granicach otuliny Iłńskiego Parku Krajobrazowego.

⁴⁰ opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

W obrębie użytku w „*Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego*”, wyróżniono dwa stanowiska bielika *Haliaeetus albicilla* objętego ścisłą ochroną gatunkową oraz stanowisko krakwy *Anas strepera*. Poza tym, na terenie użytku wskazano także stanowisko kumaka nizinnego *Bombina bombina*.

Uchwała Nr XXVII/285/2009 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 2 września 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „*Ptaszyniec*” w Dobrzanych, wprowadza na terenie użytku następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 3) zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej;
- 5) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 6) zmiany sposobu użytkowania ziemi – zawłaszczanie terenu na cele rekreacyjne, gospodarcze i ogrodnicze;
- 7) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, z wyjątkiem wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką leśną; niszczenia gniazd, budek lęgowych;
- 8) usuwania krzewów, samowolnej wycinki drzew;
- 9) zakłócania ciszy w ostoi ptaków;
- 10) umieszczania tablic reklamowych;
- 11) wysypywania śmieci.

2) Użytek ekologiczny „*Bagno Ciszewo*”

Użytek powołany Rozporządzeniem Nr 19/92 Wojewody Szczecińskiego z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie *Łńskiego Parku Krajobrazowego* (Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego nr 13 poz. 144 z 1992 r.). Przedmiot i cel ochrony, stanowi zbiornik wodny będący istotnym dla ekosystemu zbiorowiskiem wodnym, błotnym i szuwarowym, które pełni rolę lęgowiska dla wielu cennych i zagrożonych wyginięciem gatunków ptaków wodnych. Łączna powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 28,38 ha. Zlokalizowany jest na wschód od miejscowości Bytowo, po lewej stronie drogi prowadzącej z Bytowa w Kierunku Czertynia (gmina *Łnsko*), w sąsiedztwie kompleksu leśnego *Jaźwcową Górą*. Położony jest w granicach *Łńskiego Parku Krajobrazowego* oraz obszarów Natura 2000 „*Pojezierze Łnskie*” i „*Ostoja Łnska*”.

Użytek ekologiczny „*Bagno Ciszewo*” obejmuje odtworzony na zmeliorowanych łąkach płytki zbiornik. Urozmaicona linia brzegowa, obecność wysp i bujna roślinność szuwarowa tworzy doskonałe miejsca lęgowe dla wielu gatunków ptaków wodnych. Co istotne, znajduje się tu jedyna w gminie kolonia lęgowa rybitw. Spośród gatunków roślin naczyniowych występujących na terenie użytku, godne uwagi są jaskier wielki *Ranunculus lingua L* i jeżogłówna pojedyncza *Sparganium emersum*.

W obrębie użytku w „*Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego*”, wyróżniono następujące stanowiska chronionych ptaków: błotniak stawowy *Circus aeruginosus*,

kropiatka *Porzana porzana* – na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowana jako gatunek niedostatecznie rozpoznany (DD), rybitwa czarna *Chlidonias niger* – na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowana jako gatunek narażony (VU), rybitwa rzeczna *Sterna hirundo*, bąk *Botaurus stellaris* – na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowany jako gatunek bliski zagrożenia (NT), perkoz rdzawoszyi *Podiceps grisegena* – na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowany jako gatunek narażony (VU), krakwa *Anas strepera* oraz cyranka *Anas querquedula* – na Czerwonej liście ptaków Polski sklasyfikowana jako gatunek narażony (VU). Poza tym, na terenie użytku wskazano stanowiska płazów: ropuchy szarej *Bufo bufo* traszki grzebieniasta *Triturus cristatus* i traszka zwyczajnej *Triturus vulgaris*.

Do głównych zagrożeń dla użytku ekologicznego "Bagno Ciszewo" należą: zmiana stosunków wodnych oraz nadmierna antropopresja. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenia dla użytku, wyróżniono następujące wskazania konserwatorskie i planistyczne, mające na celu ochronę stanowiska:

- zakaz zmian stosunków wodnych;
- zakaz zabudowy i grodzenia;
- zakaz wznoszenia urządzeń łowieckich.

Rozporządzenie Nr 1/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie określenia zakazów dla pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2005 r., Nr 12 poz. 204), wprowadza na terenie użytku ekologiczne następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

3) Użytek ekologiczny „Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX”

Użytek powołany Uchwałą Nr XXXIV/344/14 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Niebieski Korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX” (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego poz. 1089 z 12.03.2014 r.). Użytek ustanowiony z konieczności zachowania bioróżnorodności oraz ostoi i miejsc sezonowego przebywania ichtiofauny. Szczególnym celem ochrony użytku jest zachowanie w odpowiednim stanie wód płynących jako korytarza ekologicznego, stanowiącego ważny szlak wędrówek i rozrodu ryb łososiowatych. Łączna powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 2,39 ha. Użytek ten stanowi odcinek rzeki Iny oraz jej dopływów zlokalizowany na południe od miejscowości Odargowo.

Uchwała Uchwałą Nr XXXIV/344/14 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Niebieski Korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX”, wprowadza na terenie użytku następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 3) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 4) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką.

Rysunek 15 Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁴¹

⁴¹ Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

3.3.1.7 Obszary proponowane do ochrony

Na terenie gminy Dobrzany znajdują się 4 obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, Obejmują one większe pod względem powierzchni tereny, o zróżnicowanym charakterze i siedliskach, posiadające znaczne walory przyrodnicze i krajobrazowe.

1) Obszar proponowany do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Łąki koło Kępna”

Proponowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Łąki koło Kępna” położony jest w zachodniej części gminy Dobrzany pomiędzy miejscowościami Kępno i Odargowo. Całkowita powierzchnia zespołu, którego część położona jest również w sąsiedniej gminie Marianowo, wynosi 656 ha. Na terenie gminy Dobrzany zespół zajmuje 430 ha łąk wraz z rozmieszczonymi wśród nich kompleksami lasów. Celem powołania użytku jest zabezpieczenie przed niekorzystnymi zmianami użytkowania.

Teren proponowany do ochrony składa się z interesującego krajobrazowo zespołu zdziczałych, w większości nieużytkowanych łąk, poprzeplatanych kępami lasu, w których gniazdują bieliki oraz orlik krzykliwy. Koncentracja tak rzadkich gatunków na tak niewielkiej powierzchni leśnej, świadczy o dużej wartości ekologicznej tego terenu. Podmokłe obszary łąk pomiędzy lasami stanowią doskonale miejsce żerowiskowe oraz lęgowe dla wielu gatunków fauny. Na terenie obszaru występują także stanowiska żaby śmieszki, kumaka nizinnego, padalca zwyczajnego oraz żmii zygzakowatej.

Głównym zagrożeniem proponowanego ZPK „Łąki koło Kępna” jest nadmierna atropopresja. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenie dla użytku, wyróżniono następujące wskazania konserwatorskie i planistyczne, mające na celu ochronę tego obszaru:

- zakaz zalesiania łąk;
- zakaz wycinania drzew i krzewów rosnących w małych kępach i na łąkach drzew przydrożnych;
- zakaz prowadzenia zrębów zupełnych w lasach;
- zakaz usuwania drzew martwych;
- zakaz osuszania terenu;
- zakaz zabudowy i grodzenia terenu;
- zakaz wydobywania kopalin, wznoszenia urządzeń łowieckich.

2) Obszar proponowany do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Dolina Reczycy”

Proponowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Dolica Reczycy” położony jest w południowej części gminy Dobrzany, na północ od Sierakowa. Całkowita powierzchnia zespołu, którego część położona jest również w sąsiedniej gminie Suchań, wynosi 288,98 ha.

Celem powołania zespołu jest ochrona doliny rzeki Reczycy, stanowiąca obszar o dużych walorach krajobrazowych i biocenotycznych, przed niekorzystnymi zmianami użytkowania oraz zabezpieczenie przed nadmierną eksploatacją podmokłych lasów łęgowych i olsów. Dolina naturalnego

strumienia z kompleksem biotopów wysiękowych łąk i łągów oraz zbiorowisk roślinności bagiennej, stanowi zespół ciekawych wnętrz krajobrazowych, a poprzez swoją niedostępność, pełni również funkcję ostoi dla wielu gatunków fauny.

Do głównych zagrożeń proponowanego ZPK „Dolina Reczycy” należą: nadmierna atropopresja oraz zmiana stosunków wodnych. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenia dla użytku, wyróżniono następujące wskazania konserwatorskie i planistyczne, mające na celu ochronę tego obszaru:

- zakaz osuszania;
- zakaz prowadzenia zrębów zupełnych w lasach;
- zakaz prowadzenia jakichkolwiek prac leśnych na torfowisku i podmokłym olsie;
- zakaz zalesiania torfowiska;
- zakaz usuwania drzew martwych.

3) Obszar proponowany do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Dolina Iny i Pęczinki”

Proponowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Dolina Iny i Pęczinki” położony jest we wschodniej części gminy Dobrzany. Obszar ten rozciąga się pasem o średniej szerokości 500 m i długości około 6 km od miejscowości Krzemień, na zachód w kierunku Dobrzan. Zespół obejmuje 317 ha lasów, pól i łąk w dolinach rzek Iny i Pęczinki. Celem powołania obszaru jest ochrona przed niekorzystnymi zmianami zespołu nadrzecznych siedlisk w dolinie rzek.

Na terenie proponowanym do ochrony znajduje się ciekawy hydrologicznie obiekt – rozejście się dwóch rzek. W środkowej części zespołu na stokach o południowej wystawie występują murawy kserotermiczne z tymotką Boehmera, przelotem pospolitym i goździkiem, a w zagłębieniach rozwijają się fragmentarycznie wykształcone zbiorowiska namułkowe z szarotą błotną. Las otaczający rzekę to głównie las mieszany z przewagą buka oraz różnowiekowe nasadzenia sosny i świerka. W podmokłych obniżeniach, w najbliższym sąsiedztwie koryta rzeki dominują olsy oraz niewielkie fragmenty łągów olszowo jesionowych. Na wypłyceńcach stawów zanotowano masowe występowanie rzęśli wiosennej. Stawy te otoczone są turzycowiskami, budowanymi przez takie gatunki jak np.: turzycę zaostrzoną, turzycę brzegową, turzycę dzióbkową i turzycę nibyciborową. Obie rzeki a także stawy w dolinie Pęczinki koncentrują wiele rzadkich gatunków fauny. Występują tu między innymi stanowiska bielika, pliszki górskiej, błotniaka stawowego, brzęczki, krakwy, derkacza czy czajki, a także kumaka nizinnego i wydry. Cały obszar jest bardzo atrakcyjny krajobrazowo, a dolina Pęczinki na południe od Dolic jest jednym z najciekawszych wnętrz krajobrazowych w gminie.

Do głównych zagrożeń proponowanego ZPK „Dolina Iny i Pęczinki” należą: nadmierna atropopresja, zmiana stosunków wodnych, wycinka lasów, zalesianie muraw. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenia dla użytku, wyróżniono następujące wskazania konserwatorskie i planistyczne, mające na celu ochronę tego obszaru:

- zakaz zalesiania łąk i muraw kserotermicznych;
- zakaz wycinania drzew i krzewów rosnących nad rzekami i stawami;
- zakaz usuwania drzew wywróconych do wody;
- zakaz prowadzenia zrębów zupełnych w lasach;

- zakaz usuwania drzew martwych;
- zakaz prowadzenia prac leśnych na terenie podmokłych łągów i olsów;
- zakaz osuszania terenu;
- zakaz zabudowy i grodzenia terenu;
- zakaz wydobywania kopalin;
- zakaz wznoszenia urządzeń łowieckich.

4) Obszar proponowany do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo krajobrazowego „Jaźwcową Górą”

Proponowany zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Jaźwcową Górą” położony jest we wschodniej części gminy Dobrzany, w granicach Ińskiego Parku Krajobrazowego. Rozciąga się pomiędzy jeziorem Krzemień a użytkiem ekologicznym „Bagno Ciszewo” położonym na południowy wschód od wsi Krzemień. Zespół obejmuje 725 ha pól i łąk, kompleks porolnych lasów oraz jezioro Krzemień. Celem powołania użytku jest zabezpieczenie przed niekorzystnymi zmianami użytkowania.

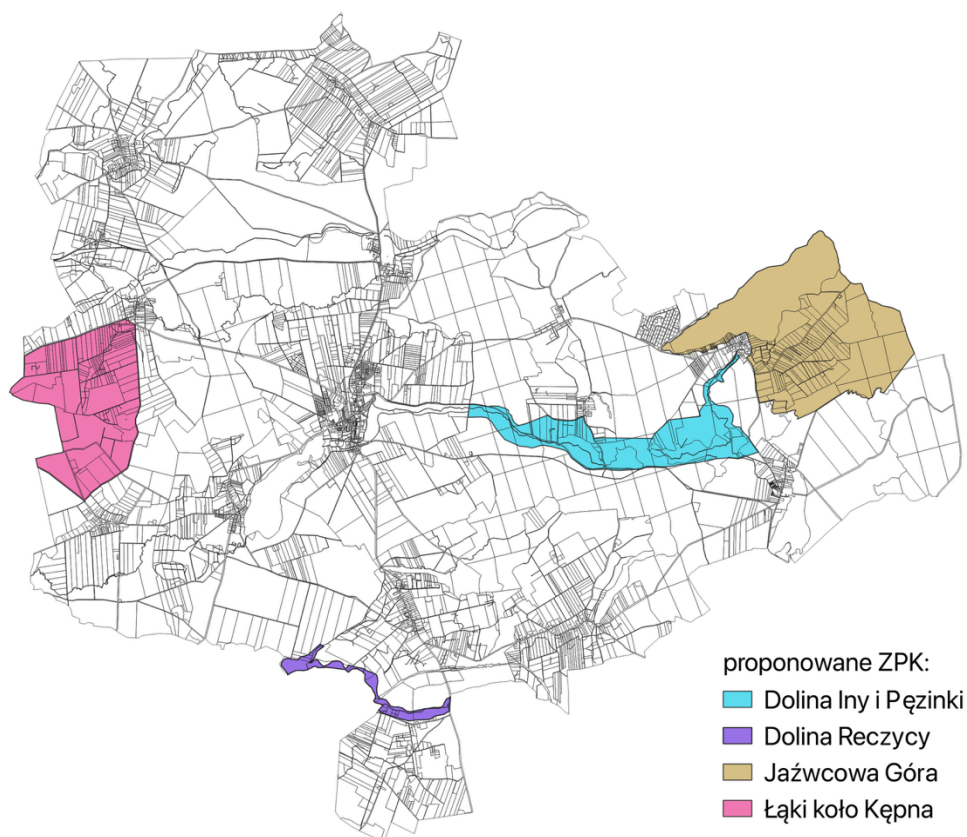
Teren zarówno w części polnej jak i leśnej jest silnie pofałdowany, tworząc szereg punktów widokowych i ciekawych wnętrz krajobrazowych. Duży udział niedostępnego, podmokłego lasu, pola i łąki oraz jezioro, tworzą doskonałe ostoje dla wielu gatunków fauny. W polnych i leśnych oczkach wodnych i mokradłach, bytują rzadkie płazy i gady. Szczególnie cenny przyrodniczo jest brzeg jeziora Krzemień. Niedostępny i zatrzciniony jest miejscem rozrodu wielu gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem ptaków wodnych oraz miejscem ich zimowania. Na terenie zespołu notuje się występowanie gatunków takich jak: nurogęś, gągoł, krakwa, pliszka górską, błotniak stawowy, bielik, czajka, derkacz, brzęczka, bąk, perkoz rdzawoszyi, cyranka, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata, bóbr oraz wydra. Na wschód od miejscowości Krzemień, na południowym brzegu jeziora, znajdują się gliniaste zbocza o wystawie południowo-wschodniej, porośnięte murawami napiaskowymi z szczytlichą siwą, jasiońcem piaskowym, świerzbnicą polną, starcem jakubkiem, przymiotnem ostrym. Przylegają do nich od południa rozległe turzycowiska, stanowiące torfowiska niskie, a w miejscach niżej położonych natrafić można na niewielkie fragmenty torfowisk przejściowych z płatami torfowców i welnianką wąskolistną. Lasy położone na zachód i południowy zachód od Czertynia to głównie lasy bukowe. Jednak urozmaicona rzeźba terenu, liczne wyniesienia i obniżenia o różnej głębokości sprawiają, że wśród buczyn spotyka się tam liczne zabagnienia i olsy.

Do głównych zagrożeń proponowanego ZPK „Jaźwcową Górą” należą: nadmierna atropopresja, zmiana stosunków wodnych, wycinka lasów, zalesianie muraw. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenia dla użytku, wyróżniono następujące wskazania konserwatorskie i planistyczne, mające na celu ochronę tego obszaru:

- zakaz zalesiania łąk;
- zakaz wycinania trzciny;
- zakaz niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej;
- zakaz wycinania drzew i krzewów rosnących w małych kępach na łąkach i nad jeziorem oraz drzew przydrożnych;
- zakaz prowadzenia zrębów zupełnych w lasach;

- zakaz usuwania drzew martwych;
- zakaz prowadzenia prac leśnych wokół kompleksów nor;
- zakaz osuszania terenu;
- zakaz zabudowy i grodzenia terenu;
- zakaz wydobywania kopalin;
- zakaz wznoszenia urządzeń łowieckich.

Rysunek 16 Obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁴²

3.3.1.8 Korytarze ekologiczne

Obszar gminy Dobrzany pełni istotną funkcję w koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL. Sieć ta stanowi wieloprzestrzenny system obszarów węzłowych, składający się z kluczowych obszarów o najwyższej wartości przyrodniczej, reprezentujących różnorodne regiony przyrodnicze kraju. Obszary węzłowe są wzajemnie powiązane korytarzami ekologicznymi, które zapewniają ciągłość więzi przyrodniczych w obrębie całego systemu.

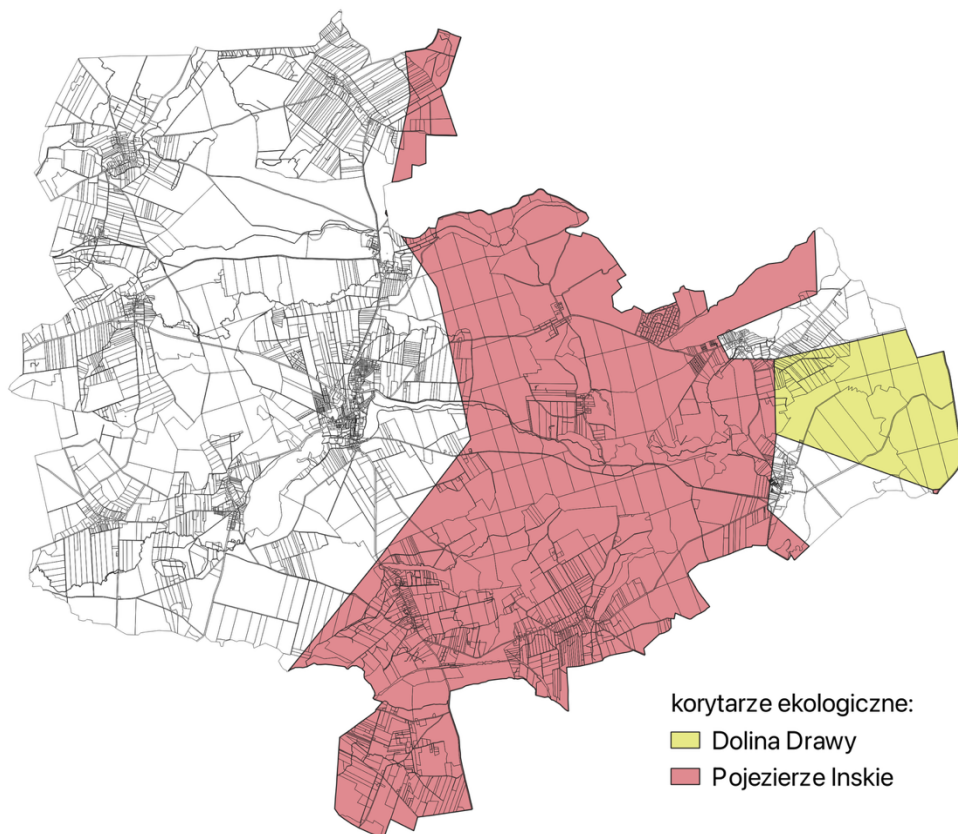
Koncepcja sieci ECONET-PL została opracowana na podstawie waloryzacji przyrodniczej kraju oraz oceny występowania zagrożonych gatunków i ekosystemów. Struktura tej sieci ma charakter

⁴² Opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.

ciągły, wyznaczone przez obszary węzłowe oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu zarówno międzynarodowym, jak i krajowym.

Wschodnia część gminy Dobrzany położona jest w obrębie dwóch **międzynarodowych obszarów węzłowych: Dolina Drawy oraz Pojezierze Ińskie.**

Rysunek 17 Korytarze ekologiczne zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁴³

Korytarz ekologiczny ma charakter pasa terenu lub ciągu oddzielonych od siebie niewielkimi odległościami obszarów różniących się przyrodniczo od otaczającego ich tła. W skali lokalnej są to pasy zadrzewień i zakrzewień oraz małe niezagospodarowane potoki łączące ze sobą oddalone od siebie cenne ekosystemy. W skali regionalnej i ponadregionalnej są to doliny rzek, ciągi łąk i lasów. W miejscach, gdzie korytarze ekologiczne łączą się lub krzyżują powstają tak zwane „węzły”.

Poza mniej lub bardziej czytelnym układem korytarzy ekologicznych, na terenie gminy występuje sieć luźniejszych powiązań ekologicznych związana z obecnością ekstensywnie użytkowanych lub odlogowanych obszarów rolniczych, wysp leśnych, śródpolnych zagłębień i różnego rodzaju zbiorników, obecnością zboczy wzdłuż linii komunikacyjnych (w środkowej i wschodniej części gminy stanowią zastępcze siedlisko dla roślinności ciepłolubnej).

Korytarze ekologiczne w celu prawidłowego pełnienia przez nie funkcji tranzytowych wymagają często ukształtowania. Należy więc je doleścić lub zakrzewić w miejscach, gdzie istnieje brak

⁴³ Opracowanie własne na podstawie <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/index.jsf>.

takiej roślinności, by stanowiły one spokojne i bezpieczne szlaki dla zwierząt, zwłaszcza leśnych. Zauważyć należy także, że nawet niewiele znaczące korytarze w skali regionu, dla zróżnicowania przyrodniczego gminy mogą mieć decydujące znaczenie. Dlatego tak ważne jest, zachowanie, a w niektórych przypadkach tworzenie, pasowych terenów zielonych.

3.3.1.9 Tereny zagrożone powodzią

Dane udostępnione poprzez Hydroportal ISOK wskazują, że na terenie gminy Dobrzany istnieje ryzyko wystąpienia zagrożenia powodziowego. W granicach gminy znajdują się obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat). Na terenie gminy znajdują się także obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

Tereny zagrożone powodzią położone są we wschodniej części gminy. Obejmują dolinę rzeki Iny, rozlewiska na rzece Pęczince, jezioro Krzemień oraz jezioro Bytowskie. Poza dolinami rzek oraz jeziorami obszary, na których występuje ryzyko powodzi, to przede wszystkim sąsiednie otwarte tereny, zajęte przez użytki zielone i tereny podmokłe.

Obszar gminy Dobrzany, na którym występuje ryzyko powodzi, został objęty mapami zagrożenia przeciwpowodziowego i mapami ryzyka powodziowego sporządzonymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK). Według art. 171 ust. 8 ustawy *Prawo wodne* mapy zagrożenia powodziowego podlegają przeglądowi co 6 lat oraz w razie potrzeby ich aktualizacji. Dla terenów zlokalizowanych na obszarach zagrożenia powodzią, obowiązują szczególne warunki zagospodarowania, regulowane przepisami ustawy *Prawo wodne*. Na tych obszarach powinno się uwzględniać zakazy i ograniczenia wynikające z powyższej ustawy, w tym zakaz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, a w szczególności ich składowania, na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

W projekcie planu ogólnego znaczną większość terenów położonych na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% lub wysokie i wynosi 10%), objęto strefami otwartymi – SO. W przypadku pozostałych terenów, z uwagi na obecność istniejącej zabudowy, wyznaczono strefy planistyczne zgodne z dotychczasowym użytkowaniem, w tym strefę umożliwiającą realizację budynków mieszkalnych. Na dalszym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych), linie zabudowy lub granice terenów elementarnych zostaną wyznaczone w taki sposób, aby możliwe było uwzględnienie ograniczenia związanego z zakazem lokalizowania nowej zabudowy na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Rysunek 18 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany⁴⁴

⁴⁴ Opracowanie własne na podstawie https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPDF.

4 Analiza istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego, w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Środowisko przyrodnicze gminy Dobrzany, mimo relatywnie niewielkiego stopnia zurbanizowania i braku gwałtownych transformacji w ostatnich dekadach, prezentuje obraz zróżnicowany, gdzie obszary o zachowanych, wysokich walorach naturalnych współlistnieją ze strefami poddanymi zauważalnej presji antropogenicznej. Ogólna kondycja poszczególnych komponentów środowiska – wód, gleb, powietrza, bioróżnorodności oraz krajobrazu – jest wypadkową zarówno korzystnych uwarunkowań przyrodniczych, jak i wieloletnich oddziaływań związanych z działalnością człowieka, w tym z rolnictwem, osadnictwem oraz rozwojem infrastruktury.

Poniżej sklasyfikowano istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego gminy Dobrzany.

I. Zagrożenia dla bioróżnorodności, szaty roślinnej i funkcjonowania ekosystemów:

Degradacja i utrata siedlisk naturalnych oraz półnaturalnych:

- Ograniczenie bazy żerowej dla gatunków zwierząt związane z zabudową rekreacyjną nad jeziorami i degradacją stref brzegowych.
- Postępująca fragmentaryzacja systemów przyrodniczych, skutkująca zaburzeniami w funkcjonowaniu ekosystemów i ograniczeniem drożności korytarzy ekologicznych, co zagraża migracjom i interakcjom populacji.
- Zmniejszanie się powierzchni biologicznie czynnej w wyniku ekspansji zabudowy oraz utwardzania ciągów komunikacyjnych, co bezpośrednio wpływa na lokalne warunki siedliskowe.
- Zanikanie cennych elementów krajobrazu rolniczego, takich jak zadrzewienia śródpolne, oczka wodne i miedze, prowadzące do izolacji siedlisk i zubożenia lokalnej bioróżnorodności.
- Negatywny wpływ zabudowy, zwłaszcza rekreacyjnej lokalizowanej w sąsiedztwie jezior, na warunki siedliskowe, prowadzący do tworzenia barier ekologicznych i ograniczenia bazy żerowej dla fauny.

II. Zagrożenia dla zasobów wodnych (jakościowe i ilościowe):

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych:

- Niewystarczający zasięg sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy i dominacja zbiorników bezodpływowych nad przydomowymi oczyszczalniami ścieków, co generuje ryzyko przenikania nieoczyszczonych ścieków komunalnych do wód i gruntu.
- Spływy powierzchniowe z terenów rolniczych (nawozy, środki ochrony roślin), dróg oraz zabudowy wiejskiej, przyczyniające się do eutrofizacji wód i ich ogólnego zanieczyszczenia.
- Zanieczyszczenie wód i stref brzegowych jezior w wyniku presji związanej z zabudową rekreacyjną.

III. Zagrożenia dla jakości i struktury gleb:

Degradacja i zanieczyszczenie gleb:

- Ryzyko erozji gleb, potęgowane przez niewłaściwe praktyki agrotechniczne na terenach o urozmaiconej rzeźbie lub w wyniku tworzenia wielkopowierzchniowych upraw.

IV. Zagrożenia dla jakości powietrza i klimatu akustycznego:

Zanieczyszczenie powietrza:

- Emisja zanieczyszczeń gazowych pochodzących z systemów grzewczych.
- Wzrost zanieczyszczenia powietrza związany z rosnącym natężeniem ruchu drogowego.

Pogorszenie klimatu akustycznego:

- Wzrost poziomu hałasu generowanego przez działalność produkcyjno-przemysłową.
- Hałas komunikacyjny, oddziałujący wzdłuż głównych ciągów drogowych i okresowo linii kolejowej, potęgowany przez rosnące natężenie ruchu.

V. Zagrożenia dla walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego:

Degradacja walorów estetycznych i harmonii krajobrazu:

- Obniżenie walorów krajobrazowych wskutek zmniejszania powierzchni biologicznie czynnej na rzecz zabudowy i infrastruktury utwardzonej.
- Negatywny wpływ zabudowy rekreacyjnej, zwłaszcza zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie jezior, na naturalny krajobraz i ograniczenie dostępności publicznej do brzegów wód.
- Negatywne oddziaływanie na krajobraz farm fotowoltaicznych.

VI. Zagrożenia wynikające z presji inwestycyjnej:

Niekontrolowany rozwój zabudowy:

- Potencjalna lokalizacja nowej zabudowy na terenach przyrodniczo cennych, w tym
- w dolinach cieków oraz na glebach wysokich klas bonitacyjnych, co może prowadzić do nieodwracalnej degradacji środowiska i zaburzenia funkcji ekosystemów.
- Presja inwestycyjna na tereny łąkowe również w dolinach cieków, stanowiące naturalną obudowę biologiczną rzek.
- Lokalizacja zabudowy rekreacyjnej w odległości mniejszej niż 100 metrów od brzegów jeziora Krzemień, na obszarze Ińskiego Parku Krajobrazowego.

VII. Zagrożenia związane z gospodarką odpadami:

Zwiększone wytwarzanie odpadów:

- Wzrost ilości generowanych odpadów komunalnych i innych, wymagający wdrożenia i egzekwowania zasad racjonalnej gospodarki odpadami, zgodnej z obowiązującymi przepisami.

Środowisko gminy Dobrzany charakteryzuje się mozaiką obszarów o zachowanych walorach przyrodniczych oraz stref poddanych zróżnicowanej presji antropogenicznej. Kluczowe wyzwania dotyczą ochrony jakości wód powierzchniowych, zachowania bioróżnorodności i integralności ekosystemów, racjonalnego gospodarowania zasobami glebowymi oraz harmonijnego kształtowania krajobrazu w kontekście procesów urbanizacyjnych.

Skuteczność działań na rzecz poprawy i ochrony stanu środowiska w znacznym stopniu zależy od wprowadzonych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na dokładnym ich egzekwowaniu. Należy jednak zaznaczyć, iż zapoczątkowane procesy sukcesyjne i inwestycyjne nie zaburzyły jeszcze funkcjonowania środowiska przyrodniczego na analizowanym obszarze.

5 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego oraz sposoby, w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, które zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu jest ochrona zasobów środowiska (wód, powietrza, powierzchni ziemi, zwierząt i roślin). Na szczeblu krajowym jest ona realizowana na podstawie ustawy *Prawo ochrony środowiska* (art. 81) oraz przepisów szczegółowych:

- ochrona wód – *Prawo wodne*;
- ochrona obszarów i obiektów o wartościach przyrodniczych i krajobrazu, zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem oraz drzew, krzewów i zieleni – ustawa o ochronie przyrody.

Aby ochrona zasobów środowiska mogła być prawidłowo realizowana, w projekcie planu, określono sposoby działań, służące nieprzekraczaniu standardów jakości środowiska lub ich przywracaniu.

Prawo krajowe, w wyniku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, zobligowane zostało do stosowania zasad i celów w realizacji zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska określonych przez Unię. W odniesieniu do realizacji celów i zasad z zakresu ochrony środowiska, przy pracach nad projektem planu ogólnego uwzględniono w szczególności zapisy następujących dyrektyw:

- Dyrektywa 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (tzw. dyrektywa siedliskowa);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (tzw. dyrektywa ptasia).

Aktami prawnymi międzynarodowymi, określającym niektóre z celów ochrony środowiska, uwzględnionych przy sporządzaniu planu ogólnego są:

- Konwencja Berneńska o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, podpisana w Bernie dnia 19 września 1979 r.;
- Konwencja Bońska o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r.;
- Konwencja o różnorodności biologicznej podpisana w Rio de Janeiro w 1992 roku. Zobowiązuje ona do ochrony różnorodności biologicznej na trzech poziomach organizacji: gatunku, biocenozy i krajobrazu.

Przy sporządzaniu analizowanego dokumentu, wzięto pod uwagę cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, a odnoszące się do utrzymania określonych w przepisach szczegółowych norm jakości powietrza, dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, norm jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zachowania gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych.

6 Analiza przewidywanych znaczących oddziaływań różnego rodzaju na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego i kulturowego

Potencjalne oddziaływania ustaleń planu ogólnego na środowisko są różnicowane i zależne od lokalnych uwarunkowań, takich jak: typ krajobrazu, budowa geologiczna, ukształtowanie terenu, stosunki wodne, walory przyrodnicze, stan czystości powietrza oraz zainwestowanie terenu.

Generalnie zmiany, które występują w wyniku wyznaczenia stref planistycznych, można oceniać jako:

- korzystne dla środowiska – służące poprawie standardów jakości środowiska przyrodniczego oraz warunków życia mieszkańców i ich bezpieczeństwa, obejmujące działania ochronne na obszarach cennych przyrodniczo lub poprawiające walory przyrodnicze na obszarach o niskiej wartości (przede wszystkim obszary zdegradowane);
- niekorzystne dla środowiska, ale korzystne z punktu widzenia warunków życia człowieka – za takie można uznać każde zagospodarowanie terenów naturalnych lub półnaturalnych, które generuje przekształcenie antropogeniczne istniejącej szaty roślinnej i świata zwierzęcego, ale prowadzi do poprawy warunków życia społeczności lokalnej. Ocena wpływu zależy od wartości przyrodniczej przekształcanego obszaru, a niekorzystne oddziaływanie można ograniczyć dzięki zastosowaniu właściwych zasad zagospodarowania poszczególnych terenów;
- negatywne – prowadzące do degradacji środowiska;
- neutralne – zachowujące istniejący stan środowiska w niezmienionej formie.

Każda realizacja zagospodarowania przestrzennego wywołuje i wywoływać będzie skutki w środowisku i krajobrazie. Analizując projektowany dokument, oceniono możliwość wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na środowisko m.in. z tytułu:

- wykorzystywania zasobów środowiska,
- wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza,
- emitowania hałasu.

Za szczególnie istotne należy uznać, oddziaływania na środowisko prowadzące do przeobrażania struktur przyrodniczych:

- zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, na skutek przeznaczenia gruntów pod realizację zabudowy i utwardzonych ciągów komunikacyjnych oraz związane z tym zagrożenie obniżenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych, a także naruszenie harmonii otoczenia;
- zmiany w środowisku roślinnym, wyrażające się m.in. w zanikaniu roślinności naturalnej na rzecz gatunków synantropijnych (obcych) na terenach zajmowanych pod zabudowę i rozbudowę dróg;
- fragmentacja systemów przyrodniczych i zaburzenia w funkcjonowaniu ekosystemów;
- zmiany w strukturze gatunkowej fauny i flory;
- zmiana krajobrazu;
- degradacja gleb;
- powstawanie nowych źródeł hałasu.

6.1 Skutki dla środowiska wynikające z projektowanego dokumentu

Przy sporządzaniu projektu planu ogólnego gminy Dobrzany celem było określenie ram dla docelowego zagospodarowania, kierując się przy tym zasadami zrównoważonego rozwoju. Potencjalne negatywne oddziaływanie na środowisko wynikające z ustaleń projektu planu ogólnego związane jest przede wszystkim z przekształceniem części terenów dotychczas niezainwestowanych pod zabudowę, głównie mieszkaniową, usługową i gospodarczą oraz z realizacją nowej lub rozbudową istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na tych obszarach, a także z umożliwieniem realizacji elektrowni słonecznych w ramach wybranych terenów rolniczych.

W analizie ustaleń projektu planu ogólnego należy brać pod uwagę wystąpienie niekorzystnych oddziaływań na środowisko m.in. z tytułu:

- przeobrażeń struktur przyrodniczych, związanych ze zmianą sposobu użytkowania terenów, które będzie zależne od wskazanego profilu funkcjonalnego stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych, głównie w zakresie wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej;
- oddziaływania na jakość powietrza – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może potencjalnie wpłynąć na zmianę stanu czystości powietrza atmosferycznego na obszarze przewidzianym do zagospodarowania;
- oddziaływanie na glebę – na skutek realizacji ustaleń projektu planu ogólnego nastąpią zaburzenia struktury gruntu i gleby w miejscach budowy obiektów kubaturowych, infrastruktury technicznej i budowy dróg;
- oddziaływania na krajobraz – na skutek realizacji nowej zabudowy (w tym mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej), a także dopuszczenia lokalizacji elektrowni słonecznych – wprowadzone zostaną nowe elementy dominujące w krajobrazie dotychczas otwartym, znaczne przekształcenie krajobrazu nastąpi również na skutek potencjalnej realizacji elektrowni wiatrowych;
- ryzyka wystąpienia poważnych awarii – zaliczenie do zakładów zagrożonych poważną awarią następuje na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 29 stycznia 2016 r. *w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym lub o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 138).

Rozpatrując potencjalne zmiany w funkcjonowaniu środowiska na poziomie gminy i jej otoczenia należy zauważyć, że w obrębie roślinności nie spowodują one zakłóceń w przebiegu szlaków migracyjnych ani nie będą skutkowały zniszczeniem wartościowych z przyrodniczego punktu widzenia ekosystemów. Szata roślinna ulegnie przebudowie i podlegać będzie stopniowej antropizacji, jednak należy zauważyć, że wpływ człowieka na środowisko będzie się w nim zaznaczał stopniowo także w przypadku zaniechania realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Gatunki zwierząt w różnicowany sposób zareagują na przekształcenia w środowisku. Całkowicie przekształcone zostaną warunki siedliskowe na terenach użytkowanych rolniczo, łąkach i pastwiskach. Na skutek likwidacji znacznych powierzchni biologicznych część fauny utraci przestrzeń życiową (zarówno bytową jak i żerowiskową).

Powstaną także bariery uniemożliwiające lub utrudniające przemieszczanie się zwierząt, co będzie szczególnie dotyczyć teriofauny. W związku z tym większa część gatunków zwierząt związanych z terenami rolnymi i łąkowymi wyemigruje, a pozostałe gatunki przystosują się do nowych warunków. Ulegnie natomiast ograniczeniu zaplecze żywnościowe dla części gatunków żerujących na polach uprawnych i łąkach w wyniku ich urbanizacji.

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni. Zawiera normy wskazujące jedynie ramy docelowego zagospodarowania, będące również wytycznymi dla działań realizowanych na dalszych etapach procesu planistycznego. Należy więc podkreślić, że plan ogólny nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz jedynie wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych.

W związku z powyższym, zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.

6.2 Wpływ ustaleń planu ogólnego na poszczególne komponenty środowiska

6.2.1 Przewidywane oddziaływania na ludzi

Na terenach przeznaczonych na pobyt ludzi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112,) obowiązują następujące dopuszczalne długotrwałe średnie poziomy dźwięku w dB, powodowane przez drogi lub linie kolejowe:

- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 64 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach;
- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 68 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów mieszkaniowo – usługowych.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefę planistyczną umożliwiającą potencjalną realizację wież elektrowni wiatrowej, jednak dopiero na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zostanie ustalone usytuowanie poszczególnych wież w stosunku do terenów chronionych akustycznie, w sposób wykluczający negatywne oddziaływanie na zdrowie ludzi. Turbiny wiatrowe są źródłem hałasu mechanicznego, emitowanego przez przekładnię i generator, szumu aerodynamicznego, emitowanego przez obracające się łopaty wirnika oraz hałasu infradźwiękowego. Podstawowym sposobem na ograniczenie uciążliwości hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe, jest utrzymanie odpowiedniej odległości wież od terenów zabudowy mieszkaniowej.

Ostatecznie, decyzja odnośnie ilości i rozmieszczenie elektrowni wiatrowych zostanie podjęta na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich informacji, dotyczących oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Na tym etapie będzie również musiała zostać przeprowadzona analiza oddziaływania przedsięwzięcia na zdrowie ludzi w zakresie oddziaływania infradźwięków oraz pola i promieniowania elektromagnetycznego. W związku z art. 147 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. instalacje emitujące do środowiska hałas wymagają przeprowadzenia okresowych pomiarów wielkości emisji hałasu do środowiska.

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także magazynów energii). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448), nie przewiduje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów natężenia pola elektromagnetycznego w strefach, gdzie dopuszczono możliwość lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych, jak również elektrowni wiatrowej.

Na etapie wykonywania robót budowlanych, podczas realizacji zagospodarowania poszczególnych terenów nastąpią negatywne oddziaływania związane z pracą maszyn (emisja spalin, pyłów, hałasu). Przy zagospodarowaniu muszą być spełnione normy zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie *poziomów niektórych substancji w powietrzu* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 845).

6.2.2 Przewidywane oddziaływania na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny

Potencjalne negatywne oddziaływanie na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta, wynikające z ustaleń projektu planu ogólnego związane jest przede wszystkim z przekształceniem części terenów dotychczas niezainwestowanych pod zabudowę – głównie mieszkaniową, usługową i gospodarczą oraz z realizacją nowej lub rozbudową istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na tych obszarach, a także z umożliwieniem realizacji elektrowni słonecznych w ramach wybranych terenów rolniczych.

W związku z tym, realizacja ustaleń projektu planu ogólnego będzie miała zróżnicowane skutki dla środowiska. W granicach terenów obejmujących najcenniejsze ekosystemy charakteryzujące się występowaniem dogodnych warunków dla bytowania wielu cennych gatunków zwierząt i roślin – obejmujące kompleksy leśne, doliny rzeczne, jeziora, mniejsze obszary wodno-błotne oraz otwarte tereny rolnicze i łąkowe, warunki siedliskowe pozostaną w stanie niezmienionym. Ochrona tych ekosystemów została zapewniona w wyniku włączenia ich do stref otwartych – SO, ograniczając presję urbanizacyjną i wspierając zachowanie naturalnego charakteru krajobrazu. Na terenach lasów obowiązuje ustawa z dnia 28 września 1991 r. *o lasach* i ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Tereny rolnicze chronione są przepisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Tereny wód powierzchniowych śródlądowych są chronione przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*.

Najbardziej odczuwalne skutki dla środowiska nastąpią na terenach użytkowanych rolniczo oraz na terenach zadrzewionych w ramach, których projekt planu ogólnego wprowadza nowe strefy. W efekcie realizacji ustaleń planu na obszarach, na których obecnie prowadzona jest gospodarka rolna oraz w obrębie terenów zadrzewionych, całkowitemu przekształceniu ulegnie szata roślinna lub zmieni się jej skład gatunkowy. Do całkowitej likwidacji roślinności może dojść w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę kubaturową, a także pod infrastrukturę drogową, usługi oraz uzbrojenie terenu.

Realizacja ustaleń projektu planu na terenach rolnych, na których wprowadza nowe funkcje, spowoduje przekształcenie znacznych powierzchni biologicznie czynnych w powierzchnie nieprzepuszczalne. Obecnie istniejące grunty orne zostaną zlikwidowane i zastąpione roślinnością urządzoną towarzyszącą obiektom mieszkaniowym, usługowym i produkcyjnym.

Zgodnie z *Waloryzacją przyrodniczą województwa zachodniopomorskiego* na obszarze objętym opracowaniem, stwierdzono stanowiska chronionych gatunków zwierząt i roślin (opisanych w rozdziałach 3.1.6. Szata roślinna i 3.1.7 Fauna). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2380), mogące występować na terenie objętym projektem planu gatunki roślin i zwierząt, powinno się chronić na zasadach określonych w ustawie o ochronie przyrody.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono następujące strefy otwarte: 2SO, 3SO, 4SO, 5SO, 6SO, 7SO, 8SO, 9SO, 12SO, 13SO, 14SO, 15SO, 16SO, 17SO, 18SO i 19SO oraz strefy produkcji rolniczej: 8SR, 10SR, 20SR, 21SR, 23SR, 25RS 26SR oraz 32SR, w których w dodatkowym profilu funkcjonalnym wskazano również przeznaczenie – tereny lokalizacji elektrowni słonecznych. W przypadku większości działek położonych we wskazanych strefach, zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy na realizację instalacji fotowoltaicznych. W ramach pozostałych terenów, w celu ochrony cennych przyrodniczo obszarów na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych (w szczególności tereny lasów, wód i tereny zieleni naturalnej) lub zagospodarowanie realizowane będzie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. W obu przypadkach realizacja przedsięwzięć poprzedzona będzie oceną oddziaływania na środowisko. Dotyczy to w szczególności strefy 6SO, w obrębie której zlokalizowane są miejsca bytowania derkaczy i żurawi.

W wyniku realizacji systemów fotowoltaicznych, przekształcone zostaną warunki siedliskowe, a część fauny utraci przestrzeń życiową (zarówno bytową jak i żerowiskową). Również potencjalne obszary łowieckie dla ptaków drapieżnych nie będą dostępne. Jednak inwestycja fotowoltaiczna działac będzie bezobsługowo, a po zrealizowaniu przedsięwzięcia, obszar między panelami, nadal będzie stanowił teren biologicznie czynny, dostępny dla części drobnych gatunków zwierząt, charakterystycznych dla krajobrazu łąkowego i rolnego.

W ramach wskazanych terenów, potencjalnie znaczne powierzchnie zostaną przeznaczone do zlokalizowania farm fotowoltaicznych, co może wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie lokalnych ekosystemów np. poprzez ich fragmentaryzację. Należy jednak zaznaczyć, że powstałe elektrownie

fotowoltaiczne, będą stanowiły elementy nietrwale związane z gruntem, które po okresie eksploatacji będą mogły być usunięte, a teren ponownie użytkowany rolniczo.

Przewidywane oddziaływanie na rośliny, wynikające z realizacji farm fotowoltaicznych, związane będzie przede wszystkim z przekształceniem szaty roślinnej (głównie agrocenoz), skutkujące likwidacją upraw rolnych i docelowo wprowadzeniem roślinności trawiastej na obszarach między i pod panelami. Po zakończonym etapie budowy, inwestycja będzie pracować bezobsługowo. W czasie eksploatacji elektrowni, teren biologicznie czynny zostanie zachowany w dobrej kulturze rolnej tzn. będzie koszony przynajmniej dwa razy w roku, a docelowo po zakończeniu eksploatacji, przywrócony do dotychczasowego użytkowania.

Gatunki zwierząt zareagują w zróżnicowany sposób na przekształcenia środowiska wynikające z realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Całkowicie przekształcone zostaną warunki siedliskowe na terenach użytkowanych rolniczo, łąkach i pastwiskach. Na skutek likwidacji znacznych powierzchni biologicznych część fauny utraci przestrzeń życiową (zarówno bytową jak i żerowiskową). Powstaną także bariery uniemożliwiające lub utrudniające przemieszczanie się zwierząt, co będzie szczególnie dotyczyć teriofauny. W wyniku zmiany warunków siedliskowych wyemigruje część fauny obecnie bytującej na terenach przeznaczonych do zagospodarowania. Część gatunków przystosuje się do nowych warunków. Ulegnie natomiast ograniczeniu zaplecze żywnościowe dla części gatunków żerujących na polach uprawnych w wyniku ich urbanizacji.

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni. Zawiera normy wskazujące jedynie ramy docelowego zagospodarowania, będące również wytycznymi dla działań realizowanych na dalszych etapach procesu planistycznego. Należy więc podkreślić, że **plan ogólny nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz jedynie wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych**. W związku z powyższym, **zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji**.

Nie przewiduje się jednak negatywnego wpływu planowanego zagospodarowania na najcenniejsze gatunki zwierząt zwłaszcza ptaków. Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego **nie powinna naruszyć terenów lęgowych i żerowisk chronionych gatunków zwierząt w stopniu, który spowodowałby widoczne zmniejszenie wielkości ich populacji**. W ramach znacznej większości terenów stanowiących siedliska dla cennych gatunków zwierząt, **wyznaczono strefy planistyczne najbardziej adekwatne dla istniejącego stanu zagospodarowania – strefy otwarte SO**. Należy jednak wziąć pod uwagę, że z uwagi na dużą ogólność sporządzanego dokumentu, nie jest możliwe szczegółowe odniesienie się do zagrożeń wynikających z istniejącego i planowanego zagospodarowania dla poszczególnych gatunków zwierząt. Dopiero **na dalszym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych), zostaną wyznaczone tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych**, w szczególności tereny wód, lasu, zieleni naturalnej lub tereny rolnictwa z zakazem zabudowy.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefę planistyczną umożliwiającą potencjalną realizację wież elektrowni wiatrowej (10SR). W ramach wyznaczonego terenu w *Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego* nie stwierdzono stanowisk chronionych gatunków zwierząt i roślin. Jednak szczegółowa ocena oddziaływania potencjalnego zagospodarowania na bioróżnorodność, rośliny i zwierzęta zostanie przeprowadzona na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego – przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzaniu raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz uzyskiwaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

6.2.3 Przewidywane oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Dobrzany położona jest poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Na większości terenów objętych opracowaniem zaopatrzenie w wodę odbywa się poprzez istniejącą gminną sieć wodociagową. Na terenie gminy brak jest natomiast powszechnej sieci kanalizacyjnej.

W związku z powyższym należy dążyć do uporządkowania gospodarki ściekowej i podłączenia istniejącej i planowanej zabudowy do systemu kanalizacji zbiorczej. Brak systemów odprowadzania ścieków komunalnych powoduje odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków bezpośrednio do wód i do ziemi. Taki sposób odprowadzania zanieczyszczonych ścieków w rezultacie prowadzi do eutrofizacji cieków powierzchniowych oraz do pogorszenia jakości wód podziemnych w postaci podwyższenia się wskaźników azotu azotanowego. Zastosowanie takich rozwiązań spowoduje racjonalną eksploatację i ochronę wód.

Zagrożenie dla wód podziemnych na obszarze gminy związane jest także z terenami użytkowymi rolniczo. Brak lub słaba izolacja pierwszego poziomu wodonośnego, także słaba izolacja drugiego poziomu sprawia, że wody te narażone są na zanieczyszczenie związkami azotu, siarki oraz organicznymi, generowane przez działalności antropogeniczne (nawozy sztuczne, gnojowice).

Potencjalny rozwój zabudowy w ramach wyznaczonych stref spowoduje wzrost ilości powierzchni utwardzonych (place, parkingi) co wpłynie na zmiany w sposobie obiegu wody. Do głównych efektów, należy zaliczyć zmniejszenie ewapotranspiracji, infiltracji i retencji oraz zwiększenie spływu powierzchniowego wód opadowych. Aby temu przeciwdziałać, należy zastosować nowoczesne materiały i urządzenia, które zminimalizują potencjalne zagrożenia.

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także magazynów energii) a także wyznaczono strefę umożliwiającą realizację elektrowni wiatrowej. W wyniku realizacji tych obiektów, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne.

W celu zapewnienia ochrony wód, należy dążyć do:

- zapewnienia odprowadzenia ścieków do kanalizacji, z tymczasowym dopuszczeniem gromadzenia w szczelnych zbiornikach bezodpływowych, a następnie ich efektywnego oczyszczania oraz kontroli ich szczelności,

- pełnej kanalizacji miejscowości z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni gwarantującej eliminację związków azotu i fosforu,
- nielokalizowania budynków w miejscach podmokłych i potencjalnie podtapianych, ani na glebach torfowych,
- utrzymania dostępu do jezior tylko w miejscach zorganizowanych, przy pełnej ochronie roślinności strefy brzegowej jezior na pozostałych odcinkach,
- ochrony jezior poprzez utrzymanie powiązań ekologicznych z siedliskami.

6.2.4 Przewidywane oddziaływania na powietrze i klimat

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, może potencjalnie wpłynąć na zmianę stanu czystości powietrza atmosferycznego na obszarach przewidzianych do zagospodarowania. Będą to jednak zmiany okresowe, krótkotrwałe i bezpośrednie (emisja występować będzie wyłącznie w czasie prowadzenia prac) zgodne z obowiązującymi normami. Wystąpią tylko na etapie budowlanym i będą wiązały się z lokalnym wzrostem emisji zanieczyszczeń powietrza – zwłaszcza pyłu – na skutek prac ziemnych (wykopów, itp.), wzrostem substancji spalinowych, których źródłem będą maszyny budowlane i sprzęt ciężki obsługujący poszczególne budowy.

Głównym źródłem emisji powierzchniowej (tzw. niskiej emisji) są indywidualne źródła ciepła. Z uwagi na zasilanie kotłowni węglem słabej jakości, wyeksploatowanym piecom i spalaniu odpadów, stanowią one najważniejsze przyczyny wysokiej emisji pyłów i benzo(a)pirenu. Należy dążyć do zwiększenia wykorzystania alternatywnych źródeł energii w zakresie gospodarstw indywidualnych.

Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu ogólnego przyczyniła się do pogorszenia jakości powietrza na skutek zwiększonej emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania, konieczne jest przeprowadzenie modernizacji dróg o złym stanie technicznym, usprawnienie organizacji ruchu, promowanie transportu zbiorowego oraz rozbudowa infrastruktury dla rowerzystów i pieszych.

Emisja punktowa (przemysłowa), to również istotny czynnik kształtujący jakość powietrza. Źródłem tej emisji są procesy technologiczne i systemy grzewcze działające w zakładach przemysłowych. Największy wpływ na całkowitą emisję przemysłową mają zakłady produkcyjne wykorzystujące procesy technologiczne wymagające spalania paliw. Na obszarze gminy znajdują się obecnie cztery bardziej znaczące zakłady produkcyjne. Należy jednak zaznaczyć, że w projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy gospodarcze – SP, w obrębie których istnieje możliwość powstania nowych zakładów produkcyjnych i usługowych, które będą stanowiły potencjalnie źródło emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Jednak na etapie sporządzania niniejszego opracowania, nie jest możliwe określenie skali tego oddziaływania. Przy zagospodarowaniu wskazanych terenów muszą zostać spełnione normy zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. *w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 845).

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także

magazynów energii) a także wyznaczono strefę umożliwiającą realizację elektrowni wiatrowej. W wyniku realizacji tych obiektów, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na powietrze i klimat. **Powstanie elektrowni wiatrowych i słonecznych w dłuższej perspektywie będzie miało pozytywny wpływ na klimat. Przyczyni się do ograniczania produkcji energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych i w konsekwencji obniżania emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery.**

6.2.5 Przewidywane oddziaływania na klimat akustyczny i pola elektromagnetyczne

Podstawowym wskaźnikiem klimatu akustycznego jest sumaryczny poziom hałasu, na który składają się oddziaływania:

- hałasu komunikacyjnego od dróg, który rozprzestrzenia się na odległe obszary ze względu na rozległość źródeł,
- hałasu przemysłowego obejmującego swym zasięgiem najbliższe otoczenie.

W skład sieci komunikacyjnej gminy Dobrzany wchodzi droga wojewódzka nr 151, jednak przebiega ona na obrzeżach gminy – zaledwie na odcinku 2,6 km, na wschód od miejscowości Bytowo. Dobrzany są także miejscowością, do której nie prowadzą drogi krajowe. Przez gminę przebiegają natomiast drogi gminne i powiatowe. Nie przewiduje się, aby realizacja ustaleń planu ogólnego przyczyniła się do pogorszenia jakości powietrza na skutek zwiększonej emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania, konieczne jest przeprowadzenie modernizacji dróg o złym stanie technicznym, usprawnienie organizacji ruchu, promowanie transportu zbiorowego oraz rozbudowa infrastruktury dla rowerzystów i pieszych.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefę planistyczną umożliwiającą potencjalną realizację wież elektrowni wiatrowej, jednak dopiero na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz w raporcie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, zostanie ustalone usytuowanie poszczególnych wież w stosunku do terenów chronionych akustycznie. Turbiny wiatrowe są źródłem hałasu mechanicznego, emitowanego przez przekładnię i generator, szumu aerodynamicznego, emitowanego przez obracające się łopaty wirnika oraz hałasu infradźwiękowego. Podstawowym sposobem na ograniczenie uciążliwości hałasu generowanego przez elektrownie wiatrowe, jest utrzymanie odpowiedniej odległości wież od terenów zabudowy mieszkaniowej.

Ostatecznie, decyzja odnośnie ilości i rozmieszczenie elektrowni wiatrowych zostanie podjęta na etapie uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, po zebraniu i przeanalizowaniu wszystkich informacji, dotyczących oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Na tym etapie będzie również musiała zostać przeprowadzona analiza oddziaływania przedsięwzięcia na zdrowie ludzi w zakresie oddziaływania infradźwięków oraz pola i promieniowania elektromagnetycznego. W związku z art. 147 ustawy *Prawo Ochrony Środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. instalacje emitujące do środowiska hałas wymagają przeprowadzenia okresowych pomiarów wielkości emisji hałasu do środowiska.

Na terenach przeznaczonych na pobyt ludzi, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r.,

poz. 112,) obowiązują następujące dopuszczalne długotrwałe średnie poziomy dźwięku w dB, powodowane przez drogi lub linie kolejowe:

- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 64 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, terenów szpitali w miastach;
- L_{DWN} (przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku) = 68 dB, L_N (przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy) = 59 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz terenów mieszkaniowo – usługowych.

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także magazynów energii). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r. poz. 2448), nie przewiduje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów natężenia pola elektromagnetycznego w strefach, gdzie dopuszczono możliwość lokalizacji elektrowni fotowoltaicznych, jak również elektrowni wiatrowej.

6.2.6 Przewidywane oddziaływania na powierzchnię ziemi

Oddziaływanie na glebę i powierzchnię terenów, będzie wynikiem różnych form użytkowania terenu. W strefach, gdzie dopuszczono realizację nowej zabudowy, zaburzenia struktury gruntu i gleby nastąpią w miejscach budowy obiektów kubaturowych. Będą one miały charakter trwałe. Na terenach tych w związku z realizacją zainwestowania, nastąpi zabudowanie powierzchni materiałami nieprzepuszczalnymi. Grunt zostanie częściowo zniwelowany, a powierzchniowa warstwa gleby zniszczona i zastąpiona gruntem antropogenicznym. Wystąpią zatem oddziaływania bezpośrednio, długoterminowe i stałe poprzez zajmowanie gruntów pod zabudowę mieszkaniową i zabudowę usługową. Wystąpią również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia prac budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.).

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także magazynów energii). W wyniku realizacji tych obiektów, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na powierzchnię ziemi. Elektrownie fotowoltaiczne z liniami elektroenergetycznymi, będą stanowiły elementy nietrwale związane z gruntem, które po okresie eksploatacji będą mogły być usunięte, a tereny ponownie użytkowane rolniczo.

Lokalizacja elektrowni wiatrowej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną będzie miała wpływ na naturalną powierzchnię ziemi w fazie budowy. Jednakże nie spowoduje jej deformacji w stopniu niekorzystnym dla środowiska i krajobrazu, gdyż wieże elektrowni wiatrowej są obiektami punktowymi. Budowa dróg niezbędnych dla obsługi elektrowni nie będzie powodowała deformacji

naturalnej powierzchni ziemi, gdyż zostaną one wkomponowane w naturalną rzeźbę terenu. **Szczegółowe oddziaływanie przedsięwzięcia na powierzchnię ziemi, zostanie przeprowadzone, na etapie sporządzania raportu oddziaływania na środowisko.**

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, będzie częściowo wpływać na zmianę powierzchni ziemi oraz zmianę struktury i funkcjonowania innych elementów środowiska w sposób trwały lub długotrwały. Należy jednak stwierdzić, że zjawiska te, są naturalnym następstwem rozwoju obszarów zurbanizowanych, prowadzącym do podniesienia standardu i jakości życia jej mieszkańców oraz poprawy ładu przestrzennego.

6.2.7 Zagrożenia poważną awarią

Poważna awaria, zgodnie z definicją ustawową, to zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej substancji niebezpiecznych prowadzących do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. Ochrona środowiska przed poważną awarią, zwaną dalej „awarią”, oznacza zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska.

Zaliczenie do zakładów zagrożonych poważną awarią następuje na podstawie Rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. *w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 138).

Obecnie na obszarze gminy Dobrzany nie znajdują się zakłady zakwalifikowane jako zagrożone poważną awarią. Natomiast, w projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne – SP strefy gospodarcze, w ramach których na dalszych etapach procesu planistycznego możliwa będzie realizacja tego typu inwestycji.

6.2.8 Przewidywane oddziaływania na krajobraz

Potencjalne negatywne oddziaływanie na krajobraz wynikające z ustaleń projektu planu ogólnego gminy Dobrzany, związane jest przede wszystkim z przekształcaniem terenów dotychczas niezainwestowanych pod zabudowę – głównie mieszkaniową, usługową i gospodarczą oraz z realizacją nowej lub rozbudową istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na tych obszarach, a także z umożliwieniem realizacji elektrowni słonecznych w ramach terenów rolniczych.

W wyniku realizacji nowej zabudowy tereny rolnicze, częściowo otwarte, zostaną zabudowane i ogrodzone. W otoczeniu nowopowstałej zabudowy, pojawi się nowa szata roślinna. Powstaną ciągi komunikacyjne, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. Należy jednak zaznaczyć, że realizacja nowych stref zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, usługowej czy gospodarczej została dopuszczona głównie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie istniejących już struktur osadniczych, w związku z tym ograniczone zostało ryzyko rozlewania się zabudowy i negatywne oddziaływanie na krajobraz otwarty.

Znaczące przekształcenie krajobrazu nastąpi w strefie produkcji rolniczej, w której w dodatkowym profilu funkcjonalnym wskazano teren elektrowni wiatrowej. Wpływ potencjalnej realizacji elektrowni wiatrowej na krajobraz, w zakresie ekspozycji i panoramy widokowej zostanie dokładnie przeanalizowany na etapie wykonywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W ramach wybranych stref planistycznych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, w tym lokalizację obiektów i urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – systemów fotowoltaicznych, wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (także magazynów energii). W wyniku realizacji tych obiektów, wprowadzone zostaną nowe elementy dominujące w krajobrazie, dotychczas rolniczym – pozbawionym dominant.

W przypadku obszarów, w ramach których w projekcie *Audytu krajobrazowego województwa zachodniopomorskiego* wyznaczono krajobrazy priorytetowe – „Krajobraz wiejski okolic wsi Krzemień i Bytowo” oraz „Krajobraz leśny wraz z jeziorem Okole”, ograniczono zabudowę terenów otwartych oraz zapewniono zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania tych terenów, poprzez wyznaczenie w ich obrębie stref najbardziej adekwatnych dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczających w największym stopniu ryzyko degradacji krajobrazu – stref otwartych (SO), co jest zgodne ze wskazaniami planistycznymi dla tych obszarów.

6.2.9 Przewidywane oddziaływania na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego z uwagi na swój ogólny charakter i szeroki zakres obszarowy opracowania, a przy tym wąski zakres tematyczny, nie precyzuje szczegółowych regulacji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Uwzględnia jedynie w sposób pośredni lokalizację obiektów i obszarów zabytkowych, poprzez określenie parametrów zabudowy i zagospodarowania terenów dla konkretnych stref planistycznych w kontekście istniejącej struktury przestrzennej i historycznej.

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany uwzględniono obszary i obiekty o znaczących wartościach kulturowych, w tym m.in. kościoły, cmentarze, zespoły dworsko-parkowe, relikty dawnej zabudowy oraz tradycyjnych układów ruralistycznych. W strefach, w których są zlokalizowane, określono parametry zabudowy w sposób spójny z istniejącą strukturą przestrzenną, a strefy planistyczne wyznaczono w sposób niegenerujący uciążliwości dla terenów sąsiednich. W związku z powyższym, nie przewiduje się wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na zabytki i dobra materialne.

Szczegółowe ustalenia dotyczące bezpośredniej ochrony zabytków, obejmujące między innymi ustalenia dla stref konserwatorskich czy stref ochrony archeologicznej, zostaną określone na dalszym etapie prac planistycznych, przy sporządzaniu planów miejscowych.

6.2.10 Przewidywane oddziaływania na obszary chronione

Z punktu widzenia realizacji projektu planu ogólnego gminy Dobrzany, istnieje potencjalne ryzyko wystąpienia oddziaływania na zlokalizowane w obrębie tego terenu następujące obszary chronione:

- Iński Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067,
- 3 użytki ekologiczne (UE Ptaszyniec, UE Bagno Ciszewo, UE Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX),
- 6 pomników przyrody,
- chronione siedliska przyrodnicze,
- 4 obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Łąki koło Kępna, Dolina Reczycy, Dolina Iny i Pęczinki, Jaźwcowa Góra.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA IŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni i nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz jedynie wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych. W związku z tym, **ustalenia projektu planu ogólnego gminy Dobrzany nie naruszają zakazów zawartych w § 3 rozporządzenia Nr 14/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377), dotyczących zakazu:**

- 1) Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Zakaz nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne w ramach, których potencjalnie mogłyby być realizowane przedsięwzięcia (do ustalenia na kolejnym etapie prac planistycznych, przy sporządzaniu planów miejscowych) wskazane w rozporządzeniu z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (dotyczy to przede wszystkim stref produkcji rolniczej – SR), jednak to ich skala decydować będzie o tym, czy zostaną one zakwalifikowane jako przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz czy sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko będzie obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykaże brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku.

- 2) Umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej.
Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.
- 3) Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych. Zakaz

nie dotyczy gruntów rolnych pokrytych samosiewami drzew i krzewów do wieku 15 lat oraz miejsc wyznaczonych do prowadzenia czynnej ochrony przyrody.

W ramach stref planistycznych wyznaczonych w projekcie planu ogólnego, znajdują się tereny zadrzewione. W związku z tym, w celu zapewnienia im ochrony, na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) należy w taki sposób wyznaczyć tereny elementarne, aby uwzględnić te ograniczenia.

- 4) Pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także mineralów i bursztynu.

Projekt planu ogólnego nie wyznacza stref planistycznych w ramach, których możliwa byłaby realizacji takich przedsięwzięć.

- 5) Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych.

Projekt planu ogólnego nie wyznacza stref planistycznych w ramach, których możliwa byłaby realizacja przedsięwzięć trwale zniekształcających rzeźbę terenu.

- 6) Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.

Projekt planu ogólnego nie wyznacza stref planistycznych w ramach, których możliwa byłaby realizacja przedsięwzięć przyczyniających się do zmiany stosunków wodnych.

- 7) Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej; zakaz nie dotyczy brzegów rzek w ramach zwartych kompleksów istniejącej zabudowy oraz miejsc wskazanych w planie ochrony.

W projekcie planu ogólnego, w sąsiedztwie jeziora Krzemień wyznaczono nową strefę zieleni i rekreacji – 19SN, a w przypadku strefy 9SN poza objęciem nią terenów już zagospodarowanych i użytkowanych w celach rekreacyjnych, rozszerzono jej zasięg o teren rolniczy. Obydwie strefy zlokalizowane są w odległości mniejszej niż 100 m od linii brzegowej jeziora Krzemień. W związku z tym, na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) należy w taki sposób wyznaczyć tereny elementarne, aby uwzględnić odstępstwo od tego zakazu, dla możliwości realizacji turystyki wodnej. W przypadku terenu 19SN nie przewiduje się realizacji zabudowy.

- 8) Likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych.
W ramach stref planistycznych wyznaczonych w projekcie planu ogólnego, znajdują się zbiorniki wodne i obszary wodno-błotne. W związku z tym, w celu zapewnienia im ochrony, na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) należy w taki sposób wyznaczyć tereny elementarne, aby uwzględnić te ograniczenia.

- 9) Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych.

Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.

- 10) Prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.

- 11) Utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych.

Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.

- 12) Organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.

- 13) Używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych; nie dotyczy statków jednostek ratowniczych, jednostek organizacyjnych właściciela wód lub urzędzeń wodnych zlokalizowanych na wodach, inspektorów żeglugi śródlądowej, Państwowej i Społecznej Straży Rybackiej, promów w ciągu dróg publicznych, prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej oraz wykonywania zadań z zakresu ochrony przyrody przez Służbę Parku Krajobrazowego.

Zagadnienie to nie dotyczy ustaleń planu ogólnego.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny obowiązuje plan zadań ochronnych zawarty w rozporządzeniu Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2005 r. Nr 92, poz. 1874). W tabeli poniżej wskazano zagrożenia dla przedmiotu ochrony w Ińskim Parku Krajobrazowym (wynikające z § 4 uchwały) oraz przewidywane oddziaływanie planowanego zagospodarowania wynikające z ustaleń projektu planu ogólnego gminy Dobrzany.

Tabela 12 Zagrożenia oraz przewidywane oddziaływanie planowanego zagospodarowania na przedmiot ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego

Lp.	Zagrożenie	Przewidywane oddziaływanie planowanego zagospodarowania
1.	Zabudowa krajobrazu otwartego, powodująca degradację walorów przyrodniczych i krajobrazowych.	Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania w tym zakresie. W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy wielofunkcyjne wyłącznie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie istniejących jednostek osadniczych.
2.	Zabudowa (głównie rekreacyjna) w sąsiedztwie jezior powodująca: <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie barier ekologicznych, – zmiany warunków siedliskowych wskutek zabudowy, zanieczyszczenia wód, strefy brzegowej i okolicznych lasów, wycinania roślinności szuwarowej, w efekcie ustępowanie gatunków wrażliwych, – obniżenie wartości jezior jako bazy żerowej dla gatunków zwierząt nietolerujących obecności człowieka, ograniczenie dostępności do wód i swobodnego przejścia wzdłuż brzegów, 	W projekcie planu ogólnego, w sąsiedztwie jeziora Krzemień wyznaczono nową strefę zieleni i rekreacji – 19SN, a w przypadku strefy 9SN poza objęciem nią terenów już zagospodarowanych i użytkowanych w celach rekreacyjnych, rozszerzono jej zasięg o teren rolniczy. Obydwie strefy zlokalizowane są w odległości mniejszej niż 100 m od linii brzegowej jeziora Krzemień. W związku z tym, na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) należy w taki sposób wyznaczyć tereny elementarne, aby uwzględnić odstępstwo od

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO GMINY DOBRZANY

	– degradację krajobrazu.	tego zakazu, dla możliwości realizacji turystyki wodnej. W przypadku terenu 19SN nie przewiduje się realizacji zabudowy.
3.	Istniejąca i potencjalna eksploatacja kruszyw naturalnych oraz potencjalna torfu i kredy jeziornej, powodująca znaczne zmiany stosunków wodnych, zmiany warunków siedliskowych wiążące się z ustępowaniem gatunków wrażliwych oraz degradację krajobrazu poprzez niszczenie form geomorfologicznych.	W projekcie planu ogólnego nie wyznaczono stref planistycznych, w ramach których możliwa byłaby realizacja eksploatacji kruszyw.
4.	Budowa przemysłowych ferm zwierząt (zwłaszcza trzody chlewnej) lub wykorzystanie do tego celu istniejących obiektów inwentarskich (wysoka emisja zanieczyszczeń, produkcja nawozów przekraczająca możliwości ich racjonalnego stosowania) powodujące zmiany warunków siedliskowych, a w efekcie ustępowanie gatunków wrażliwych oraz znaczne obniżenie lokalnych walorów krajobrazowych i turystycznych.	W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy produkcji rolniczej – SR, w ramach których potencjalnie mogłyby być realizowane takie przedsięwzięcia. W związku z tym, na kolejnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) należy w taki sposób wyznaczyć tereny elementarne, aby uwzględnić te ograniczenia.
5.	Zalesienia planowe i samosiewne terenów porolnych, co w efekcie pociąga za sobą: – likwidację jednego z koronnych walorów przyrodniczych Parku – mozaikowość siedlisk i krajobrazu, – likwidację bardzo atrakcyjnych widoków panoramicznych na Park, – likwidację czytelności fizjonomicznych granic Parku.	Plan ogólny nie reguluje tych zagadnień.
6.	Rosnące natężenie ruchu drogowego, powodujące: – tworzenie barier ekologicznych w najcenniejszych fragmentach Parku i otuliny, śmierć zwierząt na drogach, – hałas i zanieczyszczenie powietrza, – zmiany warunków siedliskowych w wyniku zanieczyszczeń motoryzacyjnych, w efekcie przekształcanie ekosystemów i ustępowanie gatunków wrażliwych, – rozprzestrzenianie obcych gatunków zwierząt i roślin.	Plan ogólny nie reguluje tych zagadnień.
7.	Zaniechanie wykorzystania rolniczego gruntów ornych, łąk i pastwisk powodujące: – zmniejszanie się powierzchni ekosystemów otwartych (w wyniku sukcesji roślinności zaroślowej i leśnej), w tym zwłaszcza łąk i pastwisk, – ustępowanie gatunków typowych dla agrocoenoz oraz ustępowanie gatunków i degradacja siedlisk, których występowanie warunkowane jest ekstensywnym użytkowaniem łąkarskim lub pastwiskowym.	Plan ogólny nie reguluje tych zagadnień.
8.	Zmniejszenie powierzchni starodrzewu w lasach	W projekcie planu ogólnego wszystkie większe

	jako siedlisk kluczowych w Ostoi Ińskiej gatunków ptaków.	kompleksy leśne zostały włączone do stref najbardziej adekwatnych dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczających w największym stopniu możliwość ich degradacji – stref otwartych (SO). W przypadku lasów zlokalizowanych w obrębie pozostałych stref, na kolejnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych.
9.	Intensyfikacja prac leśnych zwłaszcza w sezonie lęgowym.	Plan ogólny nie reguluje tych zagadnień.
10.	Rozwój przemysłu w mieście Ińsko i jego najbliższej okolicy, który z uwagi na specyficzną lokalizację w centrum Pojezierza Ińskiego obniża walory przyrodnicze i krajobrazowe poprzez: <ul style="list-style-type: none"> – hałas, – wzmożony transport i ruch drogowy przez tereny Parku, – wprowadzanie elementów dysharmonijnych w krajobrazie, znaczące obniżenie walorów turystycznych i rekreacyjnych Ińska oraz okolic. 	Nie dotyczy.
11.	Lokalizacja masztów telefonii komórkowej negatywnie oddziałujących na krajobraz.	Plan ogólny nie reguluje tych zagadnień.
12.	Potencjalna lokalizacja pojedynczych elektrowni i farm wiatrowych, stanowiących duże zagrożenie dla ptaków oraz powodujących degradację krajobrazu.	W projekcie planu ogólnego nie wyznaczono stref planistycznych, w ramach których możliwa byłaby realizacja elektrowni i farm wiatrowych.

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany w następujący sposób uwzględniono wytyczne zawarte w planie zadań ochrony dla Ińskiego Parku Krajobrazowego:

- 1) Redukcja proponowanych terenów pod zabudowę rekreacyjną.
Do projektu planu ogólnego gminy Dobrzany złożono wnioski, w których wnoszono o wyznaczenie stref umożliwiających realizację zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej, w tym również rekreacji indywidualnej i usług turystyki w ramach 138 działek ewidencyjnych (położonych na obszarze IPK). W projekcie planu uwzględniono 3 działki i włączono je do odpowiednich stref planistycznych umożliwiających realizację zabudowy, wyłącznie na terenach położonych w obszarze uzupełnienia zabudowy (OUZ).
- 2) Przeciwdziałanie podziałom nieruchomości i w następstwie zabudowie otwartego krajobrazu rolniczego oraz stref nadbrzeżnych jezior. Wyznaczenie obszarów z zakazem zabudowy, obejmujących atrakcyjne krajobrazowe tereny i wnętrza, w oparciu o ustalenia planu ochrony.
Ochronę najbardziej atrakcyjnych pod względem krajobrazowo obszarów, zapewniono poprzez włączenie ich do stref najbardziej adekwatnych dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczających w największym stopniu możliwość ich przekształcania – stref otwartych (SO). Strefy wielofunkcyjne wyznaczano jako uzupełnienie bądź rozszerzenie (zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi) istniejących jednostek osadniczych. Na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów

miejscowych) należy wyznaczać tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, w tym zapewnić bezpośrednią ochronę stref nadbrzeżnych jezior.

- 3) Przeciwdziałanie podziałom nieruchomości w obrębie wsi prowadzących do rozlewania się struktur ruralistycznych w sposób chaotyczny i niekontrolowany. Wyznaczenie maksymalnego zasięgu rozwoju jednostek osadniczych oraz w oparciu o ustalenia planu ochrony.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy planistyczne wielofunkcyjne związane głównie z zabudową mieszkaniową, zagrodową czy usługową wyłącznie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie (zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi) istniejących struktur osadniczych, czyli terenów już zabudowanych i poddanych przekształceniom. Obszary uzupełnienia zabudowy wyznaczono tylko w zgrupowaniu pięciu i więcej budynków mieszkalnych.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu, nie jest możliwe na etapie sporządzania niniejszego dokumentu, dokonanie jednoznacznej analizy wpływu realizacji planowanego zagospodarowania na przedmiot ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego. Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA OBSZAR SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW NATURA 2000 OSTOJA IŃSKA PLB320008

Na terenie obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008 (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r., poz. 1931 ze zm.).

W planie ogólnym gminy Dobrzany wyznaczono strefy planistyczne zgodnie z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz istniejącym stanem zagospodarowania, uwzględniając przy tym lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

Na terenach zlokalizowanych w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008, wyznaczono następujące strefy planistyczne umożliwiające wprowadzenie nowego zagospodarowania na gruntach dotychczas użytkowanych rolniczo:

- 10SP – otulina Ińskiego Parku Krajobrazowego, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008;
- 24SJ – otulina Ińskiego Parku Krajobrazowego, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008;
- 4SN – otulina Ińskiego Parku Krajobrazowego, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008;

- 19SN – Iński Park Krajobrazowy, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008, obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067;
- 9SN – Iński Park Krajobrazowy, obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008, obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067.

W ramach części terenów zlokalizowanych na obszarze Natura 2000 Ostoja Ińska wyznaczono także strefy planistyczne produkcji rolniczej – SR umożliwiające realizację zabudowy związanej z prowadzoną produkcją. Natomiast należy zaznaczyć, że realizacja potencjalnych inwestycji na tych terenach możliwa będzie jedynie na podstawie sporządzonego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono następujące strefy otwarte: 3SO, 4SO, 5SO, 6SO, 7SO, 8SO, 9SO, 12SO, 13SO, 14SO, 15SO, 16SO, 17SO, 18SO i 19SO oraz strefy produkcji rolniczej: 21SR, 23SR, 25RS oraz 32SR, w których w dodatkowym profilu funkcjonalnym wskazano również przeznaczenie – tereny lokalizacji elektrowni słonecznych. **Spośród w sumie 64 działek ewidencyjnych, w ramach których dopuszczono możliwość realizowania takiej inwestycji, dla 46 działek zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy na realizację instalacji fotowoltaicznych.**

W ramach terenów objętych projektem planu ogólnego gminy Dobrzany, występują siedliska oraz potencjalne miejsca żerowania ptaków, stanowiących przedmiot ochrony na obszarze Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008. W tabeli poniżej zamieszczono gatunki ptaków, których stanowiska zostały wyróżnione na terenie gminy Dobrzany **wraz ze wskazaniem poszczególnych zagrożeń dla każdego gatunku. Podkreślono te zagrożenia, które potencjalnie mogą być następstwem wprowadzenia ustaleń projektu planu ogólnego** w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i w decyzjach o warunkach zabudowy.

Tabela 13 Zagrożenia dla poszczególnych gatunków ptaków występujących na terenie gminy Dobrzany, będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska (PLH320008)⁴⁵

Przedmiot ochrony	Zagrożenia
Bąk (zwyczajny) <i>Botaurus stellaris</i>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>koszenie lub usuwanie szuwarów, niekontrolowane i niewłaściwe pozyskiwanie trzciny skutkujące zanikiem miejsc lęgowych;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • wypalanie trzcinowisk skutkujące utratą miejsc lęgowych; • <u>zasypywanie i osuszanie terenu w pobliżu miejsc występowania;</u> • zanieczyszczenie wody substancjami toksycznymi powodującymi zmniejszenie bazy pokarmowej oraz śmiertelność ptaków; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
Bielik (zwyczajny) <i>Haliaeetus albicilla</i>	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość kolizji z napowietrznymi liniami elektrycznymi, zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk; • <u>zabudowa obrzeży zbiorników wodnych skutkująca degradacją i utratą terenów żerowiskowych;</u>

⁴⁵ Natura 2000 – Standardowy Formularz Danych

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>niepokojenie ptaków w wyniku działalności człowieka np. penetracji turystycznej skutkujące płoszeniem ptaków lub niszczeniem gniazd;</u> • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • zanieczyszczenie wody substancjami toksycznymi powodującymi zmniejszenie bazy pokarmowej oraz śmiertelność ptaków; • całkowita wycinka starodrzewu skutkująca utratą miejsca gniazdowania;
<p>Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • <u>koszenie lub usuwanie szuwarów, niekontrolowane i niewłaściwe pozyskiwanie trzciny skutkujące zanikiem miejsc lęgowych;</u> • <u>osuszanie podmokłych i zabagnionych terenów śródleśnych, zasypywanie i osuszanie oczek wodnych skutkujące utratą żerowisk i lęgowisk;</u> • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
<p>Bocian czarny <i>Ciconia nigra</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość kolizji z napowietrznymi liniami elektrycznymi, zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk; • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • zanieczyszczenie wody substancjami toksycznymi powodującymi zmniejszenie bazy pokarmowej oraz śmiertelność ptaków;
<p>Cyranka (zwyczajna) <i>Anas querquedula</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>presja turystyczna i niekontrolowany rozwój infrastruktury w sąsiedztwie lęgowisk gatunku;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą lęgowisk; • <u>osuszanie podmokłych i zabagnionych terenów śródpolnych, zasypywanie i osuszanie oczek wodnych skutkujące utratą żerowisk i lęgowisk;</u> • zmniejszenie się powierzchni ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na rzecz pól uprawnych skutkujące utratą siedlisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
<p>Derkacz (zwyczajny) <i>Crex crex</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zarastanie łąk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego lub uprawy skutkujące utratą lęgowisk oraz utratą bazy żerowiskowej; • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • mechanizacja rolnictwa (szybkotnące kosiarki rotacyjne, przyspieszenie terminów koszenia, metody koszenia) skutkuje utratą lęgowisk i śmiertelnością ptaków dorosłych; • zakładanie wielkoobszarowych plantacji monokulturowych np. orzechów włoskich, czy jabłoni skutkujące utratą żerowisk; • zalesienia łąk i nieużytków skutkujące utratą terenów żerowiskowych; • scalanie mniejszych upraw w uprawy wielkoobszarowe prowadzące do zaniku miedz i zakrzaczeń śródpolnych/śródlądowych z udziałem niewielkich obszarowo nieużytków, które stanowią dogodne siedlisko dla gatunku;
<p>Dzięcioł czarny <i>Dryocopus martius</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona ilość dogodnych miejsc lęgowych i żerowiskowych; • całkowite usuwanie z lasu martwych i obumierających drzew skutkujące utratą bazy pokarmowej dla gatunku; • brak kęp starodrzewów na zrębach skutkujące utratą lęgowisk; • całkowite usuwanie starego drzewostanu i ograniczanie jego powierzchni skutkujące utratą siedlisk;
<p>Gągoł <i>Bucephala clangula</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>presja turystyczna i niekontrolowany rozwój infrastruktury w sąsiedztwie lęgowisk gatunku;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • osuszania śródpolnych oczek wodnych i torfowisk skutkująca utratą żerowisk i lęgowisk; • intensywna eutrofizacja jezior, stawów, oczek wodnych wskutek działania biogenów spływających z otaczających je pól i użytków zielonych, skutkująca utratą siedlisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy

	<p>żerowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • całkowita wycinka starodrzewu i pojedynczych drzew dziuplastych w pobliżu jezior skutkująca utratą miejsc lęgowych gatunku;
<p>Gęgawa (Gęś) <i>Anser anser</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>niepokojenie ptaków w wyniku działalności gospodarczej prowadzonej w pobliżu stanowisk lęgowych i turystyki skutkujące płoszeniem ptaków lub niszczeniem gniazd;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • <u>usuwanie lub zmniejszanie powierzchni szuwarowej na zbiornikach wodnych, zwłaszcza na stawach i jeziorach, skutkujące utratą siedlisk;</u> • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • zalesienia terenów podmokłych łąk i pól sąsiadujących ze zbiornikami wodnymi skutkujące utratą żerowisk; • intensyfikacja gospodarki rybackiej powodująca zanik naturalnych siedlisk; • intensywna eutrofizacja jezior, stawów, oczek wodnych wskutek działania biogenów spływających z otaczających je pól i użytków zielonych, skutkująca utratą siedlisk; • osuszania śródpolnych oczek wodnych i torfowisk skutkujące utratą żerowisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
<p>Kania czarna <i>Milvus migrans</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>zanik różnorodności otwartego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, monokultury) powodująca utratę żerowisk;</u> • <u>powiększająca się antropopresja w strefie przybrzeżnej jezior skutkująca utratą żerowisk;</u> • zmiana ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywne użytkowanie uprawy skutkuje utratą żerowisk; • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • całkowity wyręb starych drzew na obszarach leśnych w pobliżu zbiorników wodnych skutkuje utratą miejsc lęgowych;
<p>Kania ruda <i>Milvus milvus</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>powiększająca się antropopresja w strefie przybrzeżnej jezior, skutkująca utratą żerowisk;</u> • możliwość kolizji z napowietrznymi liniami elektrycznymi, zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk gatunku; • <u>zanik różnorodności otwartego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, monokultury) powoduje utratę żerowisk;</u> • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • zmiana ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywne użytkowanie uprawy skutkuje utratą żerowisk; • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • całkowity wyręb starych drzew na obszarach leśnych w pobliżu zbiorników wodnych skutkuje utratą miejsc lęgowych;
<p>Krakwa <i>Anas strepera</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>powiększająca się antropopresja w strefie przybrzeżnej jezior, skutkująca utratą żerowisk;</u> • możliwość kolizji z napowietrznymi liniami elektrycznymi, zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk gatunku; • <u>zanik różnorodności otwartego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, monokultury) powoduje utratę żerowisk;</u> • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • zmiana ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywne użytkowanie uprawy

	<p>skutkuje utratą żerowisk;</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • całkowity wyrąb starych drzew na obszarach leśnych w pobliżu zbiorników wodnych skutkuje utratą miejsc lęgowych;
<p>Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • intensyfikacja rolnictwa związana z chemizacją upraw (stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych) skutkująca zmniejszaniem się bazy pokarmowej dla gatunku; • <u>niepokojenie ptaków w wyniku działalności gospodarczej prowadzonej w pobliżu stanowisk lęgowych i turystyki skutkujące płoszeniem ptaków lub niszczeniem gniazd;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • osuszania śródpolnych oczek wodnych i torfowisk skutkujące utratą żerowisk i legowisk; • intensywna eutrofizacja jezior, stawów, oczek wodnych wskutek działania biogenów spływających z otaczających je pól i użytków zielonych, skutkująca utratą siedlisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
<p>Nurogęś <i>Mergus merganser</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>presja turystyczna i niekontrolowany rozwój infrastruktury w sąsiedztwie lęgowisk gatunku;</u> • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • intensywna eutrofizacja jezior, stawów, oczek wodnych wskutek działania biogenów spływających z otaczających je pól i użytków zielonych, skutkująca utratą siedlisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej; • całkowite usuwanie pojedynczych drzew dziuplastych (żywych i martwych) w pobliżu jezior i stawów skutkuje utratą lęgowisk;
<p>Orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>zanik różnorodności otwartego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (likwidacja zabagnień i oczek wodnych, usuwanie zadrzewień, monokultury) powoduje utratę żerowisk;</u> • ograniczona ilość dogodnych miejsc lęgowych; • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • zalesianie śródleśnych i przyleśnych terenów otwartych skutkujące utratą żerowisk; • zmiana ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk na intensywne użytkowanie uprawy skutkuje utratą żerowisk; • <u>niepokojenie ptaków w wyniku działalności człowieka np. penetracji turystycznej skutkujące płoszeniem ptaków lub niszczeniem gniazd;</u> • zalesienia łąk i nieużytków skutkujące utratą terenów żerowiskowych; • przekształcenie dużych powierzchni otwartych (łąk, pastwisk, ugorów, nieużytków) może spowodować zmniejszenie bazy żerowej dla gatunku; • całkowita wycinka starodrzewu skutkująca utratą miejsca gniazdowania gatunku;
<p>Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • presja naziemnych drapieżników i ptaków krukowatych w okresie gniazdowym; • intensywne metody gospodarowania na stawach rybnych, pogłębianie stawów, niszczenie roślinności wynurzonej i likwidacja wysp na stawach hodowlanych skutkują utratą siedlisk; • <u>osuszanie terenów podmokłych, zasypywanie zbiorników wodnych skutkujące utratą siedlisk;</u> • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy żerowej;
<p>Zimorodek (zwycajny) <i>Alcedo atthis</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>penetracja nabrzeży rzek i jezior przez wędkarzy skutkująca utratą lęgowisk;</u> • <u>rozwój turystyki i rekreacji w pobliżu rzek i jezior np. kajakarstwo, skutkujący utratą lęgowisk;</u> • presja naziemnych drapieżników w tym uciekinierów z ferm w okresie gniazdowym; • całkowite odlesianie brzegów rzek i jezior skutkuje utratą lęgowisk; • obniżenie poziomu wód powierzchniowych prowadzące do zaniku miejsc lęgowych i bazy

	<p>żerowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość kolizji z napowietrznymi liniami elektrycznymi, zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk gatunku; • intensyfikacja rolnictwa związana z chemizacją upraw (stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych) skutkująca zmniejszaniem się bazy pokarmowej dla gatunku; • <u>osuszania śródpolnych oczek wodnych i torfowisk skutkują utratą łęgowisk;</u> • zalesianie śródleśnych terenów otwartych skutkujące utratą żerowisk; • możliwość kolizji z masztami i antenami komunikacyjnymi zlokalizowanymi w sąsiedztwie stanowisk gatunku; • zarastanie łąk, pastwisk i pól uprawnych w wyniku zaniechania użytkowania kośnego i pastwiskowego lub uprawy skutkujące utratą bazy żerowiskowej; • presja naziemnych drapieżników w okresie gniazdowym; • budowa np. kopalni kruszyw w miejscach mogących naruszyć panujące na danym obszarze stosunki wodne; • zalesiania łąk i nieużytków skutkujące utratą terenów żerowiskowych; • budowa farm wiatrowych na terenie obszaru chronionego skutkująca możliwością kolizji z tymi obiektami; • zakładanie wielkoobszarowych plantacji monokulturowych np. orzechów włoskich, czy jabłoni skutkujące utratą żerowisk; • przekształcenie dużych powierzchni otwartych (łąk, pastwisk, ugorów, nieużytków) może spowodować zmniejszenie bazy żerowej dla gatunku.
<p>Żuraw (zwyczajny) <i>Grus grus</i></p>	

Głównym zagrożeniem wynikającym z istniejącego i planowanego zagospodarowania dla najcenniejszych gatunków ptaków chronionych w ramach obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska, występujących w gminie Dobrzany jest antropopresja w strefie przybrzeżnej jezior (niszczenie i wydeptywanie roślinności szuwarowej, płoszenie ptaków, zabudowa rozproszona obrzeży zbiorników wodnych itp.) skutkująca utratą miejsc żerowania. Istniejące i planowane zagospodarowanie może pośrednio wpływać także na osuszanie podmokłych i zabagnionych terenów śródleśnych, zasypywanie i osuszanie oczek wodnych skutkujące utratą żerowisk i łęgowisk.

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany dążono do redukcji liczby terenów wskazanych do objęcia strefami umożliwiającymi realizację zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej, w tym również rekreacji indywidualnej i usług turystyki. W celu ograniczenia presji inwestycyjnej na obszary o najcenniejszych walorach przyrodniczych, strefy planistyczne wielofunkcyjne wyznaczono wyłącznie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie (zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi) istniejących struktur osadniczych, czyli terenów już zabudowanych i poddanych przekształceniom.

Ochrona miejsc bytowania ptaków, będących przedmiotem ochrony w ramach obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008, została zapewniona poprzez wyznaczenie w ich obrębie w projekcie planu ogólnego stref najbardziej adekwatnych dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczających w największym stopniu ryzyko degradacji ich siedlisk – stref otwartych (SO). Na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych (w szczególności tereny lasów, wód i tereny zieleni naturalnej).

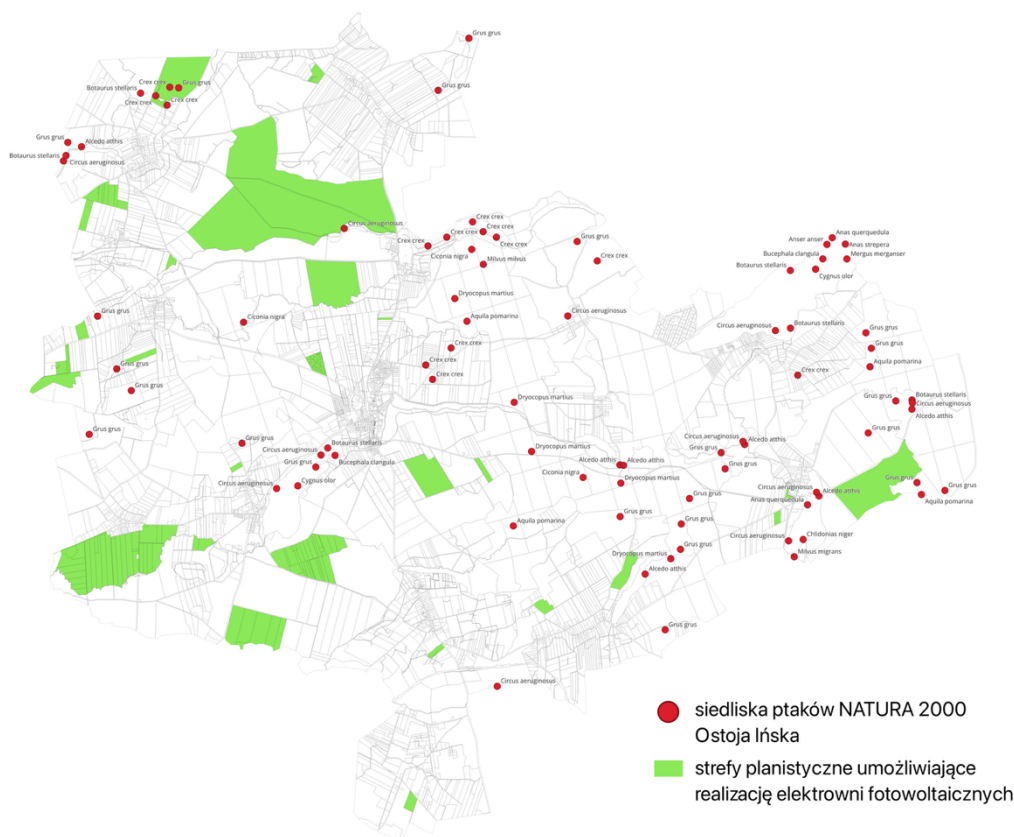

W ramach wskazanych terenów, **potencjalnie znaczne powierzchnie zostaną przeznaczone do zlokalizowania farm fotowoltaicznych, co może wpłynąć negatywnie na funkcjonowanie lokalnych ekosystemów np. poprzez ich fragmentaryzację.** Natomiast, w czasie eksploatacji elektrowni, teren biologicznie czynny zostanie zachowany w dobrej kulturze rolnej tzn. będzie koszony przynajmniej dwa razy w roku. Panele fotowoltaiczne nie będą trwale związane z gruntem, po zakończeniu eksploatacji teren inwestycji zostanie przywrócony do użytkowania rolniczego.

Zmiana przeznaczenia terenów rolniczych, łąk i pastwisk będzie oddziaływała na ograniczenie potencjalnych miejsc żerowania dla chronionych gatunków ptaków, jednak pod warunkiem kierowania się celami ochrony środowiska na dalszych etapach procesu planistycznego, jak również wspierania działań monitorujących utrzymanie obecnego stanu środowiska, nie przewiduje się, aby realizacja planowanego zagospodarowania naruszyła tereny lęgowe i żerowiska chronionych gatunków ptaków w stopniu, który spowodowałby widoczne zmniejszenie ich liczebności.

Określony profil podstawowy oraz wskazane funkcje z profilu dodatkowego umożliwiają na kolejnym etapie prac planistycznych wyznaczenie terenów elementarnych z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przyrodniczych.

Rysunek 20 Schemat rozmieszczenia stanowisk ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska PLH320008, na terenie gminy Dobrzany, na tle stref planistycznych dopuszczających realizację elektrowni słonecznych ⁴⁷

⁴⁷ opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni. Zawiera normy wskazujące jedynie ramy docelowego zagospodarowania, będące również wytycznymi dla działań realizowanych na dalszych etapach procesu planistycznego. Należy więc podkreślić, że **plan ogólny nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz jedynie wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych.**

Ze względu na ogólny charakter projektu planu, **nie jest możliwe na etapie sporządzania niniejszego dokumentu, dokonanie jednoznacznej analizy wpływu realizacji planowanego zagospodarowania na obszar Natura 2000 Ostoja Ińska.** Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć możliwych do realizacji w strefach produkcji rolniczej – SR i strefach gospodarczych – SP. **Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.**

Należy również zaznaczyć, że **w przypadku realizacji wszelkich inwestycji zaliczanych do grupy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, konieczne będzie przeprowadzenie odrębnej, szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko** (na etapie sporządzania planów miejscowych lub podczas uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Pozwoli to na zapewnienie niezbędnych środków ochronnych, poprzez dostosowanie parametrów dla planowanych przedsięwzięć w oparciu o lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefę planistyczną umożliwiającą potencjalną realizację wież elektrowni wiatrowej. Jednak szczegółowa ocena oddziaływania potencjalnego zagospodarowania na siedliska ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008, zostanie przeprowadzona na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego – przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzaniu raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz uzyskiwaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA SPECJALNY OBSZAR OCHRONY SIEDLISK NATURA 2000 POJEZIERZE IŃSKIE PLH320067

W granicach obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 obowiązuje rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w *sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie PLH320067* (Dz. U. z 2021 poz. 2126).

Do głównych zagrożeń dla siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Pojezierze Ińskie, należą:

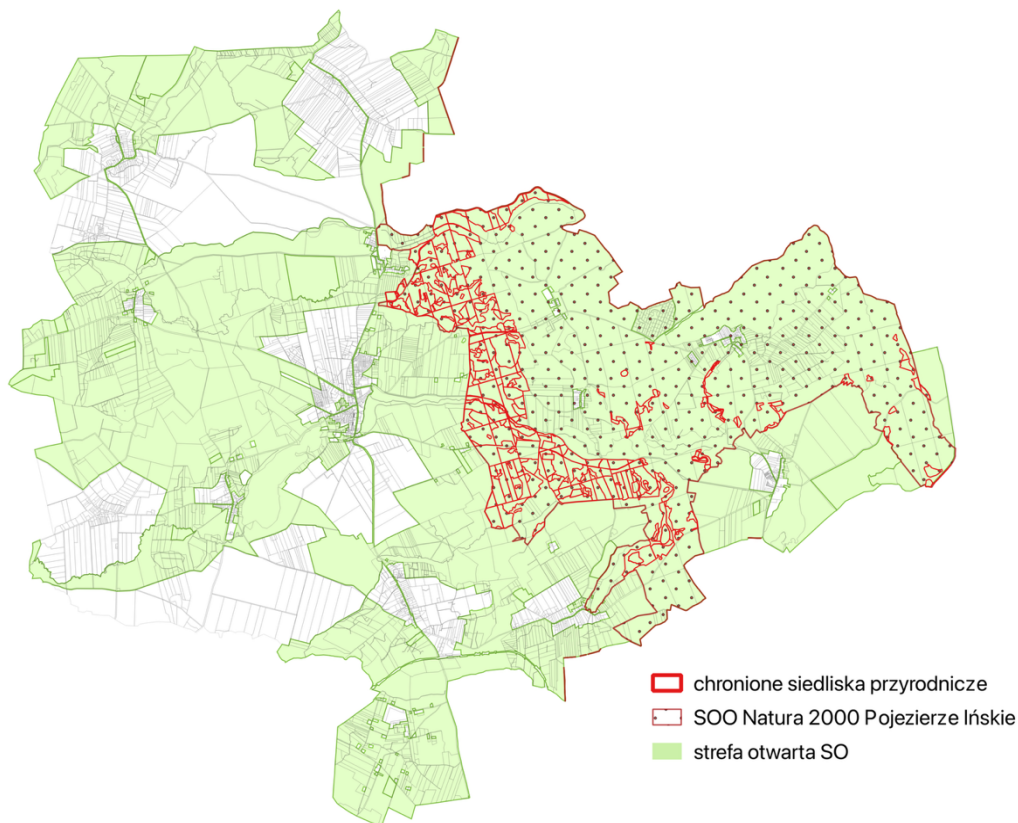
1. **Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*** kod 3150 – przyspieszona eutrofizacja; obecność ryb roślinożernych obcego pochodzenia, przede wszystkim amura białego; zmiana stosunków wodnych.
2. **Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)** kod 6510 – intensywne metody gospodarowania; zalesianie; zmiany żyzności, wilgotności i pH gleby.
3. **Torfowiska przejściowe i trzęsawiska** (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) kod 7140 – przesuszenie skutkujące hamowaniem procesu regeneracji, spowodowane funkcjonowaniem rowów odwadniających; zanieczyszczenia chemiczne; zmiany odczynu; wydeptywanie i inne uszkodzenia powierzchni torfowisk.
4. **Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*)** kod 9110 – nieprawidłowo prowadzona gospodarka leśna; zmniejszenie różnorodności biologicznej spowodowane niedostatkami martwego drewna; uproszczenie struktury i juwenalizacja (młodniki porębni częściowej lub przerzedzone stare drzewostany w trakcie rębni częściowej); obecność gatunków obcych geograficznie (dąglezja, modrzew, świerk) i ekologicznie (sosna).
5. **Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)** kod 9130 – nieprawidłowo prowadzona gospodarka leśna; zmniejszenie różnorodności biologicznej spowodowane niedostatkami martwego drewna, uproszczenie struktury i juwenalizacja (młodniki porębni częściowej lub przerzedzone stare drzewostany w trakcie rębni częściowej); obecność gatunków obcych geograficznie (dąglezja, modrzew, świerk) i ekologicznie (sosna).
6. **Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)** kod 9160 – nieprawidłowo prowadzona gospodarka leśna; zmniejszenie różnorodności biologicznej spowodowane niedostatkami martwego drewna; obecność gatunków obcych ekologicznie, np. świerka
7. **Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)** kod 9190 – nieprawidłowo prowadzona gospodarka leśna; zmniejszenie różnorodności biologicznej.
8. **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*,)** i olsy źródłiskowe kod 91E0 – antropopresja na łąki w strefie brzegowej jezior: wydeptywanie, budowa nielegalnych pomostów, zaśmiecanie, neofityzacja; zmiana stosunków wodnych – odwadnianie, konserwacja i pogłębianie rowów i cieków; urbanizacja i inwestycje infrastrukturalne w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska; zmniejszenie różnorodności biologicznej spowodowane niedostatkami martwego drewna oraz deficytem drzewostanów i drzew starych, w wyniku juwenalizacji; nieprawidłowo prowadzona gospodarka leśna; użytkowanie lasu we wrażliwej strefie nadjeziornej.

W celu ochrony i zachowania wartości przyrodniczych występujących w obrębie **siedlisk przyrodniczych** będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 (jak również siedlisk zlokalizowanych poza obszarami chronionymi), w ich ramach **wyznaczono w projekcie planu ogólnego strefy najbardziej adekwatne dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczające w największym stopniu możliwość ich degradacji – strefy otwarte (SO).**

W ramach stref otwartych (SO) wyznaczonych w obrębie chronionych siedlisk przyrodniczych zlokalizowanych na obszarze gminy Dobrzany, wskazano profile funkcjonalne podstawowe oraz dodatkowe w taki sposób, aby możliwe było dążenie do zachowania naturalnego charakteru tych

obszarów. **Na kolejnym etapie prac planistycznych** (podczas sporządzania planów miejscowych), **na obszarach siedlisk przyrodniczych wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych** (w szczególności tereny lasów, wód, tereny zieleni naturalnej, czy tereny rolnictwa z zakazem zabudowy).

Rysunek 21 Schemat rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 na terenie gminy Dobrzany, na tle wyznaczonych stref otwartych - SO⁴⁸

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany **wyznaczono nowe strefy planistyczne** związane z zabudową mieszkaniową, zagrodową, usługową i produkcyjną **wyłącznie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie istniejących struktur osadniczych, czyli terenów już zabudowanych i poddanych przekształceniom**. W kontekście ochrony obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie, pozwoli to na **ograniczenie presji inwestycyjnej na obszary o najcenniejszych walorach przyrodniczych oraz zminimalizuje ryzyko rozpraszania się zabudowy**.

Na obszarze specjalnej ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie, w projekcie planu ogólnego **nie wyznaczono stref planistycznych umożliwiającą realizację elektrowni słonecznych**.

⁴⁸ opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/gdos/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>

Ze względu na ogólny charakter projektu planu, **nie jest możliwe na etapie sporządzania niniejszego dokumentu, dokonanie jednoznacznej analizy wpływu realizacji planowanego zagospodarowania na obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie. Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń projektu planu ogólnego na obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.** W przypadku realizacji wszelkich inwestycji zaliczanych do grupy **przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**, konieczne będzie przeprowadzenie odrębnej, szczegółowej **oceny oddziaływania na środowisko**.

Nie prognozuje się jednak, aby realizacja planowanego zagospodarowania wynikająca z realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy Dobrzany, przyczyniła się do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie, jak również nie powinna skutkować negatywnymi oddziaływaniami na gatunki zwierząt inne niż ptaki, chronione w ramach tego obszaru.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na obszarze gminy Dobrzany zlokalizowane są następujące użytki ekologiczne:

- użytek ekologiczny „Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX”,
- użytek ekologiczny „Bagno Ciszewo”,
- użytek ekologiczny „Ptaszyniec”.

Ustalenia projektu planu ogólnego gminy Dobrzany nie naruszają zakazów, zawartych w Rozporządzeniu Nr 1/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie określenia zakazów dla pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2005 r., Nr 12 poz. 204):

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;
- 6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- 7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- 8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

- 9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną rybacką i łowiecką;
- 10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
- 11) umieszczania tablic reklamowych.

W celu zachowania istniejących wartości przyrodniczych oraz ochrony użytków ekologicznych zlokalizowanych na obszarze gminy Dobrzany, tj. UE „Ptaszyniec”, UE „Bagno Ciszewo” oraz UE „Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX”, na ich obszarze wyznaczono w projekcie planu ogólnego **strefy najbardziej adekwatne dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczające w największym stopniu możliwość ich degradacji – strefy otwarte (SO).**

Na kolejnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych), w ramach użytków ekologicznych wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych (w szczególności tereny lasów, wód, tereny zieleni naturalnej). Zagospodarowanie wynikające z ustaleń planów miejscowych, **będzie musiało uwzględniać zakazy** zawarte w Uchwale Nr XXVII/285/2009 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 2 września 2009 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Ptaszyniec”, Uchwale Nr XXXIV/344/14 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego pn. „Niebieski Korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX” oraz Rozporządzeniu Nr 1/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 stycznia 2005 r. w sprawie określenia zakazów dla pomników przyrody, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa zachodniopomorskiego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2005 r., Nr 12 poz. 204).

Nie przewiduje się jednak, aby **potencjalne zagospodarowanie** terenów wynikające z ustaleń projektu planu **ogólnego przyczyniło się do pogorszenia stanu przedmiotu ochrony w ramach użytków ekologicznych w gminie Dobrzany.**

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA POMNIKI PRZYRODY

Nie przewiduje się wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na pomniki przyrody zlokalizowane na obszarze gminy Dobrzany. **Pomniki przyrody chronione są uchwałami w sprawie ich powołania** oraz odpowiednimi przepisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ W FORMIE ZESPOŁÓW PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH

Na terenie gminy Dobrzany znajdują się następujące obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych:

- „Łąki koło Kępna”,
- „Dolina Reczycy”,
- „Dolina Iny i Pężinki”,
- „Jaźwcową Górą”.

Do głównych zagrożeń dla wskazanych obszarów proponowanych do objęcia ochroną w formie ZPK, należą: nadmierna antropopresja, zmiana stosunków wodnych, wycinka lasów oraz zalesianie muraw. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenia dla tych obszarów, wyróżniono odpowiednie wskazania konserwatorskie i planistyczne, w celu ich ochrony:

- zakaz zalesiania;
- zakaz wycinania trzciny;
- zakaz niszczenia roślinności wodnej i nadwodnej;
- zakaz wycinania drzew i krzewów rosnących w kępach na łąkach, nad jeziorami, stawami i rzekami oraz drzew przydrożnych;
- zakaz prowadzenia zrębów zupełnych w lasach;
- zakaz usuwania drzew martwych;
- zakaz prowadzenia jakichkolwiek prac leśnych na torfowisku i podmokłym olsie;
- zakaz prowadzenia prac leśnych wokół kompleksów nor;
- zakaz osuszania terenu;
- zakaz zabudowy i grodzenia terenu;
- zakaz wydobywania kopalin;
- zakaz wznoszenia urządzeń łowieckich.

Znaczna większość określonych powyżej wskazań nie podlega regulacji w planie ogólnym. Natomiast, w celu zapewnienia ochrony tych obszarów i zachowaniu istniejących wartości przyrodniczych i krajobrazowych, w ich ramach wyznaczono **strefy najbardziej adekwatne dla istniejącego stanu zagospodarowania oraz ograniczające w największym stopniu możliwość ich degradacji – strefy otwarte (SO)**. Z wyjątkiem obszarów, które zostały poddane już przekształceniom, a na ich terenie zlokalizowana jest istniejąca zabudowa. Dodatkowo, ustalenia projektu planu nie dopuszczają w jakiegokolwiek ze stref planistycznych, możliwości realizowania przedsięwzięć związanych z wydobywaniem kopalin czy zmianą stosunków wodnych.

W granicach obszaru proponowanego do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Łąki koło Kępna”, wyznaczono w projekcie planu ogólnego również 2 strefy otwarte (SO, o profilu dodatkowym „teren elektrowni słonecznej”. W przypadku 4 działek położonych we wskazanych strefach, **zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy** na realizację instalacji fotowoltaicznych. W ramach pozostałej jednej działki, **w celu ochrony cennych przyrodniczo obszarów** na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych (w szczególności tereny lasów, wód, tereny zieleni naturalnej) lub zagospodarowanie realizowane będzie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. W obu przypadkach **realizacja przedsięwzięć będzie musiała być poprzedzona wykonaniem oceny oddziaływania na środowisko**.

Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego na obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefę planistyczną umożliwiającą potencjalną realizację wież elektrowni wiatrowej. Teren ten zlokalizowany jest w sąsiedztwie obszaru proponowanego do objęcia ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Reczycy”. Jednak szczegółowa ocena oddziaływania potencjalnego zagospodarowania na ten obszar zostanie przeprowadzona na kolejnych etapach procesu inwestycyjnego – przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, sporządzaniu raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz uzyskiwaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

7 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Plan ogólny stanowi schemat zagospodarowania przestrzeni. Zawiera normy wskazujące jedynie ramy docelowego zagospodarowania, będące również wytycznymi dla działań realizowanych na dalszych etapach procesu planistycznego. Należy więc podkreślić, że plan ogólny nie precyzuje docelowego przeznaczenia terenu, lecz jedynie wskazuje katalog przeznaczeń terenu możliwych do wyznaczenia w planach miejscowych.

Zgodnie z art. 13d ust. 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, wyznaczając strefy planistyczne, **w pierwszej kolejności uwzględniono obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszary uzupełnienia zabudowy oraz obszary z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej.**

Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko w projekcie planu ogólnego rozpatrzono na etapie określania profilu funkcjonalnego stref planistycznych i gminnych standardów urbanistycznych, w zakresie wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Ochronę najcenniejszych i najbardziej wrażliwych na zmiany w środowisku ekosystemów, występujących na obszarze gminy Dobrzany, zapewniono poprzez włączenie ich do stref najbardziej adekwatnych dla istniejącego stanu zagospodarowania – stref otwartych (SO). Obejmują przede wszystkim tereny rolnicze, leśne, łąki, tereny podmokłe, torfowiska, jeziora i doliny rzeczne, w tym rozległe kompleksy leśne zlokalizowane we wschodniej części gminy, doliny rzeczne Iny i Pężinki, a także jeziora Krzemień i Szadzko. Należy zaznaczyć, że w obrębie wspomnianych obszarów występują również siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067, jak również znajdują się stanowiska cennych gatunków roślin i zwierząt, w tym ptaków chronionych w ramach obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008.

Obszary te stanowią kluczowe elementy lokalnego i ponadlokalnego systemu przyrodniczego pozwalającego na migrację fauny, a zachowanie go jest niezbędne dla utrzymania ciągłości procesów przyrodniczych. **Strefy otwarte – SO pełnią pewnego rodzaju funkcje ochronne, a celem ich wyznaczenie jest ochrona i zachowanie istniejących wartości przyrodniczych, ograniczenie presji urbanizacyjnej, a także utrzymanie ciągłości korytarzy migracyjnych.** W ramach stref otwartych – SO wyznaczonych w obrębie kluczowych ekosystemów zlokalizowanych na obszarze gminy Dobrzany, wskazano profile funkcjonalne podstawowe oraz dodatkowe w taki sposób, aby możliwe było dążenie do zachowania naturalnego charakteru tych obszarów.

W projekcie planu ogólnego gminy Dobrzany **wyznaczono nowe strefy planistyczne** związane z zabudową mieszkaniową, zagrodową, usługową czy gospodarczą **wyłącznie jako uzupełnienie bądź rozszerzenie istniejących struktur osadniczych, czyli terenów już zabudowanych i poddanych przekształceniom**. W kontekście zapewnienia ochrony obszarów objętych formami ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, takie podejście pozwoli na **ograniczenie presji inwestycyjnej na obszary o najcenniejszych walorach przyrodniczych i tym samym minimalizowanie ryzyka ich degradacji**.

Projekt planu ogólnego **dopuszcza w wybranych strefach otwartych oraz produkcji rolniczej realizację elektrowni słonecznych**. Natomiast, w przypadku większości działek położonych we wskazanych strefach, **zostały wydane decyzje o warunkach zabudowy** na realizację instalacji fotowoltaicznych. W ramach pozostałych terenów, **w celu ochrony cennych przyrodniczo obszarów** na następnym etapie prac planistycznych (podczas sporządzania planów miejscowych) wyznaczone zostaną tereny elementarne z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych (w szczególności tereny lasów, wód i tereny zieleni naturalnej) lub zagospodarowanie realizowane będzie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. W obu przypadkach **realizacja przedsięwzięć będzie musiała być poprzedzona wykonaniem oceny oddziaływania na środowisko**.

Na etapie planowania miejscowego oraz w ramach procedur administracyjnych niezbędne będzie wdrażanie rozwiązań zapobiegawczych i kompensacyjnych, obejmujących m.in.:

- wprowadzanie nowych lub odtwarzanie istniejących zadrzewień i zakrzewień,
- tworzenie stref buforowych wokół cieków wodnych i zbiorników,
- dążenie do minimalizowania fragmentacji siedlisk,
- zakładanie łąk kwietnych oraz pasów kwietnych w przestrzeni publicznej,
- wprowadzanie systemów retencji wód opadowych,
- wspieranie naturalnej retencji w krajobrazie,
- wdrażanie zrównoważonych systemów gospodarki ściekowej,
- wprowadzenie szczegółowych wytycznych dotyczących minimalizowania emisji zanieczyszczeń do powietrza i ograniczania hałasu,
- promowanie stosowania proekologicznych rozwiązań technicznych oraz odnawialnych źródeł energii.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu, **nie jest możliwe na etapie sporządzania niniejszego dokumentu, dokonanie jednoznacznej analizy wpływu realizacji planowanego zagospodarowania na konkretne elementy środowiska**. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć możliwych do realizacji w strefach gospodarczych – SP, strefach usługowych – SU lub strefach produkcji rolniczej – SR. **Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji**.

Należy również zaznaczyć, że **w przypadku realizacji wszelkich inwestycji zaliczanych do grupy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, konieczne będzie**

przeprowadzenie odrębnej, szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko (na etapie sporządzania planów miejscowych lub podczas uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Pozwoli to na zapewnienie niezbędnych środków ochronnych, poprzez dostosowanie parametrów dla planowanych przedsięwzięć w oparciu o lokalne uwarunkowania przyrodnicze.

Przewiduje się jednak, że w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy Dobrzany skutki wynikające z potencjalnej realizacji zagospodarowania, zaznaczą się w skali lokalnej i nie będą w istotnym stopniu zagrażać zasobom przyrody ożywionej i nieożywionej, jak również nie przyczynią się do znaczącego pogorszenia stanu obszarów chronionych zlokalizowanych na obszarze gminy. Warunkiem utrzymania takiego stanu środowiska będzie konieczność kierowania się celami ochrony środowiska na dalszych etapach procesu planistycznego, jak również wspieranie działań monitorujących i dążenie do zachowania ciągłości struktur przyrodniczych na obszarze gminy.

8 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

Analiza skutków realizacji postanowień planu ogólnego będzie dokonywana w ramach oceny aktualności planu ogólnego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Obowiązek wykonywania takiej analizy wynika z art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.) zgodnie z którym organ sporządzający zobowiązany jest przynajmniej raz w czasie kadencji rady gminy do przeprowadzenia analizy aktualności planu ogólnego i planów miejscowych.

Wpływ skutków realizacji ustaleń planu na środowisko przyrodnicze w zakresie jakości poszczególnych elementów przyrodniczych i ich zmian, dotrzymywania standardów jakości środowiska, określenia obszarów występowania przekroczeń kontrolowany będzie w ramach państwowego systemu monitoringu środowiska. Istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i przyrody będzie monitorowanie w zakresie jakości wód podziemnych i powierzchniowych, stanu i składu szaty roślinnej, warunków bytowania przedstawicieli świata zwierząt.

9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Realizacja ustaleń planu ogólnego gminy Dobrzany nie będzie skutkować oddziaływaniem o zasięgu transgranicznym. Dokument nie wprowadza zmian w skali, która mogłaby przynieść skutki środowiskowe poza granicami kraju.

10 Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego dla obszaru określonego w uchwale Nr V/32/24 Rady Miejskiej w Dobrzanych z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy Dobrzany.

Gmina Dobrzany położona jest w środkowej części województwa zachodniopomorskiego, w południowo-wschodniej części powiatu stargardzkiego. Stanowi gminę miejsko-wiejską obejmującą miasto Dobrzany oraz 13 sołectw, w tym miejscowości: Biała, Błotno, Bytowo, Dolice, Grabnica, Kępno, Kozy, Krzemień, Lutkowo, Mosina, Odargowo, Ognica, Sierakowo, Szadzko. Miejscowości Dolice i Grabnica tworzą jedno sołectwo. Całkowita powierzchnia gminy Dobrzany wynosi 134,72 km², co stanowi około 8,9% powierzchni powiatu stargardzkiego. Dobrzany są gminą, na obszarze której nie przebiegają drogi krajowe. W skład sieci komunikacyjnej gminy wchodzi droga wojewódzka nr 151, a także drogi gminne i powiatowe, realizujące wewnętrzne potrzeby komunikacyjne i powiązania z gminami sąsiednimi. Na obszarze gminy przebiega również linia kolejowa nr 403 Piła Północ – Ulikowo, odcinek Kalisz Pomorski – Ulikowo. Największy udział w powierzchni gminy stanowią użytki rolne oraz grunty leśne – 34,48% obszaru gminy to lasy wchodzące w skład Ińskiego Parku Krajobrazowego, pozostała część stanowi otulinę tego parku. 54,38% powierzchni gminy obejmuje użytki rolne, z których większość wykorzystywana jest jako grunty orne. Pod względem gospodarczym, gmina stanowi obszar o rozwiniętej funkcji rolniczo-leśnej z atrakcyjnymi krajobrazowo i przyrodniczo terenami, stwarzającymi możliwości ich turystycznego wykorzystania. Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w gminie jest rolnictwo, które stanowi źródło utrzymania znacznej części ludności.

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski wg Kondrackiego, tereny objęte opracowaniem położone są w Makroregionie Pojezierze Zachodniopomorskie oraz w Mezoregionie Pojezierze Ińskie. Na ukształtowanie współczesnej rzeźby terenu gminy miał największy wpływ stadiał pomorski bałtyckiego zlodowacenia. Obszar gminy leży na skrajnej strefy marginalnej Pojezierza Zachodniopomorskiego, obejmującego fragment wschodniego skrzydła lobu Odry. Różnorodność procesów morfogenetycznych spowodowała, że rzeźba gminy jest urozmaicona. Została ona w obecnej postaci ukształtowana w plejstocenie i wyraźnie nawiązuje do morfologii podłoża czwartorzędowego. Wyróżniają się tu dwie zasadnicze jednostki morfologiczne: wzniesienia moreny czołowej – we wschodniej części gminy oraz wysoczyzna moreny dennej – w zachodniej części gminy. W granicach gminy nie znajdują się złoża surowców mineralnych.

Na terenie gminy Dobrzany nie występują gleby należące do I oraz II klasy bonitacyjnej, natomiast gleby klas III stanowią około 6% powierzchni wszystkich użytków rolnych (głównie Lutkowo, Kozy). Gleby klas IV zajmują około 54% powierzchni użytków rolnych. Grunty niższych klas bonitacyjnych – V i VI zajmują z kolei około 40% powierzchni użytków rolnych. Teren gminy Dobrzany należy do geologicznie młodych. Krótki okres procesu glebotwórczego bardzo silnie uzależnił właściwości gleb od właściwości skał macierzystych. Na glinach i piaskach naglinowych wysoczyzn morenowych występują gleby płowe i rdzawe IV a i IV b klas bonitacyjnych. Na obszarze rozciągającym się w południowo-zachodniej części gminy dominują gleby bielcowe klas V i VI. W dolinach rzecznych (Pęczinka, Krępa) występują gleby hydromorficzne i mady, przeważnie silnie nawilgocone.

Gmina Dobrzany położona jest poza zasięgiem głównych zbiorników wód podziemnych. Pod względem hydrograficznym teren gminy zlokalizowany jest w obszarze Dorzecza Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz częściowo w regionie wodnym Noteci. Sieć rzeczna na terenie gminy tworzą głównie rzeki takie jak: Ina, Pężinka, Krępa oraz Reczyca. Na obszarze gminy położonych jest 5 jezior, z czego największe to jezioro Krzemień.

Charakterystyki roślinności rzeczywistej występującej na terenie gminy Dobrzany dokonano na podstawie dostępnych danych, tj Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany oraz w oparciu o dane własne zgromadzone podczas prac terenowych. W wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 1999 roku na obszarze gminy Dobrzany stwierdzono 660 gatunków flory naczyniowej, 2 gatunki glonów oraz 235 gatunków grzybów⁴⁹. Zdecydowana większość taksonów należy do często i pospolicie występujących.

Spośród fauny, w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w 1998 roku na obszarze gminy Dobrzany zanotowano występowanie co najmniej 233 gatunków kręgowców z czego: 21 gatunków ryb, 12 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 159 gatunków ptaków oraz 36 gatunków ssaków⁵⁰. Z uwagi na brak aktualnych danych można przypuszczać, że część gatunków (zarówno fauny i flory) prawdopodobnie zmniejszyła swoją liczebność w stosunku do lat wcześniejszych m.in. perkoz dwuczuby, gągoł, łabędź niemy, kokoszka, wodnik czy brzęczka a inne, jak żuraw, dzięcioł czarny, muchołówka mała i trzciniak prawdopodobnie zwiększyły swoją liczebność. Z kolei, z Waloryzacją Przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego, na terenie gminy Dobrzany stwierdzono występowanie 6 gatunków płazów, 2 gatunki gadów, 26 gatunków ptaków i 2 gatunki ssaków.

Na terenie opracowania znajdują się następujące obszary chronione i proponowane do ochrony:

- Iński Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Ostoja Ińska PLH320008,
- specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067,
- 3 użytki ekologiczne (UE Ptaszyniec, UE Bagno Ciszewo, UE Niebieski korytarz ekologiczny koryta rzeki Iny i jej dopływów – IX),
- 6 pomników przyrody,
- chronione siedliska przyrodnicze,
- 4 obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Łąki koło Kępna, Dolina Reczycy, Dolina Iny i Pężinki, Jaźwowa Góra.

W analizie ustaleń projektu planu ogólnego należy brać pod uwagę wystąpienie niekorzystnych oddziaływań na środowisko m.in. z tytułu:

- przeobrażeń struktur przyrodniczych, które będzie zależne od profilu funkcjonalnego stref planistycznych i gminnych standardów urbanistycznych w zakresie wartości maksymalnej

⁴⁹ Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.

⁵⁰ Waloryzacja przyrodnicza gminy Dobrzany, 1999 r.

nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej;

- oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może potencjalnie wpłynąć na zmianę stanu czystości powietrza atmosferycznego na obszarze przewidzianym do zagospodarowania;
- oddziaływanie na glebę – nastąpią zaburzenia struktury gruntu i gleby w miejscach budowy obiektów kubaturowych, infrastruktury technicznej i budowy dróg;
- oddziaływania na krajobraz – znaczące przekształcenie krajobrazu nastąpi w strefach gospodarczych – SP oraz strefach SO (strefach otwartych) i SR (strefach produkcji rolniczej), dla których w dodatkowym profilu funkcjonalnym wskazano przeznaczenie „teren elektrowni słonecznych” oraz dla jednej strefy SR, dla której wskazano przeznaczenie „teren elektrowni wiatrowych”;
- zanieczyszczenie powietrza i hałasu – realizacja ustaleń projektu planu ogólnego może potencjalnie wpłynąć na zmianę stanu czystości powietrza atmosferycznego na obszarze przewidzianym do zagospodarowania.

Rozpatrując potencjalne zmiany w funkcjonowaniu środowiska na poziomie gminy i jej otoczenia należy zauważyć, że w obrębie roślinności nie spowodują one zakłóceń w przebiegu szlaków migracyjnych ani nie będą skutkowały zniszczeniem wartościowych z przyrodniczego punktu widzenia ekosystemów. Szata roślinna ulegnie przebudowie i podlegać będzie stopniowej antropizacji, jednak należy zauważyć, że wpływ człowieka na środowisko będzie się w nim zaznaczał stopniowo także w przypadku zaniechania realizacji ustaleń projektu planu ogólnego. Gatunki zwierząt w zróżnicowany sposób zareagują na przekształcenia w środowisku. Całkowicie przekształcone zostaną warunki siedliskowe na terenach użytkowanych rolniczo, łąkach i pastwiskach. Na skutek likwidacji znacznych powierzchni biologicznych część fauny utraci przestrzeń życiową (zarówno bytową jak i żerowiskową). Powstaną także bariery uniemożliwiające lub utrudniające przemieszczanie się zwierząt, co będzie szczególnie dotyczyć teriofauny. W związku z tym większa część gatunków zwierząt związanych z terenami rolnymi i łąkowymi wyemigruje, a pozostałe gatunki przystosują się do nowych warunków. Ulegnie natomiast ograniczeniu zaplecze żywnościowe dla części gatunków żerujących na polach uprawnych i łąkach w wyniku ich urbanizacji.

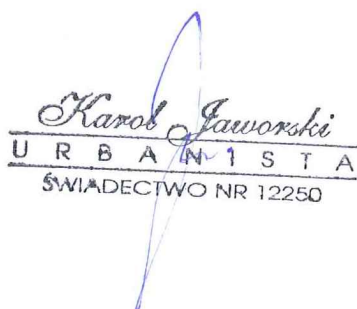
Ze względu na ogólny charakter projektu planu, nie jest możliwe na etapie sporządzania niniejszego dokumentu, dokonanie jednoznacznej analizy wpływu realizacji planowanego zagospodarowania na konkretne elementy środowiska. Zakres negatywnych oddziaływań ustaleń planu ogólnego, uzależniony jest przede wszystkim od określenia przeznaczeń terenów w planach miejscowych oraz warunków zabudowy określonych w decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, natomiast na późniejszym etapie – również od sposobu realizacji inwestycji i ich eksploatacji.

11 MAPA

Mapa stanowi załącznik graficzny do niniejszego opracowania.

12 Oświadczenie, o którym mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Oświadczam, że spełniam wymagania zawarte w art. 74a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz.1112 ze zm.). Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Karol Jaworski
URBANISTA
ŚWIADECTWO NR 12250

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa gminy Dobrzany z podziałem na sołectwa	9
Rysunek 2 Użytki gruntowe na terenie gminy Dobrzany	16
Rysunek 3 Zasięg jednolitych części wód podziemnych (JCWPd) na tle gminy Dobrzany	17
Rysunek 4 Lasy i grunty rolne klasy III na terenie gminy Dobrzany	29
Rysunek 5 Stanowiska chronionych gatunków roślin zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	31
Rysunek 6 Stanowiska chronionych gatunków zwierząt zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	35
Rysunek 7 Zabytki wpisane do rejestru i objęte ochroną w Gminnej Ewidencji Zabytków	36
Rysunek 8 Krajobrazy priorytetowe na terenie gminy Dobrzany	42
Rysunek 9 Iński Park Krajobrazowy oraz jego otulina na tle gminy Dobrzany	59
Rysunek 10 Obszar Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 na tle gminy Dobrzany	60
Rysunek 11 Schemat rozmieszczenia ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska PLH320008 na terenie gminy Dobrzany	62
Rysunek 12 Obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 na tle gminy Dobrzany	65
Rysunek 13 Siedliska przyrodnicze zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	66

Rysunek 14 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	68
Rysunek 15 Użytki ekologiczne zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	72
Rysunek 16 Obszary proponowane do objęcia ochroną w formie zespołów przyrodniczo-krajobrazowych zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	76
Rysunek 17 Korytarze ekologiczne zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	77
Rysunek 18 Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zlokalizowane na terenie gminy Dobrzany	79
Rysunek 19 Schemat rozmieszczenia stanowisk ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska PLH320008, na terenie gminy Dobrzany, na tle wyznaczonych stref otwartych - SO	107
Rysunek 20 Schemat rozmieszczenia stanowisk ptaków będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska PLH320008, na terenie gminy Dobrzany, na tle stref planistycznych dopuszczających realizację elektrowni słonecznych	108
Rysunek 21 Schemat rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 na terenie gminy Dobrzany, na tle wyznaczonych stref otwartych - SO	111

SPIS TABEL

Tabela 1 Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego – Krajobraz wiejski okolic wsi Krzemień i Bytowo.....	38
Tabela 2 Rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania krajobrazu priorytetowego – Krajobraz leśny wraz z jeziorem Okole.....	40
Tabela 3 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r., dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.	46
Tabela 4 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2023 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	46
Tabela 5 Ocena jakości wód podziemnych JCWPd nr 7	50
Tabela 6 Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych na terenie gminy Dobrzany.....	52
Tabela 7 Klasyfikacja jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych na terenie gminy Dobrzany.....	53
Tabela 8 Ocena stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).....	54
Tabela 9 Siedliska przyrodnicze będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067 wraz z liczbą siedlisk znajdujących się na terenie gminy Dobrzany.....	64
Tabela 10 Gatunki zwierząt inne niż ptaki, będące przedmiotem ochrony na specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 Pojezierze Ińskie PLH320067	64
Tabela 11 Siedliska przyrodnicze (położone poza obszarami chronionymi) znajdujące się na terenie gminy Dobrzany	66
Tabela 12 Zagrożenia oraz przewidywane oddziaływania planowanego zagospodarowania na przedmiot ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego	98
Tabela 13 Zagrożenia dla poszczególnych gatunków ptaków występujących na terenie gminy Dobrzany, będących przedmiotem ochrony na obszarze specjalnej ochrony ptaków Ostoja Ińska (PLH320008)	102